

Handelsbankens bokslutskommuniké

JANUARI – DECEMBER 2017

Sammanfattning januari – december 2017, jämfört med januari – december 2016

- Rörelseresultatet steg med 2% till 21 025 mkr (20 633) och med 3% justerat för engångsposter.
- Periodens resultat efter skatt för total verksamhet minskade med 1% till 16 102 mkr (16 245).
- Resultatet per aktie för total verksamhet minskade till 8,28 kr (8,43).
- Räntabiliteten på eget kapital för total verksamhet sjönk till 12,3% (13,1).
- Intäkterna steg med 2% till 41 674 mkr (40 763), men ökade med 5% justerat för engångsposter.
- Räntenettot ökade med 7% till 29 766 mkr (27 943).
- Provisionsnettot ökade med 6% till 9 718 mkr (9 156).
- Fortsatt utlåningstillväxt och tillväxt i förvaltad kapital i alla hemmamarknader.
- K/I-talet steg till 45,5% (45,2).
- Kreditförlustnivån sjönk till 0,08% (0,09).
- Kärnprimärkapitalrelationen minskade till 22,7% (25,1) efter föreslagen utdelning och den totala kapitalrelationen uppgick till 28,3% (31,4).
- Styrelsen föreslår en ordinarie utdelning på 5,50 kronor per aktie samt en extra utdelning på 2,00 kronor per aktie samt att det befintliga återköpsmandatet förlängs ytterligare ett år.

Sammanfattning fjärde kvartalet 2017, jämfört med tredje kvartalet 2017

- Rörelseresultatet minskade med 8% till 4 997 mkr (5 424).
- Periodens resultat efter skatt för total verksamhet minskade med 10% till 3 762 mkr (4 173) och resultatet per aktie sjönk till 1,93 kr (2,15).
- Räntabiliteten på eget kapital för total verksamhet uppgick till 11,2% (12,9).
- Intäkterna steg till 11 152 mkr (10 248).
- Räntenettot ökade med 3% till 7 777 mkr (7 587).
- K/I-talet ökade till 45,5% (45,0).
- Kreditförlustnivån steg till 0,22% (0,04) och ökningen var helt hänförlig till två engagemang.

Innehållsförteckning

Sidan

Koncernen – Översikt	3
Koncernens utveckling	4
Koncernen – Segment	9
Handelsbanken Sverige	10
Handelsbanken Storbritannien	12
Handelsbanken Danmark	14
Handelsbanken Finland	16
Handelsbanken Norge	18
Handelsbanken Nederländerna	20
Handelsbanken Capital Markets	22
Övriga enheter som inte redovisas i segmenten	24
Nyckeltal	25
Handelsbankenaktien	25
Finansiella rapporter i sammandrag – Koncernen	26
Resultaträkning	26
Resultat per aktie	26
Totalresultat	27
Utveckling per kvartal	28
Balansräkning	29
Förändring eget kapital	30
Kassaflödesanalys	30
Not 1 Redovisningsprinciper	31
Not 2 Räntenetto	33
Not 3 Provisionsnetto	33
Not 4 Nettoresultat av finansiella transaktioner	34
Not 5 Övriga kostnader	34
Not 6 Kreditförluster och osäkra fordringar	35
Not 7 Avvecklad verksamhet	36
Not 8 Utlåning och kreditexponering	36
Not 9 Derivat	38
Not 10 Kvittning av finansiella instrument	39
Not 11 Goodwill och andra immateriella tillgångar	40
Not 12 Skulder till kreditinstitut, in- och upplåning från allmänheten	40
Not 13 Emitterade värdepapper	40
Not 14 Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och övriga åtaganden	40
Not 15 Klassificering av finansiella tillgångar och skulder	41
Not 16 Värdering av finansiella instrument till verkligt värde	43
Not 17 Tillgångar och skulder i valuta	45
Not 18 Kapitalbas och kapitalkrav i den konsoliderade situationen	46
Not 19 Risk och likviditet	50
Not 20 Transaktioner med närstående	54
Not 21 Segmentinformation	54
Not 22 Händelser efter balansdagen	54
Finansiella rapporter i sammandrag – Moderbolaget	55
Information telefonkonferens, med mera	61
Aktiekursutveckling och övrig information	62

För definitioner och beräkning av alternativa nyckeltal, samt specifikationer av särskilda poster och engångsposter, hänvisas till Faktaboken som finns tillgänglig på handelsbanken.se/ir.

Koncernen – Översikt

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Resultaträkning i sammandrag								
Räntenetto	7 777	7 587	3%	7 299	7%	29 766	27 943	7%
Provisionsnetto	2 501	2 355	6%	2 447	2%	9 718	9 156	6%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	164	243	-33%	269	-39%	1 271	3 066	-59%
Riskresultat försäkring	34	19	79%	6	467%	142	142	0%
Övriga utdelningsintäkter	576	2		2		591	228	159%
Andelar i intresseföretags resultat	30	14	114%	0		14	25	-44%
Övriga intäkter	70	28	150%	102	-31%	172	203	-15%
Summa intäkter	11 152	10 248	9%	10 125	10%	41 674	40 763	2%
Personalkostnader	-3 178	-3 134	1%	-2 981	7%	-12 472	-12 542	-1%
Övriga kostnader	-1 712	-1 337	28%	-1 518	13%	-5 889	-5 401	9%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-184	-140	31%	-114	61%	-619	-495	25%
Summa kostnader	-5 074	-4 611	10%	-4 613	10%	-18 980	-18 438	3%
Resultat före kreditförluster	6 078	5 637	8%	5 512	10%	22 694	22 325	2%
Kreditförluster, netto	-1 084	-217	400%	-832	30%	-1 683	-1 724	-2%
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	3	4	-25%	18	-83%	14	32	-56%
Rörelseresultat	4 997	5 424	-8%	4 698	6%	21 025	20 633	2%
Skatter	-1 235	-1 251	-1%	-1 254	-2%	-4 923	-4 401	12%
Periodens resultat från kvarvarande verksamhet	3 762	4 173	-10%	3 444	9%	16 102	16 232	-1%
Periodens resultat hänförligt till avvecklad verksamhet, efter skatt	-	-		-		-	13	
Periodens resultat	3 762	4 173	-10%	3 444	9%	16 102	16 245	-1%
Balansräkning i sammandrag								
Summa utlåning till allmänheten	2 065 761	2 040 589	1%	1 963 622	5%	2 065 761	1 963 622	5%
- varav hypotekslåning	1 222 436	1 202 314	2%	1 150 594	6%	1 222 436	1 150 594	6%
In- och upplåning från allmänheten	941 967	1 112 138	-15%	829 336	14%	941 967	829 336	14%
- varav hushåll	444 942	442 778	0%	404 112	10%	444 942	404 112	10%
Summa eget kapital	141 604	138 951	2%	136 381	4%	141 604	136 381	4%
Summa tillgångar	2 766 977	2 981 055	-7%	2 627 580	5%	2 766 977	2 627 580	5%
Nyckeltal i sammandrag								
Räntabilitet på eget kapital, total verksamhet	11,2%	12,9%		10,6%		12,3%	13,1%	
Räntabilitet på eget kapital, kvarvarande verksamhet	11,2%	12,9%		10,6%		12,3%	13,1%	
K/I-tal kvarvarande verksamhet	45,5%	45,0%		45,6%		45,5%	45,2%	
Resultat per aktie, total verksamhet, kr	1,93	2,15		1,77		8,28	8,43	
- efter utspädning	1,92	2,13		1,76		8,20	8,31	
Känpriärkapitalrelation, CRR	22,7%	23,6%		25,1%		22,7%	25,1%	
Total kapitalrelation, CRR	28,3%	28,5%		31,4%		28,3%	31,4%	

Koncernens utveckling

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Koncernens rörelseresultat steg med 2% till 21 025 mkr (20 633). Justerat för engångsposter ökade rörelseresultatet med 3%. Periodens resultat efter skatt för total verksamhet minskade med 1% till 16 102 mkr (16 245) och resultatet per aktie uppgick till 8,28 kr (8,43). Räntabiliteten på eget kapital för total verksamhet sjönk till 12,3% (13,1). K/I-talet steg till 45,5% (45,2).

Kärnprimärkapitalrelationen minskade till 22,7% (25,1). Under 2017 har nya modeller införts för beräkning av kapitalkrav för företags- och statsexponeringar, vilket medfört att såväl bankens kapitalrelationer som Finansinspektionens kommunicerade kapitalkrav uttryckt i procent har sjunkit.

Intäkter

mkr	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	29 766	27 943	7%
Provisionsnetto	9 718	9 156	6%
Nettoresultat av finansiella trans. varav reavinster aktieförsäljning	1 271	3 066	-59%
		1 685	
Övriga intäkter	919	598	54%
Summa intäkter	41 674	40 763	2%

Intäkterna ökade med 2% till 41 674 mkr (40 763). Justerat för realisationsvinster vid försäljning av aktier i jämförelseperioden samt erhållen utdelning från VISA Sweden ekonomisk förening under 2017 var ökningen 5%. Valutakurseffekter påverkade intäkterna negativt med -116 mkr.

Räntenettot steg med 7% till 29 766 mkr (27 943).

Från och med 2017 definierar banken ut- och inlåningsmarginalerna som kundränta minus de intern-räntor som debiteras respektive krediteras kontors-rörelsen. Högre utlåningsvolymerna ökade räntenettot med 1 237 mkr. Lägre utlåningsmarginaler i kontorsrörelsen minskade räntenettot med -138 mkr. Inlåningen ökade räntenettot med 237 mkr till följd av stigande inlåningsvolymerna.

Den så kallade benchmarkeffekten i Stadshypotek uppgick till -1 mkr (-8) och den dubblerade avgiften till Resolutionsfonden uppgick till -1 730 mkr (-976). Inklusive avgifter till olika insättningsgarantier ökade statliga avgifter med -724 mkr till -2 024 mkr (-1 300). Valutakurseffekter påverkade räntenettot negativt med -115 mkr. Den resterande delen av räntenettoökningen förklaras framförallt av lägre upplåningskostnader.

Medelvolymen utlåning till allmänheten ökade med drygt 4% till 2 023 mdkr (1 937). Valutakurseffekterna var marginella. Utlåningen till hushållssektorn steg med 6% till 1 062 mdkr (1 000) och företagsutlåningen ökade med drygt 2% till 960 mdkr (937).

Medelvolymen in- och upplåning steg med 5% till 1 034 mdkr (983). Valutakurseffekterna var marginella. Medelvolymen hushållsinlåning ökade med 11% till 423 mdkr (381), medan inlåningen från företag ökade till 611 mdkr (603).

Provisionsnettot ökade med 6% till 9 718 mkr (9 156), huvudsakligen till följd av högre fond- och kapitalförvaltningsprovisioner. Fondförvaltningsprovisionerna ökade med 18% till 3 559 mkr (3 023) och depå- och kapitalförvaltningsprovisionerna ökade med 16% till 722 mkr (623). Ut- och inlåningsprovisionerna steg med 6% till 1 238 mkr (1 172) samtidigt som betalningsprovisionerna netto minskade till 1 868 mkr (1 896). Provisionsnettot från kortverksamheten sjönk med 4% till 1 193 mkr (1 248), främst till följd av högre clearingavgifter. Nettoresultatet av finansiella transaktioner minskade till 1 271 mkr (3 066), vilket huvudsakligen förklaras av att jämförelseperioden inkluderade realisationsvinster vid försäljning av aktier, klassificerade som instrument tillgängliga för försäljning, om 1 685 mkr.

Övriga intäkter ökade till 919 mkr (598). Ökningen förklaras främst av erhållen utdelning från VISA Sweden ekonomisk förening.

Kostnader

mkr	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Personalkostnader	-12 472	-12 542	-1%
varav Oktogonen	-768	-	
varav norsk pensionsplan	239	-	
varav reserv förtida pensionering	-	-700	
Övriga kostnader	-5 889	-5 401	9%
Av- och nedskrivningar	-619	-495	25%
Summa kostnader	-18 980	-18 438	3%

De totala kostnaderna ökade med 3% till -18 980 mkr (-18 438). Valutakurseffekter minskade kostnaderna med -79 mkr.

Personalkostnaderna minskade med 1% till -12 472 mkr (-12 542). I första kvartalet minskade personalkostnaderna med 239 mkr till följd av en övergång till premiebaserad pensionsplan i den norska verksamheten och jämförelseperioden inkluderade en reservering på -700 mkr. Justerat för dessa poster ökade de underliggande personalkostnaderna med 7%, eller 869 mkr, vilket huvudsakligen förklaras av årets återupptagna avsättning till vinstandelsstiftelsen Oktogonen, som uppgick till -768 mkr (-). De rörliga ersättningarna, inklusive sociala avgifter och lönebikostnader, sjönk till -72 mkr (-102).

Genomsnittligt antal anställda ökade med 73 personer, till 11 832 medarbetare (11 759). Ökningen förklaras av den fortsatta expansionen i främst Storbritannien och Nederländerna samt av bankens ökade satsning på IT-utveckling under året. Den reservering som gjordes under 2016 för att främst möjliggöra förtidspensioneringar har tagits i fullt

anspråk. Målet att nå en kostnadssänkning om 600-700 mkr, allt annat lika, jämfört med 2015 års nivå kommer att uppnås under första halvåret 2018, främst till följd av effektiviseringar i den svenska verksamheten.

Övriga kostnader ökade med 9% till -5 889 mkr (-5 401), främst till följd av högre kostnader för köpta tjänster samt externa datakostnader. Bankens förberedelser för att kunna omvandla den brittiska filialen till ett dotterbolag medförde under året kostnader om -104 mkr, huvudsakligen i kostnadsslagen köpta tjänster och externa datakostnader.

Utvecklingskostnader samt övriga kostnader för utvecklingen relaterad till Brexit uppskattas till cirka -300 mkr för 2018. Den IT-utveckling och övrigt förberedelsearbete som nu görs i Storbritannien innebär att den brittiska verksamheten väntas få förbättrade förutsättningar för en fortsatt långsiktigt god affärsutveckling.

Av- och nedskrivningar ökade med 25% till -619 mkr (-495), främst till följd av ökade IT-investeringar.

Kreditförluster

mkr	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Kreditförluster, netto	-1 683	-1 724	-41
Kreditförlustnivå i % av utlåning, ack.	0,08	0,09	-0,01
Osäkra fordringar, netto	2 785	3 103	-10%
Andel osäkra fordringar, %	0,13	0,16	-0,03

Kreditförlusterna minskade något till -1 683 mkr (-1 724) och kreditförlustnivån sjönk till 0,08% (0,09). Osäkra fordringar netto sjönk något till 2 785 mkr (3 103), motsvarande 0,13% (0,16) av utlåningen.

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet minskade med 8% till 4 997 mkr (5 424). Periodens resultat efter skatt för total verksamhet minskade med 10% till 3 762 mkr (4 173). Resultatet per aktie sjönk till 1,93 kr (2,15) och räntabiliteten på eget kapital minskade till 11,2% (12,9).

K/I-talet steg till 45,5% (45,0).

Intäkter

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.
Räntenetto	7 777	7 587	3%
Provisionsnetto	2 501	2 355	6%
Nettoresultat av finansiella trans.	164	243	-33%
Övriga intäkter	710	63	
Summa intäkter	11 152	10 248	9%

Intäkterna steg med 9% till 11 152 mkr (10 248). Justerat för den erhållna utdelningen under kvartalet, ökade intäkterna med 3%. Valutakurseffekter ökade intäkterna med 83 mkr.

Räntenettot steg med 3%, eller 190 mkr, till

7 777 mkr (7 587). Högre utlåningsvolymen bidrog positivt med 108 mkr samtidigt som utlåningsmarginalerna i kontorsrörelsen minskade räntenettot med -4 mkr. Ökade inlåningsvolymen bidrog med 10 mkr, medan inlåningsmarginalerna påverkade positivt med 14 mkr.

Valutakurseffekter ökade räntenettot med 65 mkr. Statliga avgifter ökade till -504 mkr (-477) till följd av att avgifterna för svensk insättningsgaranti var lägre under jämförelsekvartalet. Den så kallade benchmarkeffekten i Stadshypotek var -6 mkr (44). Lägre upplånings-kostnader förklarade resterande del av räntenettoökningen.

Medelvolymen utlåning till allmänheten ökade med 47 mdkr till 2 066 mdkr (2 019). Valutakurseffekter ökade medelvolymen med 13 mdkr. Såväl hushålls- som företagsutlåningen ökade med drygt 2% och medelvolymer ökade på samtliga hemmamarknader i båda kategorierna. Den totala medelvolymen in- och upplåning ökade med 2% till 1 078 mdkr (1 059). Valutakurseffekter förklarade drygt hälften av volymökningen. Hushållsinlåningen steg med 3% och medelvolymen företagsinlåning ökade med 1%.

Provisionsnettot ökade med 6% till 2 501 mkr (2 355). Ökningen förklaras främst av högre fondförvaltningsprovisioner samt att jämförelsekvartalets courtage-intäkter var säsongsmässigt lägre. Courtageintäkterna ökade till 207 mkr (172). Fondförvaltningsprovisionerna ökade med 9% till 946 mkr (869) samtidigt som provisionerna från depå och övrig kapitalförvaltning ökade med 6% till 200 mkr (189).

Betalningsprovisionerna netto steg till 482 mkr (478), varav nettot från kortverksamheten minskade till 304 mkr (317) till följd av högre clearingavgifter.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner minskade till 164 mkr (243), huvudsakligen till följd av kostnader för förtida lösen av derivat i samband med en rekonstruktionsuppgörelse. Den kunddrivna valutahandeln hade en stabil utveckling under kvartalet.

Övriga intäkter ökade till 710 mkr (63), främst förklarat av en utdelning från VISA Sweden ekonomisk förening om 576 mkr som erhöles under kvartalet. Bankens andel i föreningen är klassificerad som finansiell tillgång tillgänglig för försäljning. Utdelningen innebär att värdet av andelen realiserats i resultaträkningen samtidigt som det minskat övrigt totalresultat. Bankens kapitalisering påverkas därför inte av utdelningen.

Kostnader

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.
Personalkostnader	-3 178	-3 134	1%
Övriga kostnader	-1 712	-1 337	28%
Av- och nedskrivningar	-184	-140	31%
Summa kostnader	-5 074	-4 611	10%

Kostnaderna ökade med 10% till -5 074 mkr (-4 611).

Valutakurseffekter ökade kostnaderna med 47 mkr.

Personalkostnaderna ökade med 1%, eller 44 mkr, till -3 178 mkr (-3 134), varav 30 mkr förklaras av valutakursförändringar. Avsättningen till vinstandelsstiftelsen Oktogonen uppgick till -133 mkr (-149). Periodens avsättning till rörliga ersättningar ökade till -19 mkr (-7). Genomsnittligt antal anställda minskade till 11 956 (12 102), vilket förklaras av tillfälligt anställda under föregående kvartal.

Övriga kostnader ökade med 28% till -1 712 mkr (-1 337). Ökningen var störst i kostnadsslagen externa datakostnader och köpta tjänster och förklaras, utöver säsongseffekt, främst av ökad IT-utveckling, ökade kostnader för regelefterlevnad samt fortsatt utveckling av den brittiska verksamheten.

Kreditförluster

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.
Kreditförluster, netto	-1 084	-217	867
Kreditförlustnivå i % av utlåning	0,22	0,04	0,18
Osäkra fordringar, netto	2 785	3 028	-8%
Andel osäkra fordringar, %	0,13	0,15	-0,02

Kreditförlusterna ökade till -1 084 mkr (-217) och kreditförlustnivån uppgick till 0,22% (0,04). Ökningen förklaras helt av två engagemang. Den underliggande kreditkvaliteten var fortsatt stabil.

Osäkra fordringar netto sjönk till 2 785 mkr (3 028), motsvarande 0,13% (0,15) av utlåningen.

Skatter

Skattesatsen i det fjärde kvartalet uppgick till 24,7% (23,1).

En normal skattesats för koncernen uppgår till 22-23%. Från och med 2017 är räntekostnaderna på förlagslån inte längre avdragsgilla, vilket under året har ökat bankens bolagsskatt med 283 mkr. Den högre skattesatsen i det fjärde kvartalet beror på en korrigering av tidigare års skatt.

FINANSIERING OCH LIKVIDITET

Emissionsvolymen av obligationer minskade under året till 163 mdkr (198), varav 138 mdkr (148) i säkerställda obligationer och 22 mdkr (50) i seniora obligationer. Banken ersatte två tidsbundna förlagslån som förföll under fjärde kvartalet med två nya tidsbundna förlagslån med total volym om 3 mdkr.

Banken har stora volymer likvida medel, hypotekslån och andra tillgångar som inte är pantsatta och som därmed utgör ett skydd för bankens seniora långivare. Kvoten mellan icke pantsatta tillgångar och all icke säkerställd marknadsfinansiering uppgick vid periodens slut till 224% (210 vid utgången av 2016).

Banken har en stark likviditetssituation. Kassamedel och likvida tillgångar placerade i centralbanker uppgick till 265 mdkr (225) och volymen likvida obligationer

och övriga likvida tillgångar uppgick till 179 mdkr (157).

Enligt gällande svensk definition från januari 2013 uppgick koncernens Liquidity Coverage Ratio (LCR) vid utgången av december till 133% (126). I USD uppgick LCR till 482% (322) och i EUR till 175% (136). Koncernens LCR, beräknat enligt EU-kommissionens delegerade akt, uppgick till 139% (142). Net stable funding ratio (NSFR) uppgick vid årets slut till 102% (102 i slutet av 2016).

MREL

Riksgäldskontoret meddelade i december det individuella kravet på bankens nedskrivningsbara skulder. Det samlade MREL-behovet fastställdes till 6,6% av den konsoliderade situationens totala skulder och kapitalbas. En del av kravet innebär att banken senast den 1 januari 2022 förväntas ha ersatt delar av den seniora obligationsfinansieringen med en ny form av efterställd senior obligationsfinansiering som är nedskrivningsbar i kris.

Banken bedömer att emissioner av sådana instrument kommer att inledas senast under 2019. Emissionerna förväntas ske i takt med att delar av den nuvarande seniora obligationsfinansieringen förfaller och innebär ingen ökning av den totala obligationsvolymen för banken.

KAPITAL

Bankens mål är att kärnprimärkapitalrelationen under normala förhållanden ska överstiga det kärnprimärkapitalbehov som Finansinspektionen kommunicerar till banken med 1-3 procentenheter.

Kärnprimärkapitalrelationen vid slutet av året uppgick till 22,7%. Banken bedömer samtidigt att Finansinspektionens kärnprimärkapitalkrav vid årsskiftet uppgick till 20,2%. Bankens kapitalisering låg därmed inom målintervall.

Baselkommittén publicerade i december förslag på omfattande förändringar av kapitaltäckningsregelverket. Hur den slutliga implementeringen av Baselkommitténs förslag kommer att se ut i EU och Sverige är ännu inte fastställt. Bankens samlade bedömning av Baselkommitténs förslag, såsom det förelades i december, är dock att banken redan vid utgången av fjärde kvartalet hade en kapitalisering i nivå med de kapitalkrav som förslaget skulle komma att innebära.

Kapitalsituationen 31 december 2017 jämfört med 31 december 2016

mkr	31 dec 2017	31 dec 2016	För- ändr.
Kärnprimärkapitalrelation, CRR	22,7%	25,1%	-2,4
Total kapitalrelation, CRR	28,3%	31,4%	-3,1
Riskenxponeringsbelopp CRR	509 032	458 787	11%
Kärnprimärkapital	115 753	115 240	0%
Total kapitalbas	144 115	144 233	0%
Kapitalkrav, Basel I-golv	102 848	98 235	5%
Total kapitalbas, Basel I-golv	146 472	145 760	0%

Kapitalbasen uppgick till 144 mdkr (144) och bankens totala kapitalrelation minskade till 28,3% (31,4).

Kärnprimärkapitalet ökade till 116 mdkr (115) samtidigt som kärnprimärkapitalrelationen sjönk med 2,4 procentenheter till 22,7% (25,1). Införandet av nya PD-modeller samt IRK-modeller gällande statsexponeringar minskade kärnprimärkapitalrelationen med -2,4 procentenheter.

Periodens resultat, efter avdrag för utdelning, bidrog med 0,2 procentenheter.

Högre utlåningsvolymier minskade kärnprimärkapitalrelationen med -0,6 procentenheter. Kreditriskmigration i låneportföljen påverkade med -0,2 procentenheter. Nettoeffekten av olika risknivåer på in- och utflöden i utlåningsportföljen, så kallad volymmigration, gjorde att kärnprimärkapitalrelationen minskade med -0,2 procentenheter.

Förändringen av pensionsnettot ökade kärnprimärkapitalrelationen med 0,8 procentenheter. Effekten av högre tillgångsvärden var större än den negativa effekten av sänkta diskonteringsräntor. Valutakurseffekter var neutrala liksom nettoeffekten av övriga faktorer.

Kapitalsituationen 31 december 2017 jämfört med 30 september 2017

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	För- ändr.
Kärnprimärkapitalrelation, CRR	22,7%	23,6%	-0,9
Total kapitalrelation, CRR	28,3%	28,5%	-0,2
Riskenxponeringsbelopp CRR	509 032	507 413	0%
Kärnprimärkapital	115 753	119 511	-3%
Total kapitalbas	144 115	144 569	0%
Kapitalkrav, Basel I-golv	102 848	101 996	1%
Total kapitalbas, Basel I-golv	146 472	146 815	0%

Kapitalbasen uppgick till 144 mdkr (145) och den totala kapitalrelationen sjönk något till 28,3% (28,5). Kärnprimärkapitalet uppgick till 116 mdkr (120) och kärnprimärkapitalrelationen enligt CRR sjönk till 22,7% (23,6). Periodens resultat, efter avdrag för utdelning, minskade kärnprimärkapitalrelationen med -0,6 procentenheter.

Stigande utlåningsvolymier minskade kärnprimärkapitalrelationen med -0,1 procentenhet. Nettoeffekten av kreditrisk- och volymmigration

minskade kärnprimärkapitalrelationen med -0,4 procentenheter.

Förändringen av pensionsnettot hade en neutral effekt, trots att diskonteringsräntan för svenska pensionsförpliktelser sänktes till 2,2% (2,3).

Valutakurseffekter var neutrala och nettoeffekten av övriga faktorer ökade kärnprimärkapitalrelationen med 0,2 procentenheter.

Ekonomiskt kapital och tillgängliga finansiella resurser

Handelsbankens interna bedömning av kapitalbehovet utgår från bankens kapitalkrav, stresstester samt bankens modell för ekonomiskt kapital (Economic Capital, EC). Ekonomiskt kapital ställs i relation till bankens tillgängliga finansiella resurser (Available Financial Resources, AFR). Den av styrelsen fastställda målsättningen är att kvoten mellan AFR och EC för koncernen ska överstiga 120%. Vid utgången av året uppgick EC för koncernen till 60,0 mdkr och AFR till 150,4 mdkr. Kvoten mellan AFR och EC var därmed 251%.

För konsoliderad situation uppgick EC till 34,2 mdkr och AFR till 148,6 mdkr.

IFRS 9 och IFRS 15

Från och med räkenskapsåret 2018 ersätter IFRS 9 Finansiella instrument IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Vid övergången till den nya standarden ökar bankens reserveringar för kreditförluster med 0,6 mdkr, vilket justeras mot det egna kapitalet med -0,5 mdkr efter skatt. Övergången kommer inte att få någon negativ effekt på kapitalrelationerna.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder, träder i kraft från och med räkenskapsåret 2018. Effekten av övergången är inte för banken av materiell karaktär.

Rating

Under första kvartalet ändrade Standard & Poor's utsikterna för Handelsbanken till stabila från tidigare negativa. I övrigt var Handelsbankens lång- och kortfristiga rating oförändrad hos de ratinginstitut som följer banken.

	Långfristig	Kortfristig	Counterparty risk assessment
Standard & Poor's	AA-	A-1+	
Fitch	AA	F1+	
Moody's	Aa2	P-1	Aa1
DBRS	AA (low)		

HANDELSBANKENS ÅRSSTÄMMA DEN 21 MARS

Styrelsen föreslår årsstämman en total utdelning om 7,50 kronor per aktie, (5,00), varav 5,50 kronor per aktie i ordinarie utdelning och 2,00 kronor per aktie i extra utdelning.

Vidare föreslår styrelsen att det nuvarande återköpsprogrammet om maximalt 120 miljoner aktier förlängs ytterligare ett år. Styrelsen föreslår vidare att årsstämman bemyndigar styrelsen att kunna emittera konvertibla skuldebrev, i form av så kallade AT1-obligationer, i syfte att anpassa bankens kapitalstruktur till vid var tid rådande kapitalbehov.

Som avstämningsdag för utdelning föreslår styrelsen den 23 mars 2018, vilket betyder att Handelsbanksaktien handlas utan rätt till utdelning den 22 mars 2018 och att utbetalning då beräknas ske den 28 mars 2018.

Koncernen – Segment

Januari - december 2017		Hemmamarknader							Just. & elim.	Koncernen Helår 2017
mkr	Sverige	Stor- britannien	Danmark	Finland	Norge	Neder- länderna	Capital Markets	Övrigt		
Räntenetto	16 694	4 659	1 714	1 203	3 666	557	472	801		29 766
Provisionsnetto	4 434	602	433	462	410	155	3 174	48		9 718
Nettoresultat av finansiella transaktioner	663	127	95	52	90	20	979	-755		1 271
Riskresultat försäkring							142			142
Andelar i intresseföretags resultat						2		12		14
Övriga intäkter	49	3	15	18	14	1	26	637		763
Summa intäkter	21 840	5 391	2 257	1 735	4 180	735	4 793	743		41 674
Personalkostnader	-3 465	-1 828	-669	-396	-570	-289	-2 241	-2 818	-196	-12 472
Övriga kostnader	-1 180	-549	-159	-180	-223	-85	-922	-2 591		-5 889
Internt köpta och sålda tjänster	-3 168	-595	-335	-303	-424	-98	52	4 871		
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-79	-63	-13	-19	-14	-13	-83	-282	-53	-619
Summa kostnader	-7 892	-3 035	-1 176	-898	-1 231	-485	-3 194	-820	-249	-18 980
Resultat före kreditförluster	13 948	2 356	1 081	837	2 949	250	1 599	-77	-249	22 694
Kreditförluster, netto	-210	-739	-466	-57	-157	2	-56			-1 683
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	2	-1	13	0	1	-	-1	0		14
Rörelseresultat	13 740	1 616	628	780	2 793	252	1 542	-77	-249	21 025
Resultatutdelning	1 257	35	94	150	90	3	-1 629	-		
Rörelseresultat efter resultatutdelning	14 997	1 651	722	930	2 883	255	-87	-77	-249	21 025
Interna intäkter*	601	-935	-237	-228	-2 196	-227	-2 735	5 957		

Januari - december 2016		Hemmamarknader							Just. & elim.	Koncernen Helår 2016
mkr	Sverige	Stor- britannien	Danmark	Finland	Norge	Neder- länderna	Capital Markets	Övrigt		
Räntenetto	15 519	4 414	1 686	1 218	3 355	438	557	756		27 943
Provisionsnetto	4 233	519	379	419	381	75	3 081	69		9 156
Nettoresultat av finansiella transaktioner	725	219	75	87	114	5	984	857		3 066
Riskresultat försäkring							142			142
Andelar i intresseföretags resultat						2		23		25
Övriga intäkter	47	3	15	10	81	1	8	266		431
Summa intäkter	20 524	5 155	2 155	1 734	3 931	521	4 772	1 971		40 763
Personalkostnader	-3 671	-1 849	-655	-380	-676	-210	-2 368	-2 335	-398	-12 542
Övriga kostnader	-1 153	-463	-194	-210	-206	-60	-871	-2 244		-5 401
Internt köpta och sålda tjänster	-2 645	-545	-287	-239	-379	-77	-56	4 228		
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-67	-46	-14	-14	-8	-7	-76	-248	-15	-495
Summa kostnader	-7 536	-2 903	-1 150	-843	-1 269	-354	-3 371	-599	-413	-18 438
Resultat före kreditförluster	12 988	2 252	1 005	891	2 662	167	1 401	1 372	-413	22 325
Kreditförluster, netto	-416	-160	-716	-36	-347	0	-49			-1 724
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	0	2	7	0	0	-	0	23		32
Rörelseresultat	12 572	2 094	296	855	2 315	167	1 352	1 395	-413	20 633
Resultatutdelning	997	35	85	131	91	3	-1 342			
Rörelseresultat efter resultatutdelning	13 569	2 129	381	986	2 406	170	10	1 395	-413	20 633
Interna intäkter*	116	-1 195	-334	-262	-2 463	-210	-2 851	7 199		

* Interna intäkter som ingår i Summa intäkter består av intäkter från transaktioner mellan andra rörelsesegment och Övrigt. Eftersom ränteintäkter och räntekostnader redovisas netto som intäkt innebär det att interna intäkter bland annat innehåller nettot av intern finansieringskostnad mellan segmenten och Övrigt.

Segmenten utgörs av Handelsbanken Sverige, Handelsbanken Storbritannien, Handelsbanken Danmark, Handelsbanken Finland, Handelsbanken Norge och Handelsbanken Nederländerna samt av Handelsbanken Capital Markets. I segmentens resultaträkningar ingår

interna poster såsom interna räntor, provisioner och ersättningar för interna tjänster huvudsakligen enligt självkostnadsprincipen. Den del av Handelsbanken Capital Markets rörelseresultat som inte innehåller risktagande resultatutdelas till kundansvarigt kontor.

Handelsbanken Sverige

Handelsbanken Sverige består av kontorsrörelsen i fem regionbanker samt av Handelsbanken Finans, Ecsters och Stadshypoteks verksamheter i Sverige. I Handelsbanken utgår verksamheten från kontoren som har ansvar för bankens samtliga kunder. Regionbankerna tillhandahåller ett fullsortiment av banktjänster på 420 kontor i hela Sverige. Handelsbanken Finans erbjuder finansbolagstjänster och arbetar genom bankens kontor.

RESULTATRÄKNING

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	4 371	4 301	2%	4 018	9%	16 694	15 519	8%
Provisionsnetto	1 146	1 113	3%	1 102	4%	4 434	4 233	5%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	167	173	-3%	184	-9%	663	725	-9%
Övriga intäkter	15	7	114%	28	-46%	49	47	4%
Summa intäkter	5 699	5 594	2%	5 332	7%	21 840	20 524	6%
Personalkostnader	-885	-876	1%	-867	2%	-3 465	-3 671	-6%
Övriga kostnader	-354	-268	32%	-302	17%	-1 180	-1 153	2%
Internt köpta och sålda tjänster	-871	-732	19%	-680	28%	-3 168	-2 645	20%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-17	-18	-6%	-11	55%	-79	-67	18%
Summa kostnader	-2 127	-1 894	12%	-1 860	14%	-7 892	-7 536	5%
Resultat före kreditförluster	3 572	3 700	-3%	3 472	3%	13 948	12 988	7%
Kreditförluster, netto	-69	-42	64%	-180	-62%	-210	-416	-50%
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	2	0		-1		2	0	
Rörelseresultat	3 505	3 658	-4%	3 291	7%	13 740	12 572	9%
Resultatutdelning	311	322	-3%	300	4%	1 257	997	26%
Rörelseresultat efter resultatutdelning	3 816	3 980	-4%	3 591	6%	14 997	13 569	11%
Interna intäkter	216	219	-1%	35		601	116	418%
K/I-tal, %	35,4	32,0		33,0		34,2	35,0	
Kreditförlustnivå, %	0,02	0,01		0,06		0,02	0,03	
Allokerat kapital	79 964	78 083	2%	77 800	3%	79 964	77 800	3%
Räntabilitet på allokerat kapital, %	14,9	15,9		14,4		15,3	14,7	
Medelantal anställda	4 084	4 232	-3%	4 109	-1%	4 078	4 293	-5%
Antal kontor	420	422	0%	435	-3%	420	435	-3%

AFFÄRSVOLYMER

	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Medelvolymer, mdkr								
Utlåning till allmänheten*								
Hushåll	801	788	2%	757	6%	782	740	6%
varav Hypotekslån	752	738	2%	705	7%	732	687	7%
Företag	497	491	1%	473	5%	488	479	2%
varav Hypotekslån	290	285	2%	269	8%	283	271	4%
Totalt	1 298	1 279	1%	1 230	6%	1 270	1 219	4%
Inlåning från allmänheten								
Hushåll	333	325	2%	306	9%	321	295	9%
Företag	239	232	3%	209	14%	229	201	14%
Totalt	572	557	3%	515	11%	550	496	11%

* Exklusive utlåning till Riksgälden.

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Resultatutveckling

Rörelseresultatet steg med 9% till 13 740 mkr (12 572). Jämförelseperioden belastades med -102 mkr i reservering för framförallt förtida pensioneringar, och justerat för detta ökade rörelseresultatet med 8%.

Räntenettot ökade med 8% till 16 694 mkr (15 519). Högre utlåningsvolymerna ökade räntenettot med 597 mkr medan något lägre utlåningsmarginaler påverkade räntenettot negativt med -27 mkr. Inlåningsverksamheten bidrog med 127 mkr i volymeffekt och med 18 mkr från förbättrade marginaler. Den så kallade benchmarkeffekten i Stadshypotek påverkade räntenettot positivt med 7 mkr och uppgick till -1 mkr (-8). Avgifter till Resolutionsfonden och insättningsgarantin ökade med 378 mkr till -1 037 mkr (-659). Resterande del av räntenettoökningen förklaras främst av lägre upplåningskostnader.

Provisionsnettot steg med 5% till 4 434 mkr (4 233). Ökningen förklaras framförallt av högre fondförvaltnings- och försäkringsprovisioner.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner minskade med 9% och uppgick till 663 mkr (725), främst till följd av lägre ränteskillnadsersättningar.

De totala kostnaderna ökade med 5% till -7 892 mkr (-7 536). Personalkostnaderna minskade med 6% till -3 465 mkr (-3 671). Justerat för den ovan nämnda reserveringen under jämförelseperioden, sjönk personalkostnaderna med 3%, medan den totala kostnadsökningen var 6%. Medelantalet anställda minskade med 5% till 4 078 (4 293).

Kostnaden för internt köpta och sålda tjänster ökade med 20% till -3 168 mkr (-2 645), främst till följd av ökade kostnader för IT-utveckling och anpassning till regelverk.

K/I-talet förbättrades till 34,2% (35,0).

Kreditförlusterna minskade till -210 mkr (-416) och kreditförlustnivån sjönk till 0,02% (0,03).

Affärsutveckling

Precis som tidigare år konstaterade SKI, Svenskt Kvalitetsindex, i sin stora undersökning att Handelsbanken har nöjdare kunder än övriga stora svenska banker. Av privatkunderna fick Handelsbanken indexvärdet 68,9, en ökning jämfört med föregående år. Övriga större banker låg i intervallet 52,9 – 64,5. Av företagskunderna fick Handelsbanken indexvärdet 67,5, att jämföras med de övriga större bankerna som låg mellan 53,6 – 62,2.

Det är Handelsbankens kombination av personlig service, lokal närvaro och bra digitala tjänster som premieras och i årets studie konstateras bland annat att ”Handelsbankens tekniska lösningar toppar på både privat- och företagssidan”.

För sjunde respektive sjätte året i rad fick Handelsbanken utmärkelserna Årets affärsbank och Sveriges småföretagsbank i Finansbarometerns årliga undersökning.

Under året uppgick nysparandet i bankens fonder i Sverige till 22,0 mdkr (11,9), vilket motsvarade en marknadsandel på 19,5% och därmed var Handelsbanken största aktör avseende nysparande på den svenska fondmarknaden.

Medelvolymen hypotekslån till privatpersoner växte med 7% till 732 mdkr (687), medan medelvolymen utlåning till företag steg med 2% till 488 mdkr (479). Medelvolymen inlåning från hushåll ökade med 9% och uppgick till 321 mdkr (295).

Handelsbanken hade 420 kontor (435) i Sverige.

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet minskade med 4% till 3 505 mkr (3 658) och räntabiliteten sjönk till 14,9% (15,9).

Räntenettot ökade med 2%, eller 70 mkr, till 4 371 mkr (4 301). Ökade utlåningsvolymerna bidrog positivt med 55 mkr samtidigt som utlåningsmarginalerna minskade räntenettot med 1 mkr. Räntenettot från inlåningsverksamheten ökade med 12 mkr. Den så kallade benchmarkeffekten i Stadshypotek påverkade räntenettot negativt med 50 mkr och uppgick till -6 mkr (44). Även högre statliga avgifter under jämförelsekvartalet påverkade räntenettot negativt med 25 mkr och uppgick till -259 mkr (-234). Lägre upplåningskostnader förklarade huvuddelen av resterande räntenettoökning.

Medelvolymen hypotekslån till privatpersoner ökade med 2% till 752 mdkr (738). Bruttomarginalen på hypoteksstocken, före kostnader för rådgivning och administration, var oförändrad och uppgick till 1,06% (1,06).

Medelvolymen utlåning till företag steg med 1% till 497 mdkr (491).

Provisionsnettot ökade till 1 146 mkr (1 113), till följd av högre utlånings- och betalningsprovisioiner men även högre courtageintäkter.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner uppgick till 167 mkr (173).

Kostnaderna ökade med 12% till -2 127 mkr (-1 894) och förklaras, förutom av lägre säsongsmässiga kostnader i jämförelsekvartalet, också främst av högre kostnader för IT-utveckling. Personalkostnaderna ökade med 1% och medelantalet anställda minskade till 4 084 medarbetare (4 232), till följd av tillfälligt anställda sommarvikarier under jämförelsekvartalet.

Kreditförlusterna uppgick till -69 mkr (-42), vilket motsvarade en kreditförlustnivå på 0,02% (0,01).

Handelsbanken Storbritannien

Handelsbanken Storbritannien består av den brittiska kontorsrörelsen med fem regionbanker samt av kapitalförvaltaren Heartwood. Dessutom ingår Handelsbanken Finans verksamhet i Storbritannien. I Handelsbanken utgår verksamheten från kontoren som har ansvar för bankens samtliga kunder. Regionbankerna tillhandahåller banktjänster på 208 kontor i hela Storbritannien.

RESULTATRÄKNING

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	1 245	1 157	8%	1 111	12%	4 659	4 414	6%
Provisionsnetto	165	147	12%	147	12%	602	519	16%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	-13	46		59		127	219	-42%
Övriga intäkter	2	1	100%	3	-33%	3	3	0%
Summa intäkter	1 399	1 351	4%	1 320	6%	5 391	5 155	5%
Personalkostnader	-462	-452	2%	-470	-2%	-1 828	-1 849	-1%
Övriga kostnader	-194	-117	66%	-143	36%	-549	-463	19%
Internt köpta och sålda tjänster	-155	-139	12%	-151	3%	-595	-545	9%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-16	-15	7%	-11	45%	-63	-46	37%
Summa kostnader	-827	-723	14%	-775	7%	-3 035	-2 903	5%
Resultat före kreditförluster	572	628	-9%	545	5%	2 356	2 252	5%
Kreditförluster, netto	-556	-148	276%	-73		-739	-160	362%
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	0	0	0%	0		-1	2	
Rörelseresultat	16	480	-97%	472	-97%	1 616	2 094	-23%
Resultatutdelning	11	9	22%	9	22%	35	35	0%
Rörelseresultat efter resultatutdelning	27	489	-94%	481	-94%	1 651	2 129	-22%
Interna intäkter	-126	-225	44%	-208	39%	-935	-1 195	22%
K/I-tal, %	58,7	53,2		58,3		55,9	55,9	
Kreditförlustnivå, %	1,13	0,30		0,15		0,38	0,08	
Allokerat kapital	13 106	12 519	5%	11 426	15%	13 106	11 426	15%
Räntabilitet på allokerat kapital, %	0,6	12,2		13,1		10,2	15,4	
Medelantal anställda	2 093	2 073	1%	1 980	6%	2 045	1 959	4%
Antal kontor	208	207	0%	207	0%	208	207	0%

AFFÄRSVOLYMER

	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Medelvolymer, m GBP								
Utlåning till allmänheten								
Hushåll	6 311	6 210	2%	5 754	10%	6 127	5 527	11%
Företag	12 874	12 411	4%	11 418	13%	12 264	11 007	11%
Totalt	19 185	18 621	3%	17 172	12%	18 391	16 534	11%
Inlåning från allmänheten								
Hushåll	4 232	3 965	7%	3 039	39%	3 775	2 569	47%
Företag	9 174	9 113	1%	7 550	22%	8 654	7 218	20%
Totalt	13 406	13 078	3%	10 589	27%	12 429	9 787	27%

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Resultatutveckling

Rörelseresultatet minskade med 23% till 1 616 mkr (2 094). Valutakurseffekter påverkade dock rörelseresultatet negativt med -98 mkr och i lokal valuta minskade rörelseresultatet med 19%. Räntabiliteten minskade till 10,2% (15,4).

Intäkterna steg med 5%. I lokal valuta steg intäkterna med 10%.

Räntenettot förbättrades med 245 mkr, eller 6% , till 4 659 mkr (4 414). Valutakurseffekter påverkade räntenettot negativt med -212 mkr och i lokal valuta ökade räntenettot med 11%. Ökade utlåningsvolymerna bidrog med 367 mkr och inlåningsvolymerna med 120 mkr. Lägre utlåningsmarginaler, främst på utlåning till hushåll, påverkade räntenettot negativt med -110 mkr och inlåningsmarginalerna sjönk med -31 mkr. Statliga avgifter belastade räntenettot med -173 mkr (-90). Lägre upplåningskostnader hade en positiv effekt på räntenettot.

Provisionsnettot ökade med 16% till 602 mkr (519). I lokal valuta var ökningen 22% och förklaras främst av högre utlåningsprovisioner, men även av högre betalnings- och kapitalförvaltningsprovisioner.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner minskade till 127 mkr (219), främst till följd av kostnader för förtida lösen av derivat i samband med en rekonstruktionsuppgörelse. Jämförelseperioden innehöll dessutom en engångsintäkt relaterad till försäljningen av Visa Europe.

Kostnaderna steg med 5% till -3 035 mkr (-2 903). I lokal valuta ökade kostnaderna med 10% och förklaras av den expanderande verksamheten samt av kostnader relaterade till Brexit. För kontorsrörelsen i Storbritannien uppgick Brexitrelaterade kostnader till 86 mkr under året.

Banken ser fortsatt goda möjligheter till växande verksamhet och affärsvolymerna i Storbritannien. Förberedelserna för att kunna omvandla den brittiska filialen till ett dotterbolag fortlöper. De åtgärder och kostnader som den processen medför, innebär att verksamheten i Storbritannien ges förbättrade förutsättningar för en fortsatt långsiktigt gynnsam affärsutveckling. Medelantalet anställda ökade med 4% till 2 045 medarbetare (1 959).

Kreditförlusterna uppgick till -739 mkr (-160) och förklaras främst av ett enskilt engagemang. Kreditförlustnivån uppgick till 0,38% (0,08).

Affärsutveckling

EPSI:s årliga undersökning av kundnöjdhet visade att Handelsbanken återigen hade de mest nöjda kunderna av bankerna i Storbritannien. Privatkunderna gav banken indexvärdet 85,2, att jämföras med branschsnittet på 72,3. På företagssidan var indexvärdet 83,8 jämfört med branschsnittet 70,6.

Handelsbanken har för femte året utsetts till Best Private Bank vid Financial Times and Investors Chronicle Awards. Bankens affärsmodell lyfts fram som en motivering när tidskriftens läsare och en jury har röstat.

För tredje året i rad fick Handelsbanken högsta betyg i den statligt stödda undersökningen Banking Business Insight (BBI) av småföretagarbanker i Storbritannien, vilket är ytterligare ett tecken på styrkan i Handelsbankens affärsmodell.

Affärsvolymerna fortsatte att öka. Medelvolymen inlåning från hushåll ökade med 47%, medan utlåningen till hushåll ökade med 11% jämfört med motsvarande period 2016. Totalt ökade medelvolymen utlåning med 11% till 18,4 md GBP, samtidigt som den totala inlåningen växte med 27% till 12,4 md GBP. Relationen utlåning/inlåning fortsatte därmed att minska och uppgick vid utgången av året till 143%, att jämföras med 162% vid utgången av 2016.

Det förvaltade kapitalet i Heartwood uppgick till 3,4 md GBP, att jämföras med 2,9 md GBP vid årsskiftet 2016. Nysparandet ökade kraftigt och uppgick under året till 315m GBP (167).

Under hösten annonserades ett nytt kontor på Liverpool Street i London och därmed uppgick antalet kontor i Storbritannien till 208 (207).

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet minskade till 16 mkr (480), till följd av högre kreditförluster. Resultatet före kreditförluster uttryckt i lokal valuta minskade med 12%, till följd av högre kostnader, vilka främst är relaterade till förberedelser för Brexit. Räntabiliteten sjönk till 0,6% (12,2).

Intäkterna ökade med 4% till 1 399 mkr (1 351), men justerat för valutakursförändringar var intäkterna i stort oförändrade. Räntenettot steg med 8%, eller 88 mkr, till 1 245 mkr (1 157), varav 41 mkr förklaras av valutakurseffekter och uttryckt i lokal valuta förbättrades räntenettot med 4%. Ökade affärsvolymerna bidrog positivt med 29 mkr. Utlåningsmarginalerna minskade med -6 mkr på utlåning till hushåll, men kompenserades av att inlåningsmarginalerna ökade med 16 mkr. Provisionsnettot ökade med 12% till 165 mkr (147), men uttryckt i lokal valuta steg provisionsnettot med 7%. Nettoresultatet av finansiella transaktioner var negativt och uppgick till -13 mkr (46), till följd av kostnader för förtida lösen av derivat i samband med en rekonstruktionsuppgörelse.

Kostnaderna ökade med 104 mkr, eller 14%, till -827 mkr (-723), varav förstärkningen av det brittiska pundet under kvartalet förklarade 26 mkr. Justerat för valutakurseffekter ökade kostnaderna med 10%, vilket förklaras bland annat av förberedelser inför Brexit. Medelantalet anställda ökade till 2 093 personer (2 073).

Kreditförlusterna uppgick till -556 mkr (-148) och förklaras av ett enskilt engagemang. Kreditförlustnivån uppgick till 1,13% (0,30).

Handelsbanken Danmark

Handelsbanken Danmark består av kontorsrörelsen i Danmark som är organiserad i en regionbank samt av Stadshypoteks verksamhet i Danmark. I Handelsbanken utgår verksamheten från kontoren som har ansvar för bankens samtliga kunder. Regionbanken tillhandahåller ett fullsortiment av banktjänster på 57 kontor i hela Danmark.

RESULTATRÄKNING

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	439	433	1%	447	-2%	1 714	1 686	2%
Provisionsnetto	115	89	29%	95	21%	433	379	14%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	24	18	33%	21	14%	95	75	27%
Övriga intäkter	3	4	-25%	3	0%	15	15	0%
Summa intäkter	581	544	7%	566	3%	2 257	2 155	5%
Personalkostnader	-174	-166	5%	-177	-2%	-669	-655	2%
Övriga kostnader	-51	-33	55%	-66	-23%	-159	-194	-18%
Internt köpta och sålda tjänster	-88	-84	5%	-78	13%	-335	-287	17%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-3	-3	0%	-4	-25%	-13	-14	-7%
Summa kostnader	-316	-286	10%	-325	-3%	-1 176	-1 150	2%
Resultat före kreditförluster	265	258	3%	241	10%	1 081	1 005	8%
Kreditförluster, netto	-372	-24		-478	-22%	-466	-716	-35%
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	2	3	-33%	1	100%	13	7	86%
Rörelseresultat	-105	237		-236	56%	628	296	112%
Resultatutdelning	25	21	19%	22	14%	94	85	11%
Rörelseresultat efter resultatutdelning	-80	258		-214	63%	722	381	90%
Interna intäkter	7	-70		-43		-237	-334	29%
K/I-tal, %	52,1	50,6		55,3		50,0	51,3	
Kreditförlustnivå, %	1,53	0,10		2,26		0,48	0,85	
Allockerat kapital	5 711	5 708	0%	6 221	-8%	5 711	6 221	-8%
Räntabilitet på allokert kapital, %	-4,3	14,0		-10,7		9,7	4,8	
Medelantal anställda	609	608	0%	617	-1%	608	624	-3%
Antal kontor	57	57	0%	57	0%	57	57	0%

AFFÄRSVOLYMER

Medelvolymer, md dkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Utlåning till allmänheten								
Hushåll	45,1	44,3	2%	42,5	6%	44,1	40,8	8%
Företag	28,7	27,6	4%	29,0	-1%	28,7	28,8	0%
Totalt	73,8	71,9	3%	71,5	3%	72,8	69,6	5%
Inlåning från allmänheten								
Hushåll	13,3	13,1	2%	12,4	7%	12,8	11,9	8%
Företag	19,3	19,8	-3%	16,2	19%	19,1	15,7	22%
Totalt	32,6	32,9	-1%	28,6	14%	31,9	27,6	16%

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Resultatutveckling

Rörelseresultatet ökade med 112% till 628 mkr (296), främst till följd av lägre kreditförluster. Resultatet före kreditförluster förbättrades med 8% till 1 081 mkr (1 005), bland annat till följd av högre kundaktivitet. Valutakursförändringar påverkade rörelseresultatet positivt med 5 mkr och uttryckt i lokal valuta steg resultatet före kreditförluster med 6%. Räntabiliteten steg till 9,7% (4,8).

Räntenettot steg med 2% till 1 714 mkr (1 686), vilket helt förklarades av valutakursförändringar och uttryckt i lokal valuta var räntenettot i stort oförändrat mellan åren. Ökade utlåningsvolymen bidrog positivt med 69 mkr, samtidigt som lägre utlåningsmarginaler minskade räntenettot med -72 mkr. Förbättrade inlåningsmarginaler och högre inlåningsvolymen ökade räntenettot med 8 mkr.

Avgifter för den svenska Resolutionsfonden och insättningsgarantin ökade med 31 mkr och belastade räntenettot med -74 mkr (-43).

Provisionsnettot ökade med 14% till 433 mkr (379). Ökningen förklaras av hög kundaktivitet inom de flesta provisionsområdena, men särskilt inom sparandeaffären, vilket gav högre courtage och kapitalförvaltningsprovisioner. Valutakursförändringar påverkade provisionsnettot positivt med 7 mkr.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner ökade till 95 mkr (75), och förklaras främst av högre ränteskillnadsersättningar men även av ett förbättrat valutaagio.

Kostnaderna steg med 2% till -1 176 mkr (-1 150). Justerat för valutakursförändringar var kostnaderna i stort oförändrade.

Kreditförlusterna minskade till -466 mkr (-716) och kreditförlustnivån sjönk till 0,48% (0,85).

Affärsutveckling

EPSI:s årliga undersökning av kundnöjdhet visade att Handelsbanken återigen hade de mest nöjda kunderna av bankerna i Danmark. Privatkunderna gav banken indexvärdet 76,8, att jämföras med branschsnittet på 71,1. På företagssidan var indexvärdet 72,3 jämfört med branschsnittet 68,6.

Banken fortsatte att ha ett stabilt inflöde av nya kunder och affärsvolymerna fortsatte att öka. Under året ökade medelvolymer utlåning till hushåll med 8% och inlåningen från hushåll ökade med 8%. Företagsutlåningen var i stort oförändrad medan inlåningen från företag steg med 22%. Totalt ökade medelvolymer utlåning med 5% till 72,8 md dkr (69,6) och inlåningen ökade med 16% till 31,9 md dkr (27,6).

Nysparandet i bankens fonder i Danmark ökade kraftigt och uppgick under året till 2,3 mdkr (0,9).

Under året etablerade banken ett kontor i Hørsholm. Handelsbanken hade vid utgången av året 57 kontor i Danmark.

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet uppgick till -105 mkr (237), till följd av högre kreditförluster. Resultatet före kreditförluster ökade med 3% till 265 mkr (258), vilket dock till större delen förklarades av förstärkningen av den danska kronan. Uttryckt i lokal valuta var resultatet före kreditförluster i stort oförändrat.

Räntenettot ökade med 1% till 439 mkr (433). Justerat för valutakurseffekter sjönk räntenettot med 1%.

Provisionsnettot steg med 29% till 115 mkr (89), till följd av en högre kundaktivitet inom de flesta provisionsområden.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner ökade till 24 mkr (18), främst till följd av ett förbättrat valutaagio.

Kostnaderna var 10% högre än under jämförelsekvartalet och uppgick -316 mkr (-286). Justerat för valutakurseffekter var kostnadsökningen 8% och förklarades till stor del av ökade IT-kostnader. Personalkostnaderna var oförändrade uttryckt i lokal valuta till följd av att medelantalet anställda var i stort oförändrat.

Kreditförlusterna uppgick till -372 mkr (-24) till följd av reserveringar på ett tidigare identifierat enskilt engagemang. Kreditförlustnivån uppgick till 1,53% (0,10).

Handelsbanken Finland

Handelsbanken Finland består av kontorsrörelsen i Finland som är organiserad i en regionbank samt av Handelsbanken Finans och Stadshypoteks verksamheter i Finland. I Handelsbanken utgår verksamheten från kontoren som har ansvar för bankens samtliga kunder. Regionbanken tillhandahåller ett fullsortiment av banktjänster på 45 kontor i hela Finland. Handelsbanken Finans erbjuder finansbolagstjänster och arbetar genom bankens kontor.

RESULTATRÄKNING

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	319	301	6%	302	6%	1 203	1 218	-1%
Provisionsnetto	118	110	7%	116	2%	462	419	10%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	18	7	157%	21	-14%	52	87	-40%
Övriga intäkter	4	4	0%	3	33%	18	10	80%
Summa intäkter	459	422	9%	442	4%	1 735	1 734	0%
Personalkostnader	-107	-95	13%	-101	6%	-396	-380	4%
Övriga kostnader	-48	-46	4%	-53	-9%	-180	-210	-14%
Internt köpta och sålda tjänster	-80	-72	11%	-62	29%	-303	-239	27%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-6	-4	50%	-4	50%	-19	-14	36%
Summa kostnader	-241	-217	11%	-220	10%	-898	-843	7%
Resultat före kreditförluster	218	205	6%	222	-2%	837	891	-6%
Kreditförluster, netto	-51	6		14		-57	-36	58%
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	0	0		0		0	0	
Rörelseresultat	167	211	-21%	236	-29%	780	855	-9%
Resultatutdelning	43	37	16%	38	13%	150	131	15%
Rörelseresultat efter resultatutdelning	210	248	-15%	274	-23%	930	986	-6%
Interna intäkter	27	-81		-25		-228	-262	13%
K/I-tal, %	48,0	47,3		45,8		47,6	45,2	
Kreditförlustnivå, %	0,16	-0,02		-0,05		0,05	0,03	
Allokerat kapital	5 646	5 526	2%	6 252	-10%	5 646	6 252	-10%
Räntabilitet på allokerat kapital, %	11,6	14,0		13,7		12,8	13,0	
Medelantal anställda	519	519	0%	482	8%	506	491	3%
Antal kontor	45	45	0%	45	0%	45	45	0%

AFFÄRSVOLYMER

	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Medelvolymer, m euro								
Utlåning till allmänheten								
Hushåll	4 107	4 058	1%	3 997	3%	4 061	3 975	2%
Företag	8 901	8 858	0%	8 822	1%	8 935	8 761	2%
Totalt	13 008	12 916	1%	12 819	1%	12 996	12 736	2%
Inlåning från allmänheten								
Hushåll	1 569	1 547	1%	1 508	4%	1 596	1 451	10%
Företag	2 698	2 658	2%	2 211	22%	2 671	1 991	34%
Totalt	4 267	4 205	1%	3 719	15%	4 267	3 442	24%

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Resultatutveckling

Rörelseresultatet minskade med 9% till 780 mkr (855). Uttryckt i lokal valuta minskade rörelseresultatet med 10%, vilket förklaras av högre kostnader. Räntabiliteten uppgick till 12,8% (13,0).

Intäkterna var i stort oförändrade och uppgick till 1 735 mkr (1 734), men uttryckt i lokal valuta sjönk intäkterna med 2%.

Räntenettot minskade med 1%, eller 15 mkr, till 1 203 mkr (1 218). Valutakursförändringar ökade räntenettot med 20 mkr. Statliga avgifter till svenska Resolutionsfonden och insättningsgarantin belastade räntenettot med -101 mkr (-53). Högre utlåningsvolymerna gav ett positivt bidrag om 15 mkr och högre inlåningsvolymerna förbättrade räntenettot med 5 mkr. Resterande negativ effekt förklarades av minskade marginaler.

Provisionsnettot ökade med 10% till 462 mkr (419) till följd av högre betalningsprovisioner samt stigande provisioner från sparandeffärena.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner minskade till 52 mkr (87), främst till följd av att jämförelseperioden innehöll en engångsintäkt relaterad till försäljningen av Visa Europe.

De totala kostnaderna ökade med 7% till -898 mkr (-843). Justerat för valutakursförändringar var kostnadsökningen 5%.

Personalkostnaderna ökade med 4%, men uttryckt i lokal valuta var ökningen knappt 3%. Medelantalet anställda ökade med 3% och uppgick till 506 medarbetare (491). Banken anställde under andra halvåret nya medarbetare för att ytterligare förstärka företagsaffären samt arbetet med regelverksfrågor.

Kreditförlusterna uppgick till -57 mkr (-36) och kreditförlustnivån uppgick till 0,05% (0,03).

Affärsutveckling

Enligt EPSI:s årliga undersökning av kundnöjdhet hade Handelsbanken nöjdare kunder än genomsnittet för bankerna i Finland. Privatkunderna gav Handelsbanken indexvärdet 79,6, att jämföras med branschsnittet på 75,9. Företagskunderna gav banken indexvärdet 78,7, att jämföras med branschsnittet på 77,1.

Medelvolymen inlåning från hushåll var 10% högre jämfört med föregående år samtidigt som utlåningen till hushåll steg med 2%.

Medelvolymen inlåning från företag ökade med 34% samtidigt som företagsutlåningen steg med 2% jämfört med föregående år.

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet minskade med 21% till 167 mkr (211), till följd av högre kreditförluster. Resultatet före kreditförluster ökade med 6% till 218 mkr (205).

Räntenettot steg med 6% och uppgick till 319 mkr (301). Uttryckt i lokal valuta förbättrades räntenettot med 4%.

Provisionsnettot steg med 7% till 118 mkr (110) till följd av högre betalningsprovisioner under tredje kvartalet.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner uppgick till 18 mkr (7).

Kostnaderna ökade med 11% till -241 mkr (-217). Justerat för valutakursförändringar var kostnadsökningen 8%.

Kreditförlusterna uppgick till -51 mkr (6). Kreditförlustnivån uppgick till 0,16% (-0,02).

Handelsbanken Norge

Handelsbanken Norge består av kontorsrörelsen i Norge som är organiserad i en regionbank samt av Stadshypoteks verksamhet i Norge. I Handelsbanken utgår verksamheten från kontoren som har ansvar för bankens samtliga kunder. Regionbanken tillhandahåller ett fullsortiment av banktjänster på 49 kontor i hela Norge.

RESULTATRÄKNING

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	953	930	2%	933	2%	3 666	3 355	9%
Provisionsnetto	104	101	3%	107	-3%	410	381	8%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	21	23	-9%	21	0%	90	114	-21%
Övriga intäkter	3	1	200%	5	-40%	14	81	-83%
Summa intäkter	1 081	1 055	2%	1 066	1%	4 180	3 931	6%
Personalkostnader	-192	-201	-4%	-180	7%	-570	-676	-16%
Övriga kostnader	-62	-54	15%	-62	0%	-223	-206	8%
Internt köpta och sålda tjänster	-118	-106	11%	-107	10%	-424	-379	12%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-3	-4	-25%	-6	-50%	-14	-8	75%
Summa kostnader	-375	-365	3%	-355	6%	-1 231	-1 269	-3%
Resultat före kreditförluster	706	690	2%	711	-1%	2 949	2 662	11%
Kreditförluster, netto	-36	-19	89%	-107	-66%	-157	-347	-55%
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	0	1	-100%	0		1	0	
Rörelseresultat	670	672	0%	604	11%	2 793	2 315	21%
Resultatutdelning	26	20	30%	30	-13%	90	91	-1%
Rörelseresultat efter resultatutdelning	696	692	1%	634	10%	2 883	2 406	20%
Interna intäkter	-362	-550	34%	-592	39%	-2 196	-2 463	11%
K/I-tal, %	33,9	34,0		32,4		28,8	31,6	
Kreditförlustnivå, %	0,06	0,03		0,20		0,06	0,17	
Allokerat kapital	15 837	15 407	3%	15 883	0%	15 837	15 883	0%
Räntabilitet på allokerat kapital, %	13,7	14,0		12,4		14,1	13,3	
Medelantal anställda	673	692	-3%	667	1%	672	668	1%
Antal kontor	49	49	0%	50	-2%	49	50	-2%

AFFÄRSVOLYMER

Medelvolymer, md nkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Utlåning till allmänheten								
Hushåll	89,7	88,8	1%	87,6	2%	88,7	85,9	3%
Företag	151,9	149,7	1%	146,1	4%	149,1	143,1	4%
Totalt	241,6	238,5	1%	233,7	3%	237,8	229,0	4%
Inlåning från allmänheten								
Hushåll	20,1	20,3	-1%	19,7	2%	19,9	19,3	3%
Företag	48,3	51,4	-6%	54,2	-11%	49,4	46,3	7%
Totalt	68,4	71,7	-5%	73,9	-7%	69,3	65,6	6%

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Resultatutveckling

Rörelseresultatet ökade med 21% till 2 793 mkr (2 315) och påverkades av en engångspost under första kvartalet, som minskade personalkostnaderna med 206 mkr till följd av en övergång till premiebaserad pensionsplan i den norska verksamheten. Även lägre kreditförluster och valutakursförändringar påverkade resultatet positivt. I jämförelseperioden ingick engångsposter hänförliga till försäljningen av Visa Europe. Justerat för ovan nämnda poster, förbättrades resultatet före kreditförluster uttryckt i lokal valuta med 5%.

Räntabiliteten uppgick till 14,1% (13,3).

Intäkterna steg med 6% och justerat för valutakurseffekter med 5%.

Räntenettot ökade med 311 mkr, eller 9%, till 3 666 mkr (3 355), vilket främst förklaras av växande utlåningsvolymerna och lägre fundingskostnader. Högre utlåningsvolymerna bidrog positivt med 77 mkr medan högre inlåningsvolymerna bidrog med 18 mkr. Valutakursförändringar påverkade räntenettot positivt med 39 mkr. Avgifterna för den svenska Resolutionsfonden och insättningsgarantin belastade räntenettot med -192 mkr (-98).

Provisionsnettot ökade med 8% till 410 mkr (381). Justerat för valutakursförändringar steg provisionsnettot med 6%, främst till följd av högre fondförvaltningsprovisioner.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner minskade med 21% till 90 mkr (114). Minskningen förklaras framförallt av att jämförelseperioden innehöll en realisationsvinst relaterad till försäljningen av Visa Europe.

Justerat för den ovan nämnda engångsposten till följd av övergången till premiebaserad pensionsplan, steg personalkostnaderna med 100 mkr, eller 15%, varav 9 mkr förklaras av valutakurseffekter. Den nya finansskatten i Norge, som utgår med 5% av underlaget för arbetsgivaravgifter, påverkade personalkostnaderna med -28 mkr. Justerat för dessa effekter ökade personalkostnaderna i lokal valuta med 8%, där hälften av kostnadsökningen förklaras dels av organisationsförändringar och dels högre löpande pensionskostnader till följd av övergången till premiebaserad pensionsplan.

Kreditförlusterna minskade till -157 mkr (-347) och kreditförlustnivån sjönk till 0,06% (0,17).

Affärsutveckling

Enligt EPSI:s årliga undersökning av kundnöjdhet var Handelsbanken den bank som hade de allra nöjdaste företagskunderna och även på privatsidan hade Handelsbanken nöjdare kunder än genomsnittet för bankerna i Norge. Privatkunderna gav Handelsbanken indexvärdet 77,5, att jämföras med branschsnittet på 70,9. Företagskunderna gav banken indexvärdet 72,5, att jämföras med branschsnittet på 69,3.

Affärsvolymerna fortsatte att öka under året. Medelvolymen inlåning från hushåll växte med 3% jämfört med föregående år, samtidigt som utlåningen till hushåll ökade med 3%. Medelvolymen utlåning till företag ökade med 4%, medan inlåningen från företag växte med 7%.

Totalt ökade medelvolymen utlåning med 4% till 237,8 md nkr (229,0), medan den totala inlåningen ökade med 6% till 69,3 md nkr (65,6).

Nysparandet i bankens fonder i Norge ökade kraftigt och uppgick under året till 4,3 mdkr (0,7).

Handelsbanken hade vid årsskiftet 49 kontor (50) i Norge.

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet var i stort oförändrat och uppgick till 670 mkr (672). Resultatet före kreditförluster ökade med 2% till 706 mkr (690). Valutakursförändringar påverkade resultatet svagt negativt jämfört med föregående kvartal. Resultatet före kreditförluster uttryckt i lokal valuta ökade med 3%.

Räntenettot ökade med 2%, eller 23 mkr, till 953 mkr (930), vilket främst förklarades av förbättrade utlåningsmarginaler och lägre fundingkostnader. Högre utlåningsvolymerna ökade räntenettot med 10 mkr, medan volymförändringen på inlåningen påverkade räntenettot med -3 mkr. Valutakurseffekter påverkade negativt med -3 mkr och högre statsavgifter med -6 mkr.

Provisionsnettot ökade med 3% och uppgick till 104 mkr (101).

Nettoresultatet av finansiella transaktioner uppgick till 21 mkr (23).

Kostnaderna ökade med 3% till -375 mkr (-365). Personalkostnaderna minskade med 4% och medelantalet anställda minskade med 3% till följd av tillfälligt anställda semestervikarier under jämförelsekvartalet.

Kreditförlusterna uppgick till -36 mkr (-19) och kreditförlustnivån uppgick till 0,06% (0,03).

Handelsbanken Nederländerna

Handelsbanken Nederländerna består av kontorsrörelsen i Nederländerna som är organiserad i en regionbank samt kapitalförvaltningsverksamheten i Optimix Vermogensbeheer. Regionbanken tillhandahåller banktjänster på 28 kontor i hela Nederländerna.

RESULTATRÄKNING

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	155	142	9%	126	23%	557	438	27%
Provisionsnetto	55	35	57%	49	12%	155	75	107%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	13	2		2		20	5	300%
Andelar i intresseföretags resultat	0	0	0%	2	-100%	2	2	0%
Övriga intäkter	0	1	-100%	1	-100%	1	1	0%
Summa intäkter	223	180	24%	180	24%	735	521	41%
Personalkostnader	-76	-72	6%	-65	17%	-289	-210	38%
Övriga kostnader	-27	-20	35%	-16	69%	-85	-60	42%
Internt köpta och sålda tjänster	-29	-23	26%	-24	21%	-98	-77	27%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-5	-3	67%	-2	150%	-13	-7	86%
Summa kostnader	-137	-118	16%	-107	28%	-485	-354	37%
Resultat före kreditförluster	86	62	39%	73	18%	250	167	50%
Kreditförluster, netto	1	1	0%	0		2	0	
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	-	-		-		-	-	
Rörelseresultat	87	63	38%	73	19%	252	167	51%
Resultatutdelning	1	0		1	0%	3	3	0%
Rörelseresultat efter resultatutdelning	88	63	40%	74	19%	255	170	50%
Interna intäkter	-45	-60	25%	-47	4%	-227	-210	-8%
K/I-tal, %	61,2	65,6		59,1		65,7	67,6	
Kreditförlustnivå, %	-0,01	-0,01		0,00		-0,01	0,00	
Allokerat kapital	1 465	1 443	2%	1 251	17%	1 465	1 251	17%
Räntabilitet på allokerat kapital, %	18,8	13,7		18,6		14,3	12,5	
Medelantal anställda	283	275	3%	245	16%	273	206	33%
Antal kontor	28	27	4%	25	12%	28	25	12%

AFFÄRSVOLYMER

	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Medelvolymer, m euro								
Utlåning till allmänheten								
Hushåll	2 136	2 027	5%	1 629	31%	1 959	1 434	37%
Företag	1 803	1 697	6%	1 667	8%	1 728	1 519	14%
Totalt	3 939	3 724	6%	3 296	20%	3 687	2 953	25%
Inlåning från allmänheten								
Hushåll	109	92	18%	73	49%	91	62	47%
Företag	749	710	5%	455	65%	739	420	76%
Totalt	858	802	7%	528	63%	830	482	72%

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Resultatutveckling

Rörelseresultatet förbättrades med 51% till 252 mkr (167), framförallt som ett resultat av fortsatt växande affärsvolym. Intäkterna steg med 41% samtidigt som kostnaderna ökade med 37%. Justerat för valutakursförändringar förbättrades rörelseresultatet i lokal valuta med 48%. Räntabiliteten förbättrades till 14,3% (12,5).

Räntenettot steg med 27% till 557 mkr (438). Ökade utlåningsvolymen bidrog med 112 mkr och högre inlåningsvolymen med 2 mkr. Valutakursförändringar bidrog positivt med 7 mkr, medan högre statsavgifter påverkade räntenettot negativt med 10 mkr.

Provisionsnettot ökade till 155 mkr (75) och förklaras av att kapitalförvaltaren Optimix, som sedan den 1 september 2016 är en del av Handelsbanken i Nederländerna, bidrog med 136 mkr (53). Så kallade performance fees i Optimix, avseende helåret 2017, utföll vid utgången av året och uppgick till 15 mkr (15).

Kostnaderna steg med 37% till -485 mkr (-354) till följd av den fortsatta expansionen, bland annat av förvärvet av kapitalförvaltaren Optimix. K/I-talet förbättrades till 65,7% (67,6) och medelantalet anställda ökade med 33% till 273 (206).

Kreditförlusterna bestod av nettoåtervinningar som uppgick till 2 mkr (0) och kreditförlustnivån var -0,01% (0,00).

Affärsutveckling

EPSI:s årliga undersökning av kundnöjdhet visade att Handelsbanken hade de mest nöjda kunderna av bankerna i Nederländerna – på såväl privat- som företagssidan. Privatkunderna gav banken indexvärdet 78,0, att jämföras med branschsnittet på 68,3. Företagskunderna gav Handelsbanken indexvärdet 72,4, att jämföras med branschsnittet på 62,3.

Medelvolymen utlåning till hushåll ökade med 37% till 1 959 m euro (1 434), medan inlåningen från hushåll steg med 47% till 91 m euro (62). Utlåningen till företag steg med 14% till 1 728 m euro (1 519). Medelvolymen inlåning från företag ökade med 76% till 739 m euro (420). Affärsvolymerna från små och medelstora företag fortsatte att växa.

Under första halvåret öppnade banken två nya kontor: i Alkmaar och i 's-Hertogenbosch. I december öppnades en mötesplats i Amstelveen och därmed hade Handelsbanken 28 kontor i Nederländerna.

Kapitalförvaltaren Optimix förvärvades den 1 september 2016. Förvaltad kapital uppgick vid utgången av året till 2,3 md euro (2,0), inklusive egna fonder.

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet ökade med 38% till 87 mkr (63).

Intäkterna ökade med 24% till 223 mkr (180) och påverkades positivt med 4 mkr av valutakursförändringar. Räntenettot steg med 9% och uppgick till 155 mkr (142), främst till följd av högre utlåningsvolymen.

Provisionsnettot ökade med 57% till 55 mkr (35), där Optimix performance fees bidrog med 15 mkr.

Kostnaderna ökade med 16% till -137 mkr (-118) och förklaras av den fortsatta expansionen. Personal-kostnaderna steg med 6% till -76 mkr (-72) och medelantalet anställda ökade med 3% till 283 medarbetare (275).

Kreditförlusterna bestod av, precis som under jämförelsekvartalet, nettoåtervinningar och uppgick till 1 mkr (1) och kreditförlustnivån till -0,01% (-0,01).

Handelsbanken Capital Markets

Handelsbanken Capital Markets omfattar Markets & Asset Management, Pension & Life, Handelsbanken International samt Business Support och har medarbetare i 21 länder.

Markets & Asset Management erbjuder ett komplett utbud av produkter och tjänster kopplade till riskhantering, värdepapper, derivat, fonder, analys, debt capital markets och corporate finance samt samordnar bankens erbjudande inom sparområdet.

Pension & Life omfattar dotterbolaget Handelsbanken Liv och erbjuder pensionslösningar och andra trygghetslösningar för privat- och företagskunder.

Handelsbanken International omfattar bankens kontor och representantkontor i 16 länder utanför bankens hemmamarknader samt enheterna Financial Institutions (globala banksamarbeten) och Transaction Banking (cash management, trade finance och exportfinansiering).

En stor del av intäkterna från Handelsbanken Capital Markets produkter, bland annat kapitalförvaltningsprovisioner och intäkter från valutaväxlingar, bokförs direkt i kontorsrörelsen på kundansvarigt kontor och ingår således inte i resultaträkningen nedan.

RESULTATRÄKNING

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	116	120	-3%	151	-23%	472	557	-15%
Provisionsnetto	789	744	6%	815	-3%	3 174	3 081	3%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	195	157	24%	162	20%	979	984	-1%
Riskresultat försäkring	34	19	79%	6	467%	142	142	0%
Övriga intäkter	14	2		2		26	8	225%
Summa intäkter	1 148	1 042	10%	1 136	1%	4 793	4 772	0%
Personalkostnader	-568	-541	5%	-581	-2%	-2 241	-2 368	-5%
Övriga kostnader	-273	-201	36%	-239	14%	-922	-871	6%
Internt köpta och sålda tjänster	23	6	283%	-17		52	-56	
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-22	-21	5%	-19	16%	-83	-76	9%
Summa kostnader	-840	-757	11%	-856	-2%	-3 194	-3 371	-5%
Resultat före kreditförluster	308	285	8%	280	10%	1 599	1 401	14%
Kreditförluster, netto	-1	9		-8	-88%	-56	-49	14%
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	-1	0		0		-1	0	
Rörelseresultat	306	294	4%	272	12%	1 542	1 352	14%
Resultatutdelning	-417	-409	2%	-400	4%	-1 629	-1 342	21%
Rörelseresultat efter resultatutdelning	-111	-115	3%	-128	13%	-87	10	
Interna intäkter	-670	-616	-9%	-825	19%	-2 735	-2 851	4%
K/I-tal, %	114,9	119,6		116,3		100,9	98,3	
Kreditförlustnivå, %	0,01	-0,08		0,07		0,12	0,10	
Allokerat kapital	4 314	4 163	4%	5 033	-14%	4 314	5 033	-14%
Räntabilitet på allokerat kapital, %	-8,1	-8,6		-8,0		-1,5	0,2	
Medelantal anställda	1 591	1 638	-3%	1 636	-3%	1 625	1 678	-3%

För ytterligare finansiell information om de olika affärsområdena inom Handelsbanken Capital Markets hänvisas till Faktaboken som finns tillgänglig på handelsbanken.se/ir.

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Resultatutveckling

Rörelseresultatet ökade med 14% till 1 542 mkr (1 352), till följd av lägre kostnader. De totala intäkterna var marginellt högre och uppgick till 4 793 mkr (4 772). Provisionsnettot ökade med 3% till 3 174 mkr (3 081), framförallt drivet av högre fondprovisioner. Nettoresultat av finansiella transaktioner var marginellt lägre och uppgick till 979 mkr (984).

De totala kostnaderna sjönk med 5% till -3 194 mkr (-3 371). Minskningen förklaras främst av att personalkostnaderna sjönk med 5% till -2 241 mkr (-2 368), bland annat till följd av att medelantalet anställda minskade med 3% till 1 625 (1 678).

Kreditförlusterna uppgick till -56 mkr (-49), vilket motsvarade en kreditförlustnivå på 0,12% (0,10).

Affärsutveckling

Kapitalförvaltningsverksamheten fortsatte att utvecklas positivt och nettosparandet i Sverige i Handelsbankens fonder uppgick under året till 22 mdkr, motsvarande en marknadsandel på 19,5%. Handelsbanken var därmed störst avseende nysparande på fondmarknaden i Sverige.

Nettosparandet i övriga Norden i bankens fonder utvecklades starkt och uppgick till 6,4 mdkr under året. På alla nordiska hemmamarknader redovisades de högsta fondvolymerna hittills, utom i Finland där volymerna låg i paritet med föregående kvartal. Totalt uppgick nettosparandet i koncernens fonder till 28,2 mdkr.

Xact Kapitalförvaltning var fortsatt största aktör avseende nordiska börshandlade fonder.

Den totala fondvolymen, inklusive börshandlade fonder, ökade sedan årsskiftet med 17% till 498 mdkr (425). Det totala förvaltade kapitalet i koncernen ökade under samma period med 13% till 612 mdkr (542).

Fondanalysföretaget Morningstar rankade Handelsbanken Fonder högst av de nordiska bankerna när de utvärderade de 30 största fondförvaltarna på den svenska marknaden.

Från och med juli 2017 följer bankens alla globala indexfonder nya och mer hållbara index. Indexbytena innebär bland annat att ett antal företag, som inte uppfyller kriterierna, är uteslutna som placerings-

alternativ för fonderna. I september lanserades också en bred nordisk indexfond med hållbarhetsprofil. Affärsområdet Pension & Trygghet utvecklades positivt och intäkterna ökade med 14% samtidigt som kostnaderna ökade med 7%. Utveckling på tjänstepensionsområdet var särskilt stark med en ökning av inbetalda premier om 18%. Nettoflödet under året uppgick till 4,5 mdkr. Det förvaltade kapitalet i Handelsbanken Liv ökade under året med 13% till 139 mdkr (123).

Bankens affärsvolymerna på marknaden för kapitalmarknadsfinansiering utvecklades väl. Banken har varit fortsatt aktiv med att arrangera emissioner av gröna obligationer och även lanserat Gröna Lån för byggnader, med specifika miljö- och klimatkriterier. Totalt har banken under året arrangerat 124 obligationsemissioner till ett värde av 13,6 md euro.

Bankens investeringar inom området Transaction Banking genererade högre kundnöjdhet och Global Finance Magazine utsåg Handelsbanken till "Best Trade Finance Provider 2017 in Sweden".

Medelvolymer utlåning i Handelsbanken International, det vill säga verksamhet utanför bankens hemmamarknader, uppgick till 32,2 mdkr (35,6). Inlåningen ökade under samma period med 32% till 61,5 mdkr (46,6).

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet ökade med 4% till 306 mkr (294) till följd av högre intäkter. De totala intäkterna steg med 10% till 1 148 mkr (1 042), främst till följd av säsongseffekter under jämförelsekvartalet.

Provisionsnettot ökade med 6% till 789 mkr (744), främst till följd av högre courtage och fondprovisioner.

Nettoresultat av finansiella transaktioner ökade med 24% till 195 mkr (157), huvudsakligen beroende på lägre kundaktivitet under jämförelsekvartalet.

De totala kostnaderna ökade med 11% till -840 mkr (-757), främst till följd av säsongsmässigt lägre kostnader under jämförelsekvartalet. Personal-kostnaderna var 5% högre under fjärde kvartalet. Medelantalet anställda minskade till 1 591 medarbetare (1 638), främst till följd av tillfälligt anställda sommarvikarier under tredje kvartalet.

Kreditförlusterna uppgick till -1 mkr (9), motsvarande en kreditförlustnivå på 0,01% (-0,08).

Övriga enheter som inte redovisas i segmenten

Nedan redovisas intäkter och kostnader hänförliga till enheter som inte redovisas i segmenten. Den största av dessa är koncernens IT-avdelning men här ingår även finansförvaltning, revision, riskkontroll och avdelning mot finansiell kriminalitet samt centrala staber för ekonomi, information, juridik, kredit- och personalfrågor. Dessutom redovisas avsättningar till vinstandelsstiftelsen Oktogonen, realisationsresultat, utdelningar samt andra intäkter och kostnader som inte kan hänföras till något segment.

RESULTATRÄKNING

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	179	203	-12%	211	-15%	801	756	6%
Provisionsnetto	9	16	-44%	16	-44%	48	69	-30%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	-261	-183	-43%	-201	-30%	-755	857	
Andelar i intresseföretags resultat	30	14	114%	-2		12	23	-48%
Övriga intäkter	605	10		59		637	266	139%
Summa intäkter	562	60		83		743	1 971	-62%
Personalkostnader	-674	-683	-1%	-323	109%	-2 818	-2 335	21%
Övriga kostnader	-703	-598	18%	-637	10%	-2 591	-2 244	15%
Internt köpta och sålda tjänster	1 318	1 150	15%	1 119	18%	4 871	4 228	15%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-98	-59	66%	-45	118%	-282	-248	14%
Summa kostnader	-157	-190	-17%	114		-820	-599	37%
Resultat före kreditförluster	405	-130		197	106%	-77	1 372	
Kreditförluster, netto								
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	0	0	0%	18	-100%	0	23	
Rörelseresultat	405	-130		215	88%	-77	1 395	
Resultatutdelning	-	-		0		-	0	
Rörelseresultat efter resultatutdelning	405	-130		215	88%	-77	1 395	
Interna intäkter	953	1 383	-31%	1 705	-44%	5 957	7 199	-17%
Medelantal anställda	2 103	2 065	2%	1 879	12%	2 025	1 840	10%

JANUARI – DECEMBER 2017 JÄMFÖRT MED JANUARI – DECEMBER 2016

Rörelseresultatet i övriga enheter som inte redovisas i segmenten uppgick till -77 mkr (1 395). Under fjärde kvartalet erhöles en utdelning från VISA Sweden ekonomisk förening om 576 mkr. Under första kvartalet återupptogs avsättningen till vinstandelsstiftelsen Oktogonen, vilken uppgick till -768 mkr (-). I jämförelseperioden ingick realisationsvinster från försäljning av aktier, vilka uppgick till 812 mkr. Jämförelseperioden belastades även med -598 mkr i reservering för framförallt förtida pensioneringar. Medelantalet anställda uppgick till 2 025 medarbetare (1 840), varav 1 542 medarbetare (1 431) arbetade på IT-avdelningen. Ökningen av antalet anställda förklaras framförallt av en ökad aktivitet inom IT-utveckling.

KVARTAL 4 2017 JÄMFÖRT MED KVARTAL 3 2017

Rörelseresultatet förbättrades till 405 mkr (-130), till följd av en utdelning från VISA Sweden ekonomisk förening om 576 mkr som erhöles under kvartalet. Avsättning till vinstandelsstiftelsen Oktogonen uppgick till -133 mkr (-149). Medelantalet anställda uppgick till 2 103 medarbetare (2 065).

NYCKELTAL – KONCERNEN

	Kv 4 2017	Kv 3 2017	Kv 4 2016	Helår 2017	Helår 2016
Räntabilitet på eget kapital, total verksamhet	11,2%	12,9%	10,6%	12,3%	13,1%
Räntabilitet på eget kapital, kvarvarande verksamhet	11,2%	12,9%	10,6%	12,3%	13,1%
K/I-tal kvarvarande verksamhet	45,5%	45,0%	45,6%	45,5%	45,2%
K/I-tal kvarvarande verksamhet, inkl kreditförluster	55,2%	47,1%	53,8%	49,6%	49,5%
Resultat per aktie, total verksamhet, kr	1,93	2,15	1,77	8,28	8,43
- efter utspädning	1,92	2,13	1,76	8,20	8,31
Ordinarie utdelning, kr				5,50	5,00
Total utdelning, kr				7,50	5,00
Justerat eget kapital per aktie, kr	72,90	71,12	69,28	72,90	69,28
Kärnprimärkapitalrelation, CRR	22,7%	23,6%	25,1%	22,7%	25,1%
Total kapitalrelation, CRR	28,3%	28,5%	31,4%	28,3%	31,4%
Kapitalbas i förhållande till kapitalkrav enligt Basel I-golv	142%	144%	148%	142%	148%
Medelantal anställda, kvarvarande verksamhet	11 956	12 102	11 615	11 832	11 759
Antal kontor i Sverige	420	422	435	420	435
Antal kontor utanför Sverige	399	398	397	399	397

Utöver finansiella definitioner enligt IFRS, används alternativa nyckeltal för att beskriva den underliggande verksamhetens utveckling och öka jämförbarheten mellan perioder. För definitioner och beräkning av dessa nyckeltal hänvisas till Faktaboken som finns tillgänglig på handelsbanken.se/ir.

HANDELSBANKENAKTIEN

	Kv 4 2017	Kv 3 2017	Kv 4 2016	Helår 2017	Helår 2016
Antal konverterade aktier	-	-	3 294 729	22 151	37 105 318
Antal återköpta aktier	-	-	-	-	-
Innehav av egna aktier i handelslager, ultimo	-	-	-	-	-
Antal utestående aktier efter återköp och avdrag för handelslager, ultimo	1 944 173 551	1 944 173 551	1 944 151 400	1 944 173 551	1 944 151 400
Antal utestående aktier efter utspädning, ultimo	1 974 525 521	1 974 776 264	1 974 290 244	1 974 525 521	1 974 290 244
Genomsnittligt antal under perioden konverterade aktier	22 151	22 151	36 343 029	21 058	20 009 587
Genomsnittligt innehav av egna aktier (återköpta och innehav i handelslager)	-	-	-	-	-
Genomsnittligt antal utestående aktier	1 944 173 551	1 944 173 551	1 943 389 111	1 944 172 458	1 927 055 669
- efter utspädning	1 974 776 264	1 975 025 212	1 974 528 804	1 974 290 244	1 972 745 117
Börskurs SHB A per ultimo, kr	112,20	122,90	126,60	112,20	126,60
Börskurs SHB B per ultimo, kr	113,00	122,80	123,40	113,00	123,40
Börsvärde per ultimo, mdkr	218	239	246	218	246

Finansiella rapporter i sammandrag – Koncernen

RESULTATRÄKNING – KONCERNEN

mkr		Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Ränteintäkter		10 853	10 631	2%	10 220	6%	42 092	39 950	5%
Räntekostnader		-3 076	-3 044	1%	-2 921	5%	-12 326	-12 007	3%
Räntenetto	Not 2	7 777	7 587	3%	7 299	7%	29 766	27 943	7%
Provisionsnetto	Not 3	2 501	2 355	6%	2 447	2%	9 718	9 156	6%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	Not 4	164	243	-33%	269	-39%	1 271	3 066	-59%
Riskresultat försäkring		34	19	79%	6	467%	142	142	0%
Övriga utdelningsintäkter		576	2		2		591	228	159%
Andelar i intresseföretags resultat		30	14	114%	0		14	25	-44%
Övriga intäkter		70	28	150%	102	-31%	172	203	-15%
Summa intäkter		11 152	10 248	9%	10 125	10%	41 674	40 763	2%
Personalkostnader		-3 178	-3 134	1%	-2 981	7%	-12 472	-12 542	-1%
Övriga kostnader	Not 5	-1 712	-1 337	28%	-1 518	13%	-5 889	-5 401	9%
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar		-184	-140	31%	-114	61%	-619	-495	25%
Summa kostnader		-5 074	-4 611	10%	-4 613	10%	-18 980	-18 438	3%
Resultat före kreditförluster		6 078	5 637	8%	5 512	10%	22 694	22 325	2%
Kreditförluster, netto	Not 6	-1 084	-217	400%	-832	30%	-1 683	-1 724	-2%
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar		3	4	-25%	18	-83%	14	32	-56%
Rörelseresultat		4 997	5 424	-8%	4 698	6%	21 025	20 633	2%
Skatter		-1 235	-1 251	-1%	-1 254	-2%	-4 923	-4 401	12%
Periodens resultat från kvarvarande verksamhet		3 762	4 173	-10%	3 444	9%	16 102	16 232	-1%
Periodens resultat hänförligt till avvecklad verksamhet, efter skatt	Not 7	-	-		-		-	13	
Periodens resultat		3 762	4 173	-10%	3 444	9%	16 102	16 245	-1%
Varav tillhör									
Aktieägare i Svenska Handelsbanken AB		3 760	4 172	-10%	3 444	9%	16 099	16 244	-1%
Minoritet		2	1		0		3	1	

RESULTAT PER AKTIE – KONCERNEN

	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Periodens resultat, tillhörande aktieägarna i Svenska Handelsbanken AB	3 760	4 172	-10%	3 444	9%	16 099	16 244	-1%
- varav räntekostnad på konvertibla skuldebrev efter skatt	-25	-25	0%	-25	0%	-99	-139	-29%
Genomsnittligt antal utestående aktier, miljoner	1 944,2	1 944,2		1 943,4		1 944,2	1 927,1	
Genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning, miljoner	1 974,8	1 975,0		1 974,5		1 974,3	1 972,7	
Resultat per aktie, kvarvarande verksamhet, kr	1,93	2,15	-10%	1,77	9%	8,28	8,42	-2%
- efter utspädning	1,92	2,13	-10%	1,76	9%	8,20	8,30	-1%
Resultat per aktie, avvecklad verksamhet, kr	-	-		-		-	0,01	
- efter utspädning	-	-		-		-	0,01	
Resultat per aktie, total verksamhet, kr	1,93	2,15	-10%	1,77	9%	8,28	8,43	-2%
- efter utspädning	1,92	2,13	-10%	1,76	9%	8,20	8,31	-1%

Resultat per aktie efter utspädning beräknas genom att ta hänsyn till effekterna av en konvertering av utestående konvertibla skuldebrev. Det innebär att genomsnittligt antal aktier justeras med potentiella aktier och att periodens resultat justeras med periodens räntekostnad på utestående konvertibla skuldebrev efter skatt.

TOTALRESULTAT – KONCERNEN

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Periodens resultat	3 762	4 173	-10%	3 444	9%	16 102	16 245	-1%
Övrigt totalresultat								
Poster som inte omklassificeras till periodens resultat								
Förmånsbestämda pensionsplaner	216	372	-42%	4 998	-96%	3 919	3 993	-2%
Skatt på poster som inte omklassificeras till periodens resultat	-48	-82	41%	-1 096	96%	-864	-876	1%
Summa poster som inte omklassificeras till periodens resultat	168	290	-42%	3 902	-96%	3 055	3 117	-2%
Poster som kan komma att omklassificeras till periodens resultat								
Kassaflödessäkringar	-1 038	-578	-80%	-6 875	85%	-2 350	-3 145	25%
Instrument tillgängliga för försäljning	-552	24		-23		-470	-1 160	59%
Periodens omräkningsdifferens	14	-76		168	-92%	-2 241	1 183	
<i>varav säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet</i>	<i>-386</i>	<i>-304</i>	<i>-27%</i>	<i>255</i>		<i>-1 509</i>	<i>-142</i>	
Skatt på poster som kan komma att omklassificeras till periodens resultat	299	216	38%	1 457	-79%	844	833	1%
<i>varav kassaflödessäkringar</i>	<i>228</i>	<i>135</i>	<i>69%</i>	<i>1 512</i>	<i>-85%</i>	<i>517</i>	<i>692</i>	<i>-25%</i>
<i>varav instrument tillgängliga för försäljning</i>	<i>-14</i>	<i>13</i>		<i>1</i>		<i>-5</i>	<i>110</i>	
<i>varav säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet</i>	<i>85</i>	<i>68</i>	<i>25%</i>	<i>-56</i>		<i>332</i>	<i>31</i>	
Summa poster som kan komma att omklassificeras till periodens resultat	-1 277	-414	-208%	-5 273	76%	-4 217	-2 289	-84%
Summa övrigt totalresultat	-1 109	-124		-1 371	19%	-1 162	828	
Periodens totalresultat	2 653	4 049	-34%	2 073	28%	14 940	17 073	-12%
Periodens totalresultat hänförligt till								
Aktieägare i Svenska Handelsbanken AB	2 653	4 049	-34%	2 073	28%	14 940	17 072	-12%
Minoritet	0	0	0%	0	0%	0	1	-100%

Under januari till december 2017 uppgick övrigt totalresultat till -1 162 mkr (828) efter skatt. Resultaten av samtliga poster inom övrigt totalresultat kan för enskilda perioder vara volatila till följd av förändringar i diskonteringsränta, valutakurser och inflation.

I årsbokslutet 2016 var pensionsnettot, nettot av pensionsförpliktelserna och förvaltningstillgångarna, en skuld. Vid utgång av 2017 var pensionsnettot en tillgång. Övrigt totalresultat har under perioden januari till december ökat med 3 055 mkr efter skatt (3 117) avseende förmånsbestämda pensionsplaner. Den huvudsakliga orsaken till periodens förändring är att förvaltningstillgångarna har ökat kraftigt sedan årsskiftet 2016. Detta har motverkats något av att pensionsförpliktelserna ökat till följd av att diskonteringsräntan avseende det svenska pensionsåtagandet minskat till 2,2% jämfört med 2,4% sedan årsskiftet 2016.

Merparten av koncernens långfristiga upplåning är säkrad med derivat där samtliga kassaflöden är matchade fram till förfall. I kassaflödessäkringens hanteras risken för variationer i kassaflöden hänförliga till förändringar i rörlig ränta och valuta på ut- och upplåning. Underliggande upplåning och den tillgång som finansieras värderas till upplupet anskaffningsvärde medan derivaten som säkrar dessa poster marknadsvärderas. Resultateffekten av

marknadsvärderingen redovisas under posten kassaflödessäkringar. Över tid går dessa värden till noll vid förfall för varje enskild säkring men innebär volatilitet i övrigt totalresultat under löptiden. Värdeförändringar på säkringsderivat i kassaflödessäkringar har påverkat övrigt totalresultat med -1 833 mkr (-2 453) efter skatt. Värdeförändringarna härrör i viss mån från valutakursförändringar men framförallt av stigande diskonteringsräntor i utländsk valuta. Under perioden har -22 mkr (5) omklassificerats till resultatet till följd av ineffektivitet.

Orealiserade värdeförändringar på finansiella tillgångar som klassificerats som tillgängliga för försäljning har påverkat övrigt totalresultat med -475 mkr (-1 050) efter skatt under året. Föregående års negativa resultat förklaras av att vinster från försäljning av aktier realiserats i resultaträkningen.

Orealiserade valutakurseffekter för omräkning av utländska filialer och dotterbolag till koncernens rapporteringsvaluta samt effekten av säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet har påverkat övrigt totalresultat under året med -1 909 mkr (1 214) efter skatt.

UTVECKLING PER KVARTAL – KONCERNEN

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	Kv 2 2017	Kv 1 2017	Kv 4 2016
Ränteintäkter	10 853	10 631	10 398	10 210	10 220
Räntekostnader	-3 076	-3 044	-3 077	-3 129	-2 921
Räntenetto	7 777	7 587	7 321	7 081	7 299
Provisionsnetto	2 501	2 355	2 508	2 354	2 447
Nettoresultat av finansiella transaktioner	164	243	317	547	269
Riskresultat försäkring	34	19	53	36	6
Övriga utdelningsintäkter	576	2	11	2	2
Andelar i intresseföretags resultat	30	14	-3	-27	0
Övriga intäkter	70	28	31	43	102
Summa intäkter	11 152	10 248	10 238	10 036	10 125
Personalkostnader	-3 178	-3 134	-3 242	-2 918	-2 981
Övriga kostnader	-1 712	-1 337	-1 410	-1 430	-1 518
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-184	-140	-145	-150	-114
Summa kostnader	-5 074	-4 611	-4 797	-4 498	-4 613
Resultat före kreditförluster	6 078	5 637	5 441	5 538	5 512
Kreditförluster, netto	-1 084	-217	-186	-196	-832
Vinster/förluster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	3	4	2	5	18
Rörelseresultat	4 997	5 424	5 257	5 347	4 698
Skatter	-1 235	-1 251	-1 201	-1 236	-1 254
Periodens resultat från kvarvarande verksamhet	3 762	4 173	4 056	4 111	3 444
Periodens resultat hänförligt till avvecklad verksamhet, efter skatt	-	-	-	-	-
Periodens resultat	3 762	4 173	4 056	4 111	3 444
Resultat per aktie, kvarvarande verksamhet, kr	1,93	2,15	2,09	2,11	1,77
- efter utspädning	1,92	2,13	2,06	2,10	1,76
Resultat per aktie, avvecklad verksamhet, kr	-	-	-	-	-
- efter utspädning	-	-	-	-	-
Resultat per aktie, total verksamhet, kr	1,93	2,15	2,09	2,11	1,77
- efter utspädning	1,92	2,13	2,06	2,10	1,76

BALANSRÄKNING – KONCERNEN

mkr		31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Tillgångar						
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		226 314	377 821	436 848	387 092	199 362
Övrig utlåning till centralbanker	Not 8	38 920	111 008	52 718	79 245	25 527
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.		129 006	112 339	119 603	97 262	97 205
Utlåning till övriga kreditinstitut	Not 8	20 250	30 742	33 526	34 542	31 347
Utlåning till allmänheten	Not 8	2 065 761	2 040 589	2 011 455	1 991 434	1 963 622
Värdeförändring på räntesäkrad post i portföljsäkring		36	36	33	31	35
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		49 601	61 996	61 243	65 436	63 909
Aktier och andelar		14 052	20 885	21 353	23 397	20 412
Andelar i intresseföretag		297	217	212	218	255
Tillgångar där kunden står värdeförändringsrisken		135 617	132 381	128 870	123 595	118 646
Derivatinstrument	Not 9,10	56 070	56 913	61 940	73 111	82 633
Återförsäkringstillgångar		14	9	9	9	9
Immateriella tillgångar	Not 11	9 861	9 670	9 579	9 460	9 393
Fastigheter och inventarier		2 238	2 404	2 353	2 363	2 387
Aktuella skattefordringar		242	2 217	1 379	518	38
Uppskjutna skattefordringar		399	394	436	534	962
Pensionstillgångar, netto		1 239	1 615	1 368	379	-
Tillgångar som innehas för försäljning		-	1	3	3	1
Övriga tillgångar		10 715	13 565	12 302	29 034	5 615
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		6 345	6 253	5 864	5 266	6 222
Summa tillgångar		2 766 977	2 981 055	2 961 094	2 922 929	2 627 580
Skulder och eget kapital						
Skulder till kreditinstitut	Not 12	174 820	205 355	202 681	205 971	178 781
In- och upplåning från allmänheten	Not 12	941 967	1 112 138	1 120 291	1 049 699	829 336
Skulder där kunden står värdeförändringsrisken		135 617	132 488	128 962	123 653	118 745
Emitterade värdepapper	Not 13	1 276 595	1 279 283	1 264 536	1 295 668	1 261 765
Derivatinstrument	Not 9,10	24 876	30 147	31 654	24 297	31 738
Korta positioner		2 072	10 081	7 876	11 753	1 572
Försäkringsskulder		549	554	562	599	574
Aktuella skatteskulder		394	2 147	1 388	809	514
Uppskjutna skatteskulder		6 853	7 560	7 749	7 842	7 875
Avsättningar		153	298	426	615	731
Pensionsskulder, netto		-	-	-	-	2 161
Övriga skulder		15 863	15 828	13 851	21 684	9 427
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		12 718	13 665	13 436	15 399	14 580
Efterställda skulder		32 896	32 560	32 782	33 199	33 400
Summa skulder		2 625 373	2 842 104	2 826 194	2 791 188	2 491 199
Minoritetsintresse		11	9	6	6	6
Aktiekapital		3 013	3 013	3 013	3 013	3 013
Överkursfond		5 629	5 629	5 629	5 629	5 628
Reserver		8 106	9 215	9 339	10 237	9 268
Balanserad vinst		108 746	108 746	108 746	108 745	102 222
Periodens resultat tillhörande aktieägare i Svenska Handelsbanken AB		16 099	12 339	8 167	4 111	16 244
Summa eget kapital		141 604	138 951	134 900	131 741	136 381
Summa skulder och eget kapital		2 766 977	2 981 055	2 961 094	2 922 929	2 627 580

FÖRÄNDRING EGET KAPITAL – KONCERNEN

Januari – december 2017 mkr	Aktie- kapital	Överkurs- fond	Förmåns- bestämda pensions- planer	Säkrings- reserv	Verkligt värde- reserv	Omräknings- reserv	Balanserade vinstmedel	Minoritet	Totalt
Ingående eget kapital	3 013	5 628	1 656	2 487	974	4 151	118 466	6	136 381
Periodens resultat							16 099	3	16 102
Övrigt totalresultat			3 055	-1 833	-475	-1 909		0	-1 162
Periodens totalresultat			3 055	-1 833	-475	-1 909	16 099	3	14 940
Utdelning							-9 721		-9 721
Effekter av konvertibla förlagslån	0	1							1
Förändring av minoritetsintressen							1	2	3
Utgående eget kapital	3 013	5 629	4 711	654	499	2 242	124 845	11	141 604

Januari – december 2016 mkr	Aktie- kapital	Överkurs- fond	Förmåns- bestämda pensions- planer	Säkrings- reserv	Verkligt värde- reserv	Omräknings- reserv	Balanserade vinstmedel	Minoritet	Totalt
Ingående eget kapital	2 956	3 204	-1 461	4 940	2 024	2 937	113 664	4	128 268
Periodens resultat							16 244	1	16 245
Övrigt totalresultat			3 117	-2 453	-1 050	1 214		0	828
Periodens totalresultat			3 117	-2 453	-1 050	1 214	16 244	1	17 073
Utdelning							-11 442		-11 442
Effekter av konvertibla förlagslån	57	2 424							2 481
Förändring av minoritetsintressen							0	1	1
Utgående eget kapital	3 013	5 628	1 656	2 487	974	4 151	118 466	6	136 381

Under perioden januari–december 2017 hade konvertibler till ett nominellt värde av 1 mkr (2 513 mkr) avseende konvertibla förlagslån konverterats till 22 151 A-aktier (37 105 318). Vid periodens slut uppgick antalet egna aktier i handelslagret till 0 aktier (0).

KASSAFLÖDESANALYS I SAMMANDRAG – KONCERNEN

mkr	Helår 2017	Helår 2016
Rörelseresultat, total verksamhet	21 025	20 674
Justering för ej kassaflödespåverkande poster i rörelseresultatet	3 398	89
Betalda inkomstskatter	-5 723	-5 544
Förändring i den löpande verksamhetens tillgångar och skulder	21 191	-11 167
Kassaflöde av löpande verksamhet	39 891	4 052
Förvärv / avyttring av dotterföretag	-	-408
Förändring aktier	-62	5 462
Förändring räntebärande värdepapper	-	1 003
Förändring materiella anläggningstillgångar	-451	385
Förändring immateriella anläggningstillgångar	-701	-546
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-1 214	5 896
Amortering av förlagslån	-	-2 512
Emitterade förlagslån	-	-
Utbetald utdelning	-9 721	-11 442
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-9 721	-13 954
Likvida medel vid periodens början	199 362	202 630
Periodens kassaflöde	28 956	-4 006
Kursdifferens i likvida medel	-2 004	738
Likvida medel vid periodens slut*	226 314	199 362

* Likvida medel definieras som Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker.

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciper

Bokslutskommunikén är upprättad i enlighet med IAS 34 Delårsrapportering. Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS) och tolkningar av dessa standarder som antagits av EU. Därutöver tillämpas de tillägg som följer av lagen 1995:1559 om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) och av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:25 Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. I koncernredovisningen tillämpas även RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner samt uttalanden från Rådet för finansiell rapportering.

Moderbolaget har upprättat bokslutskommunikén i enlighet med ÅRKL och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:25 Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Moderbolaget tillämpar också RFR 2 Redovisning för juridiska personer samt uttalanden från Rådet för finansiell rapportering.

Koncernens och moderbolagets delårsrapport är upprättad i enlighet med samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som tillämpades i årsredovisningen 2016.

Kommande regelverksförändringar

IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument, som ska ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering, har antagits för tillämpning av EU. Standarden omfattar tre områden: klassificering och värdering, nedskrivning samt allmän säkerhetsredovisning. Standarden ska tillämpas från och med räkenskapsåret 2018. Handelsbanken avser inte att tillämpa standarden i förtid. Handelsbanken avser inte heller att räkna om jämförelsetalen för 2017 i årsredovisningen 2018 på grund av IFRS 9. Justeringar av de redovisade värdena på finansiella tillgångar och skulder vid övergångstillfället den 1 januari 2018 kommer att redovisas över balanserade vinstmedel. Handelsbanken avser att fortstätta tillämpa säkerhetsredovisningsreglerna i IAS 39, i enlighet med övergångsbestämmelserna i IFRS 9.

Enligt de nya reglerna för klassificering och värdering ska finansiella tillgångar klassificeras till verkligt värde via resultaträkningen, upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat. Utgångspunkten för klassificeringen av skuldinstrument (lån och räntebärande värdepapper) är företagets affärsmodell för att hantera den finansiella tillgången samt huruvida instrumentets kontraktensliga kassaflöden enbart innehåller betalningar av ränta och kapitalbelopp. Egetkapitalinstrument ska klassificeras till verkligt värde via resultaträkningen, om inte företaget vid första redovisningstillfället valt att presentera sådana instrument till verkligt värde via övrigt totalresultat. Ett sådant val innebär att endast utdelningar från dessa innehav redovisas i resultaträkningen. Andra vinster och förluster till följd av ändringar i verkligt värde får inte omklassificeras från övrigt totalresultat till resultaträkningen. Reglerna för klassificering av finansiella skulder är i stort sett oförändrade jämfört med IAS 39. Handelsbankens bedömning är att klassificerings- och värderingsreglerna inte kommer att få någon betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Några betydande omklassificeringar mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde förväntas inte för den första tillämpningsperioden.

Genom de nya reglerna om nedskrivning införs en modell som baseras på förväntade kreditförluster och inte, som den befintliga modellen i IAS 39, på inträffade kreditförluster. IFRS 9 anger att finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde och skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat,

samt finansiella garantier och kreditåtaganden, ska omfattas av den nya modellen för kreditförlustredovisning. Modellen omfattar tre olika steg för kreditförlustredovisning. Steg 1 omfattar tillgångar där det inte har inträffat någon väsentlig ökning av kreditrisken sedan första redovisningstillfället. Steg 2 omfattar tillgångar där det har inträffat en väsentlig ökning av kreditrisken sedan första redovisningstillfället, men som inte är kreditförsämrade finansiella tillgångar. Steg 3 omfattar tillgångar som är kreditförsämrade och där individuell bedömning av förväntad kreditförlust ska göras. I steg 1 ska reserveringar som motsvarar den förlust som förväntas inträffa vid fallissemang inom 12 månader redovisas. I steg 2 och 3 ska reserveringar som motsvarar den förlust som förväntas inträffa vid fallissemang någon gång under tillgångens hela återstående löptid redovisas. I samband med beräkningen av dessa reserveringar ska framåtblickande faktorer beaktas.

Modellen för att beräkna reserveringarna för steg 1 och steg 2 baseras på historisk riskdata, på samma sätt som för de interna modeller som används vid kapitalkravsberäkningar. Detta gör att redovisning och kapitalkravsberäkningar utgår från samma grundläggande kreditförlusthistorik. Den förväntade kreditförlusten i en framtida period erhålls genom att multiplicera nuvärdet av exponeringen vid fallissemang (EAD) med sannolikheten för fallissemang (PD) och med förlusten vid fallissemang (LGD). Till skillnad från kapitaltäckningsregelverket ska kreditförlustskattningen utgå från framåtblickande aktuella bedömningar av EAD, PD och LGD givet en sammanvägning av olika möjliga prognoser för makrouvecklingen.

Banken har preliminärt beslutat att använda tre makroekonomiska scenarier (base, upturn, downturn) för att ta hänsyn till de icke-linjära aspekterna av förväntade kreditförluster. Följande väsentliga makrofaktorer, uppdelade per land, beaktas i modellen:

- arbetslöshet
- styr-/centralbanksräntor
- BNP
- inflation
- fastighetspriser.

De olika scenarierna kommer att användas för att justera de aktuella parametrarna för beräkning av förväntade kreditförluster, och ett sannolikhetsviktat genomsnitt av de förväntade förlusterna enligt respektive scenario kommer att redovisas som reserveringar. Detta är en skillnad mot gällande regler i IAS 39, där den bästa uppskattningen ligger till grund för reserveringen.

Bankens definition av väsentlig ökning av kreditrisk baseras på tre faktorer:

- Kvantitativa kriterier – En ökning om 250% av sannolikheten för fallissemang under det finansiella instrumentets återstående förväntade löptid ("livstids-PD").
- Kvalitativ bedömning av händelser som inte har fångats varken i de kvantitativa kriterierna eller i "backstop", till exempel orsaken till att en kund har blivit riskrapporterad.
- "Backstop" – Eftergifter ("forbearance") och Fordringar förfallna mer än 30 dagar.

Sammantaget innebär övergången till IFRS 9 högre kreditförlustreserveringar med 0,6 mdkr, vilka justeras mot det egna kapitalet med -0,5 mdkr efter skatt. Handelsbanken kommer inte tillämpa de beslutade övergångsreglerna avseende kapitaltäckningen utan kommer låta IFRS 9 påverka fullt ut i kapitaltäckningen. De aktuella kapitalrelationerna kommer inte att påverkas negativt av övergången. Skälet till detta är att kapitaltäckningsregelverket

medger att kreditförlustreserveringar i redovisningen kvittas mot förväntade förluster (expected loss) enligt kapitaltäckningsregelverket. De senare förväntade förlusterna är nedgångsjusterade, till skillnad mot IFRS 9 som utgår från aktuella framåtblickande bedömningar av kreditrisken i nuvarande kreditportfölj.

De nya allmänna reglerna för säkringsredovisning i IFRS 9 medger att företagets egen riskhantering reflekteras på ett bättre sätt i de finansiella rapporterna samt introducerar mindre detaljerade regler för hur effektiviteten av säkringarna ska bedömas. Handelsbanken avser utnyttja möjligheten att fortsätta använda säkringsredovisningskraven i IAS 39, även efter det att IFRS 9 har trätt i kraft.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder har antagits för tillämpning av EU. Standarden ska tillämpas från och med räkenskapsåret 2018. IFRS 15 introducerar en femstegsmodell för att fastställa hur och när redovisning av intäkter ska ske. Standarden gäller dock inte för finansiella instrument, försäkringsavtal och leasingavtal. IFRS 15 innehåller vidare utökade upplysningskrav avseende intäkter. Handelsbankens bedömning är att den nya standarden inte kommer att få någon väsentlig inverkan på Handelsbankens finansiella rapporter, kapitaltäckning eller stora exponeringar.

IFRS 16 Leases

IFRS 16 Leases har publicerats av IASB och antagits av EU. Under förutsättning att den tidpunkt för ikraftträdande som IASB föreslagit

inte ändras, kommer standarden att tillämpas från räkenskapsåret 2019. Den största förändringen som den nya standarden medför är att alla leasingkontrakt (med undantag för kortfristiga leasingkontrakt och leasingkontrakt av mindre värde) ska redovisas som en tillgång (nyttjanderätt) och som en skuld i leasetagarens balansräkning. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden med kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och räntekostnad hänförlig till leasingskulden. Vidare tillkommer upplysningskrav. För leasegivare är kraven i stort sett oförändrade. Handelsbanken avser inte att tillämpa standarden i förtid. Den huvudsakliga påverkan på bankens redovisning förväntas härröra från redovisningen av hyreskontrakt. Banken analyserar för närvarande de finansiella effekterna av den nya standarden.

IFRS 17 Insurance contracts

IFRS 17 Insurance contracts har publicerats av IASB. Under förutsättning att IFRS 17 antas av EU, och den tidpunkt för ikraftträdande som IASB föreslagit inte ändras, kommer standarden att tillämpas från räkenskapsåret 2021. IFRS 17 medför en förändring av hur försäkringsavtal ska redovisas, presenteras och värderas samt medför utökade upplysningar. Banken analyserar för närvarande de finansiella effekterna av den nya standarden.

Övriga förändringar i IFRS

Ingen av de övriga förändringarna i redovisningsregelverken som är utfärdade för tillämpning bedöms få någon väsentlig inverkan på Handelsbankens finansiella rapporter, kapitaltäckning, stora exponeringar eller andra förhållanden enligt tillämpliga rörelseregler.

Not 2 Räntenetto

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Ränteintäkter								
Utlåning till kreditinstitut och centralbanker	635	636	0%	228	179%	2 140	1 422	50%
Utlåning till allmänheten	9 820	9 654	2%	9 962	-1%	38 919	39 333	-1%
Belåningsbara statsskuldförbindelser	44	44	0%	-99		188	229	-18%
Räntebärande värdepapper	186	150	24%	191	-3%	676	783	-14%
Derivatinstrument	-120	-123	2%	-331	64%	-949	-2 629	64%
Övriga ränteintäkter	342	321	7%	346	-1%	1 342	1 317	2%
Summa ränteintäkter	10 907	10 682	2%	10 297	6%	42 316	40 455	5%
Varav ränteintäkter i Nettoresultat av finansiella transaktioner	54	51	6%	77	-30%	224	505	-56%
Ränteintäkter enligt resultaträkningen	10 853	10 631	2%	10 220	6%	42 092	39 950	5%
Räntekostnader								
Skulder till kreditinstitut och centralbanker	-335	-338	-1%	-293	14%	-1 281	-1 086	18%
In- och upplåning från allmänheten	-414	-439	-6%	-288	44%	-1 545	-1 423	9%
Emitterade värdepapper	-3 826	-3 726	3%	-4 361	-12%	-15 732	-17 740	-11%
Derivatinstrument	2 294	2 198	4%	2 651	-13%	9 378	10 771	-13%
Efterställda skulder	-344	-351	-2%	-388	-11%	-1 411	-1 534	-8%
Statliga avgifter	-504	-477	6%	-320	57%	-2 024	-1 300	56%
Övriga räntekostnader	-59	-		-26	127%	-106	-279	-62%
Summa räntekostnader	-3 188	-3 133	2%	-3 025	5%	-12 721	-12 591	1%
Varav räntekostnader i Nettoresultat av finansiella transaktioner	-112	-89	26%	-104	8%	-395	-584	-32%
Räntekostnader enligt resultaträkningen	-3 076	-3 044	1%	-2 921	5%	-12 326	-12 007	3%
Räntenetto	7 777	7 587	3%	7 299	7%	29 766	27 943	7%

På raderna derivatinstrument ingår räntenetto som är hänförliga till tillgångar och skulder som säkras. Dessa kan ha både positiv och negativ inverkan på ränteintäkter och räntekostnader.

Not 3 Provisionsnetto

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Courtage och övriga värdepappersprovisioner	207	172	20%	256	-19%	886	916	-3%
Fonder	946	869	9%	835	13%	3 559	3 023	18%
Depå och övrig kapitalförvaltning	200	189	6%	183	9%	722	623	16%
Rådgivning	36	37	-3%	59	-39%	234	317	-26%
Försäkringar	169	167	1%	163	4%	664	634	5%
Betalningar	895	857	4%	857	4%	3 359	3 185	5%
Ut- och inlåning	328	301	9%	309	6%	1 238	1 172	6%
Garantier	92	93	-1%	107	-14%	381	422	-10%
Övrigt	125	122	2%	126	-1%	496	488	2%
Summa provisionsintäkter	2 998	2 807	7%	2 895	4%	11 539	10 780	7%
Värdepapper	-65	-57	14%	-74	-12%	-264	-260	2%
Betalningar	-413	-379	9%	-355	16%	-1 491	-1 289	16%
Övrigt	-19	-16	19%	-19	0%	-66	-75	-12%
Summa provisionskostnader	-497	-452	10%	-448	11%	-1 821	-1 624	12%
Provisionsnetto	2 501	2 355	6%	2 447	2%	9 718	9 156	6%

Not 4 Nettoresultat av finansiella transaktioner

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Handel, derivat, valutakurseffekt m.m.	347	322	8%	940	-63%	1 814	832	118%
Övriga finansiella instrument till verkligt värde över resultaträkningen	-184	-98	-88%	-641	71%	-553	466	
<i>varav räntebärande värdepapper</i>	-182	-90	-102%	-627	71%	-524	502	
<i>varav lån</i>	-2	-8	75%	-14	86%	-29	-36	19%
Finansiella instrument till upplupet anskaffningsvärde	53	58	-9%	29	83%	156	182	-14%
<i>varav lån</i>	111	91	22%	114	-3%	372	446	-17%
<i>varav skulder</i>	-58	-33	-76%	-85	32%	-216	-264	18%
Finansiella instrument tillgängliga för försäljning	2	-		4	-50%	8	1 689	-100%
Säkringsredovisning	-14	-8	-75%	-14	0%	-29	-3	
<i>varav nettoresultat säkringar av verkligt värde</i>	-8	1		1		-7	-8	13%
<i>varav ineffektivitet i kassaflödessäkringar</i>	-6	-9	33%	-15	60%	-22	5	
Vinst/förlust på dekomponerade försäkringskontrakt	-40	-31	-29%	-49	18%	-125	-100	-25%
Summa	164	243	-33%	269	-39%	1 271	3 066	-59%

Not 5 Övriga kostnader

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Fastigheter och lokaler	-333	-294	13%	-319	4%	-1 235	-1 234	0%
Externa datakostnader	-514	-454	13%	-476	8%	-1 935	-1 698	14%
Kommunikation	-79	-71	11%	-79	0%	-309	-317	-3%
Resor och marknadsföring	-102	-59	73%	-96	6%	-317	-306	4%
Köpta tjänster	-471	-300	57%	-338	39%	-1 406	-1 159	21%
Materialanskaffning	-52	-40	30%	-43	21%	-178	-173	3%
Andra kostnader	-161	-119	35%	-167	-4%	-509	-514	-1%
Övriga kostnader	-1 712	-1 337	28%	-1 518	13%	-5 889	-5 401	9%

Not 6 Kreditförluster och osäkra fordringar

Kreditförluster

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Specifik reservering för individuellt värderade fordringar								
Periodens reservering	-1 061	-284	274%	-826	28%	-1 811	-1 899	-5%
Återfört från tidigare gjorda reserveringar	41	59	-31%	202	-80%	225	377	-40%
Summa	-1 020	-225	353%	-624	63%	-1 586	-1 522	4%
Gruppvis reservering								
Periodens nettoreservering för individuellt värderade fordringar	-51	-8		-24	113%	-120	-62	94%
Periodens nettoreservering för homogena fordringar	-4	-4	0%	0		-10	-10	0%
Summa	-55	-12	358%	-24	129%	-130	-72	81%
Poster utanför balansräkningen								
Förluster på poster utanför balansräkningen	-3	0		-12	-75%	-4	-16	-75%
Återföring av förluster på poster utanför balansräkningen	0	0	0%	0	0%	10	2	400%
Förändring i kollektiv avsättning för poster utanför balansräkningen	-32	2		-23	39%	-27	-26	4%
Summa	-35	2		-35	0%	-21	-40	-48%
Bortskrivningar								
Periodens konstaterade kreditförluster	-484	-106	357%	-628	-23%	-1 253	-2 183	-43%
Utnyttjad andel av tidigare reserveringar	422	89	374%	427	-1%	1 102	1 863	-41%
Återvinningar	88	35	151%	52	69%	205	230	-11%
Summa	26	18	44%	-149		54	-90	
Kreditförluster, netto	-1 084	-217	400%	-832	30%	-1 683	-1 724	-2%

Osäkra fordringar

I osäkra fordringar ingår alla fordringar för vilka samtliga kontrakterade kassaflöden sannolikt inte kommer fullföljas. Varje fordran som ger upphov till en specifik reservering ingår i sin helhet i osäkra fordringar, även det belopp som täcks av säkerheter. Det medför att även reserveringsgraden för osäkra fordringar anges utan att hänsyn tas till erhållna säkerheter. Detta nyckeltal kan följaktligen variera betydligt mellan kvartalen trots att reserveringsprinciperna är oförändrade.

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Osäkra fordringar	7 944	7 497	7 303	7 594	7 746
Specifika reserveringar för individuellt värderade fordringar	-4 578	-3 942	-3 840	-3 985	-4 188
Reserveringar för gruppvis värderade homogena grupper av fordringar med begränsat värde	-118	-112	-108	-105	-107
Gruppvisa reserveringar för individuellt värderade fordringar	-463	-415	-403	-340	-348
Osäkra fordringar, netto	2 785	3 028	2 952	3 164	3 103
Total reserveringsgrad för osäkra fordringar	64,9%	59,6%	59,6%	58,3%	59,9%
Andel osäkra fordringar	0,13%	0,15%	0,15%	0,16%	0,16%
Reserveringsgrad, exkl. gruppvisa reserveringar	59,1%	54,1%	54,1%	53,9%	55,4%
Kreditförlustnivå i % av utlåning, ack.	0,08%	0,04%	0,04%	0,04%	0,09%
Fordringar förfallna sedan mer än 60 dagar	5 371	5 518	4 067	3 925	4 123
Fordringar förfallna sedan mer än 60 dagar, som inte är osäkra	968	1 060	1 116	946	1 061

För definitioner och beräkning av nyckeltal hänvisas till Faktaboken som finns tillgänglig på handelsbanken.se/ir.

Osäkra fordringar och fordringar som är förfallna sedan mer än 60 dagar, sektor- och branschfördelade

31 december 2017	Osäkra fordringar				Fordringar förfallna sedan mer än 60 dagar, som inte är osäkra
mkr	Brutto	Reserver	Netto*	varav förfallna sedan 60 dagar	
Privatpersoner	1 388	-710	678	430	562
Bostadsrättsföreningar	39	-18	21	4	27
Fastighetsförvaltning	2 014	-523	1 491	387	217
Tillverkningsindustri	659	-471	188	37	38
Handel	271	-201	70	38	52
Hotell- och restaurangverksamhet	57	-35	22	18	4
Person- och godstransport till sjöss	1 500	-1 325	175	162	3
Övrig transport och kommunikation	34	-25	9	6	6
Byggnadsverksamhet	766	-697	69	38	-
Elektricitet, gas och vatten	200	-128	72	10	-
Jordbruk, jakt och skogsbruk	82	-46	36	10	4
Övrig serviceverksamhet	298	-215	83	31	53
Holding-, investment- och försäkringsbolag, fonder m.m.	527	-249	278	13	2
Övrig företagsutlåning	109	-53	56	17	-
Kreditinstitut	-	-	-	-	-
Summa	7 944	-4 696	3 248	1 201	968

* Bokfört värde efter beaktande av specifika reserveringar.

31 december 2016	Osäkra fordringar				Fordringar förfallna sedan mer än 60 dagar, som inte är osäkra
mkr	Brutto	Reserver	Netto*	varav förfallna sedan 60 dagar	
Privatpersoner	1 405	-745	660	435	721
Bostadsrättsföreningar	41	-20	21	5	-
Fastighetsförvaltning	1 793	-691	1 102	263	240
Tillverkningsindustri	719	-522	197	26	18
Handel	457	-270	187	45	0
Hotell- och restaurangverksamhet	96	-32	64	64	6
Person- och godstransport till sjöss	1 849	-1 244	605	0	-
Övrig transport och kommunikation	52	-36	16	7	5
Byggnadsverksamhet	269	-161	108	46	13
Elektricitet, gas och vatten	68	-39	29	4	9
Jordbruk, jakt och skogsbruk	53	-31	22	11	2
Övrig serviceverksamhet	214	-113	101	94	18
Holding-, investment- och försäkringsbolag, fonder m.m.	601	-316	285	30	6
Övrig företagsutlåning	129	-75	54	14	23
Kreditinstitut	-	-	-	-	-
Summa	7 746	-4 295	3 451	1 044	1 061

* Bokfört värde efter beaktande av specifika reserveringar.

Not 7 Avvecklad verksamhet

Avvecklad verksamhet avser resultatet från dotterföretaget Plastal Industri AB, för tiden före avyttringen samt resultat från avyttring av bolaget. Bankens ägande i Plastal Industri AB avyttrades under andra kvartalet 2016 och därefter har banken inte någon avvecklad verksamhet.

Not 8 Utlåning och kreditexponering

	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Utlåning till allmänheten	2 065 761	2 040 589	2 011 455	1 991 434	1 963 622
varav omvända repor	6 607	7 126	8 322	11 182	7 493
Utlåning till övriga kreditinstitut	20 250	30 742	33 526	34 542	31 347
varav omvända repor	1 338	5 738	11 175	10 805	4 088
Övrig utlåning till centralbanker	38 920	111 008	52 718	79 245	25 527
varav omvända repor	-	-	-	1 003	-

Utlåning till allmänheten, sektor- och branschfördelad

mkr	31 december 2017			31 december 2016		
	Utlåning brutto	Reserv- eringar	Utlåning netto	Utlåning brutto	Reserv- eringar	Utlåning netto
Privatpersoner	1 040 638	-710	1 039 928	982 640	-745	981 895
<i>varav hypotekslån</i>	850 962	-39	850 923	800 092	-33	800 059
<i>varav övriga lån säkerställda i bostad</i>	128 728	-133	128 595	120 121	-146	119 975
<i>varav övriga lån privatpersoner</i>	60 948	-538	60 410	62 427	-566	61 861
Bostadsrättsföreningar	205 984	-18	205 966	187 016	-20	186 996
<i>varav hypotekslån</i>	172 264	-11	172 253	156 835	-12	156 823
Fastighetsförvaltning	565 190	-523	564 667	540 194	-691	539 503
Tillverkningsindustri	27 393	-471	26 922	27 633	-522	27 111
Handel	21 282	-201	21 081	21 947	-270	21 677
Hotell- och restaurangverksamhet	8 369	-35	8 334	8 516	-32	8 484
Person- och godstransport till sjöss	8 499	-1 325	7 174	9 375	-1 244	8 131
Övrig transport och kommunikation	16 088	-25	16 063	14 614	-36	14 578
Byggnadsverksamhet	20 216	-697	19 519	18 103	-161	17 942
Elektricitet, gas och vatten	22 040	-128	21 912	25 224	-39	25 185
Jordbruk, jakt och skogsbruk	13 064	-46	13 018	11 727	-31	11 696
Övrig serviceverksamhet	22 208	-215	21 993	19 608	-113	19 495
Holding-, investment-, försäkringsbolag, fonder m.m.	67 805	-249	67 556	66 730	-316	66 414
Stat och kommun	13 611	-	13 611	15 891	-	15 891
Övrig företagsutlåning	18 533	-53	18 480	19 047	-75	18 972
Summa utlåning till allmänheten, före beaktande av gruppvis reservering	2 070 920	-4 696	2 066 224	1 968 265	-4 295	1 963 970
Gruppvis reservering			-463			-348
Summa utlåning till allmänheten			2 065 761			1 963 622

Specifikation av Utlåning till allmänheten – Fastighetsförvaltning

mkr	31 december 2017			31 december 2016		
	Utlåning brutto	Reserv- eringar	Utlåning netto	Utlåning brutto	Reserv- eringar	Utlåning netto
Utlåning i Sverige						
Statligt ägda fastighetsbolag	4 329	-	4 329	3 228	-	3 228
Kommunalt ägda fastighetsbolag	8 874	-	8 874	9 771	-	9 771
Bostadsfastighetsbolag	106 014	-20	105 994	99 598	-26	99 572
<i>varav hypotekslån</i>	92 260	-	92 260	85 134	-1	85 133
Övrig fastighetsförvaltning	125 224	-126	125 098	127 578	-130	127 448
<i>varav hypotekslån</i>	52 932	-2	52 930	52 925	-2	52 923
Summa utlåning i Sverige	244 441	-146	244 295	240 175	-156	240 019
Utlåning utanför Sverige						
Danmark	20 367	-70	20 297	19 755	-118	19 637
Finland	37 302	-4	37 298	33 891	-4	33 887
Norge	104 319	-100	104 219	103 767	-108	103 659
Storbritannien	125 701	-197	125 504	111 800	-289	111 511
Nederländerna	27 628	-	27 628	23 194	-	23 194
Övriga länder	5 432	-6	5 426	7 612	-16	7 596
Summa utlåning utanför Sverige	320 749	-377	320 372	300 019	-535	299 484
Total utlåning – Fastighetsförvaltning	565 190	-523	564 667	540 194	-691	539 503

Kreditriskexponering

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Utlåning till allmänheten	2 065 761	2 040 589	2 011 455	1 991 434	1 963 622
- varav omvända repor	6 607	7 126	8 322	11 182	7 493
Utlåning till övriga kreditinstitut	20 250	30 742	33 526	34 542	31 347
- varav omvända repor	1 338	5 738	11 175	10 805	4 088
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	129 006	112 339	119 603	97 262	97 205
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	49 601	61 996	61 243	65 436	63 909
Derivatinstrument*	56 070	56 913	61 940	73 111	82 633
Eventualförpliktelser	75 666	75 666	75 293	80 481	78 530
- varav garantiförbindelser, krediter	10 177	9 936	10 088	9 839	9 643
- varav garantiförbindelser, övrigt	57 878	59 119	58 620	64 512	63 108
- varav dokumentkrediter	7 611	6 611	6 585	6 130	5 779
Övriga åtaganden	443 383	439 836	441 532	427 927	425 267
- varav outnyttjad del av beviljade räkningskrediter	131 121	130 647	131 721	132 366	128 967
- varav kreditlöften	290 643	286 953	290 250	273 876	272 729
- varav övrigt	21 619	22 236	19 561	21 685	23 571
Summa	2 839 737	2 818 081	2 804 592	2 770 193	2 742 513
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	226 314	377 821	436 848	387 092	199 362
Övrig utlåning till centralbanker	38 920	111 008	52 718	79 245	25 527
Summa	3 104 971	3 306 910	3 294 158	3 236 530	2 967 402

*Avser den totala summan av positiva marknadsvärden.

Not 9 Derivat

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Positiva marknadsvärden					
Handel	31 242	33 701	35 432	37 290	44 703
Marknadsvärdessäkring	65	91	133	96	79
Kassaflödessäkring	45 585	44 399	48 394	60 151	64 905
Kvittade belopp	-20 822	-21 278	-22 019	-24 426	-27 054
Summa	56 070	56 913	61 940	73 111	82 633
Negativa marknadsvärden					
Handel	33 576	35 471	37 676	40 050	47 824
Marknadsvärdessäkring	125	105	78	91	82
Kassaflödessäkring	11 086	14 840	15 651	8 512	9 689
Kvittade belopp	-19 911	-20 269	-21 751	-24 356	-25 857
Summa	24 876	30 147	31 654	24 297	31 738
Nominella värden					
Handel	4 054 918	3 925 126	3 610 265	3 665 721	3 167 735
Marknadsvärdessäkring	79 318	69 628	59 903	53 248	42 228
Kassaflödessäkring	1 060 565	1 078 987	1 080 938	1 092 773	1 058 071
Kvittade belopp	-2 071 229	-1 977 466	-1 621 005	-1 967 179	-1 747 179
Summa	3 123 572	3 096 275	3 130 101	2 844 563	2 520 855

I noten presenteras derivatkontrakt brutto. Belopp som kvittats i balansräkningen består av det kvittade marknadsvärdet på kontrakt för vilka det finns en legal rätt och avsikt att reglera avtalade kassaflöden netto (däribland clearade kontrakt). Dessa kontrakt nettoredovisas i balansräkningen per motpart och valuta.

Not 10 Kvittning av finansiella instrument

31 december 2017 mkr	Derivat	Återköpsavtal samt utlåning av värdepapper	Totalt
Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, nettingsavtal eller liknande avtal			
Bruttobelopp	76 892	18 605	95 497
Kvittade belopp	-20 822	-9 309	-30 131
Redovisat värde i balansräkningen	56 070	9 296	65 366
Relaterade belopp som inte kvittats i balansräkningen			
Finansiella instrument, nettingsavtal	-16 838	-	-16 838
Mottagna finansiella säkerheter	-30 023	-9 296	-39 319
Summa av belopp som inte har kvittats i balansräkningen	-46 861	-9 296	-56 157
Nettobelopp	9 209	-	9 209
Finansiella skulder som är föremål för kvittning, nettingsavtal eller liknande avtal			
Bruttobelopp	44 787	9 435	54 222
Kvittade belopp	-19 911	-9 309	-29 220
Redovisat värde i balansräkningen	24 876	126	25 002
Relaterade belopp som inte kvittats i balansräkningen			
Finansiella instrument, nettingsavtal	-16 838	-	-16 838
Ställda finansiella säkerheter	-2 974	-126	-3 100
Summa av belopp som inte har kvittats i balansräkningen	-19 812	-126	-19 938
Nettobelopp	5 064	-	5 064

31 december 2016 mkr	Derivat	Återköpsavtal samt utlåning av värdepapper	Totalt
Finansiella tillgångar som är föremål för kvittning, nettingsavtal eller liknande avtal			
Bruttobelopp	109 687	13 427	123 114
Kvittade belopp	-27 054	-1 030	-28 084
Redovisat värde i balansräkningen	82 633	12 397	95 030
Relaterade belopp som inte kvittats i balansräkningen			
Finansiella instrument, nettingsavtal	-20 643	-	-20 643
Mottagna finansiella säkerheter	-42 238	-12 397	-54 635
Summa av belopp som inte har kvittats i balansräkningen	-62 881	-12 397	-75 278
Nettobelopp	19 752	-	19 752
Finansiella skulder som är föremål för kvittning, nettingsavtal eller liknande avtal			
Bruttobelopp	57 595	1 032	58 627
Kvittade belopp	-25 857	-1 030	-26 887
Redovisat värde i balansräkningen	31 738	2	31 740
Relaterade belopp som inte kvittats i balansräkningen			
Finansiella instrument, nettingsavtal	-20 643	-	-20 643
Ställda finansiella säkerheter	-3 807	-2	-3 809
Summa av belopp som inte har kvittats i balansräkningen	-24 450	-2	-24 452
Nettobelopp	7 288	-	7 288

Derivatinstrument kvittas i balansräkningen när det återspeglar bankens förväntade kassaflöden vid regleringen av två eller flera derivat. Återköpsavtal och omvända återköpsavtal mot centrala clearingmotparter kvittas i balansräkningen när det återspeglar bankens förväntade kassaflöden vid regleringen av två eller flera avtal. Det inträffar när banken både har en avtalsmässig rätt och avsikt att reglera avtalade kassaflöden netto. Den kvarvarande motpartsrisken i derivat reduceras genom avtal om nettningsinställelse, det vill säga nettningsavtal med alla bankmotparter. Nettningsavtalen kompletteras med avtal om ställande av säkerheter för nettoexponeringen. I huvudsak används kontanter som säkerhet, men även statspapper förekommer. Säkerheter för återköpsavtal samt in- och utlåning av värdepapper utgår i regel i form av kontanter eller andra värdepapper.

I det kvittade beloppet för derivattillgångar ingår kvittade kontantsäkerheter om 3 342 mkr (3 565) vilka härrör från balansräkningsposten In- och upplåning från allmänheten. I det kvittade beloppet för derivatsskulder ingår kvittade kontantsäkerheter om 2 431 mkr (2 367) vilka härrör från balansräkningsposten Utlåning till allmänheten.

Not 11 Goodwill och andra immateriella tillgångar

mkr	Goodwill		Andra immateriella tillgångar		Totalt	
	Helår 2017	Helår 2016	Helår 2017	Helår 2016	Helår 2017	Helår 2016
Ingående bokfört värde	6 761	6 460	2 632	1 794	9 393	8 254
Under perioden tillkommande	7	147	694	1 070	701	1 217
Periodens avskrivningar	-	-	-266	-198	-266	-198
Periodens nedskrivningar	-	-	-9	-1	-9	-1
Valutaeffekt	30	154	12	-33	42	121
Utgående bokfört värde	6 798	6 761	3 063	2 632	9 861	9 393

Not 12 Skulder till kreditinstitut, in- och upplåning från allmänheten

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Skulder till kreditinstitut	174 820	205 355	202 681	205 971	178 781
varav repor	126	-	-	1 003	
In- och upplåning från allmänheten	941 967	1 112 138	1 120 291	1 049 699	829 336
varav repor	-	286	332	4 861	2

Not 13 Emitterade värdepapper

mkr	Helår 2017	Helår 2016
Emitterade värdepapper vid årets ingång	1 261 765	1 245 367
Emitterade	1 207 398	1 250 093
Återköpta	-55 656	-52 372
Förfallna	-1 098 438	-1 205 320
Valutaeffekter m m	-38 474	23 997
Emitterade värdepapper vid periodens utgång	1 276 595	1 261 765

Not 14 Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och övriga åtaganden

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
För egna skulder ställda säkerheter	856 772	830 488	812 294	852 739	839 982
Övriga ställda säkerheter	34 165	36 179	31 755	53 558	33 375
Eventalförpliktelser	75 666	75 666	75 293	80 481	78 530
Övriga åtaganden	443 383	439 836	441 532	427 927	425 267

Not 15 Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Tabellerna visar värderingskategorier för finansiella instrument i enlighet med IAS 39.

31 december 2017	Värderat till verkligt värde i RR uppdelat på		Derivat identifierat som säkrings- instrument	Lån och andra fordringar	Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
	Handel	Övrigt						
mk								
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker				226 314			226 314	226 314
Övrig utlåning till centralbanker				38 920			38 920	38 920
Belåningsbara statsskuldforbindelser	7 349	120 683			974		129 006	129 006
Utlåning till övriga kreditinstitut				20 250			20 250	20 081
Utlåning till allmänheten		377		2 065 384			2 065 761	2 073 536
Värdeförändring på räntesäkrad post i portföljsäkring				36			36	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13 261	30 948			5 392		49 601	49 601
Aktier och andelar	11 914	964			1 174		14 052	14 052
Tillgångar där kunden står värdeförändringsrisken		135 563		54			135 617	135 617
Derivatinstrument	12 572		43 498				56 070	56 070
Övriga tillgångar	16			10 699			10 715	10 715
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	102	490		5 749	4		6 345	6 345
Summa finansiella tillgångar	45 214	289 025	43 498	2 367 406	7 544		2 752 687	2 760 257
Andelar i intresseföretag							297	
Övriga icke finansiella tillgångar							13 993	
Summa tillgångar							2 766 977	
Skulder								
Skulder till kreditinstitut						174 820	174 820	176 611
In- och upplåning från allmänheten						941 967	941 967	941 975
Skulder där kunden står värdeförändringsrisken		135 556				61	135 617	135 617
Emitterade värdepapper	4 625					1 271 970	1 276 595	1 289 925
Derivatinstrument	15 204		9 672				24 876	24 876
Korta positioner	2 072						2 072	2 072
Övriga skulder	12					15 851	15 863	15 863
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13					12 705	12 718	12 718
Efterställda skulder						32 896	32 896	33 889
Summa finansiella skulder	21 926	135 556	9 672			2 450 270	2 617 424	2 633 546
Övriga icke finansiella skulder							7 949	
Summa skulder							2 625 373	

31 december 2016	Värderat till verkligt värde i RR uppdelat på		Derivat identifierat som säkrings- instrument	Lån och andra fordringar	Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
mkr	Handel	Övrigt						
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker				199 362			199 362	199 362
Övrig utlåning till centralbanker				25 527			25 527	25 527
Belåningsbara statsskuldförbindelser	13 000	83 458			747		97 205	97 205
Utlåning till övriga kreditinstitut				31 347			31 347	31 148
Utlåning till allmänheten		926		1 962 696			1 963 622	1 978 834
Värdeförändring på räntesäkrad post i portföljsäkring				35			35	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 328	36 117			5 464		63 909	63 909
Aktier och andelar	17 727	1 067			1 618		20 412	20 412
Tillgångar där kunden står värdeförändringsrisken		118 588		58			118 646	118 646
Derivatinstrument	19 742		62 891				82 633	82 633
Övriga tillgångar	32			5 584			5 616	5 616
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	170	520		5 528	4		6 222	6 222
Summa finansiella tillgångar	72 999	240 676	62 891	2 230 137	7 833		2 614 536	2 629 514
Andelar i intresseföretag							255	
Övriga icke finansiella tillgångar							12 789	
Summa tillgångar							2 627 580	
Skulder								
Skulder till kreditinstitut						178 781	178 781	180 648
In- och upplåning från allmänheten						829 336	829 336	829 303
Skulder där kunden står värdeförändringsrisken		118 687				58	118 745	118 745
Emitterade värdepapper	5 763					1 256 002	1 261 765	1 280 523
Derivatinstrument	23 272		8 466				31 738	31 738
Korta positioner	1 572						1 572	1 572
Övriga skulder	21					9 407	9 428	9 428
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2					14 578	14 580	14 580
Efterställda skulder						33 400	33 400	35 330
Summa finansiella skulder	30 630	118 687	8 466			2 321 562	2 479 345	2 501 867
Övriga icke finansiella skulder							11 854	
Summa skulder							2 491 199	

Not 16 Värdering av finansiella instrument till verkligt värde

31 december 2017 mkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Belåningsbara statsskuldförbindelser	126 996	2 010	-	129 006
Utlåning till allmänheten	-	364	13	377
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	47 111	2 490	-	49 601
Aktier och andelar	8 798	4 008	1 246	14 052
Tillgångar där kunden står värdeförändringsrisken	135 099	-	464	135 563
Derivatinstrument	364	55 619	87	56 070
Summa finansiella tillgångar till verkligt värde	318 368	64 491	1 810	384 669
Skulder				
Skulder där kunden står värdeförändringsrisken	135 092	-	464	135 556
Emitterade värdepapper	-	4 625	-	4 625
Derivatinstrument	377	24 411	88	24 876
Korta positioner	2 013	59	-	2 072
Summa finansiella skulder till verkligt värde	137 482	29 095	552	167 129

31 december 2016 mkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Belåningsbara statsskuldförbindelser	95 511	1 694	-	97 205
Utlåning till allmänheten	-	909	17	926
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	61 514	2 395	-	63 909
Aktier och andelar	11 528	7 047	1 837	20 412
Tillgångar där kunden står värdeförändringsrisken	117 826	-	762	118 588
Derivatinstrument	408	82 225	-	82 633
Summa finansiella tillgångar till verkligt värde	286 787	94 270	2 616	383 673
Skulder				
Skulder där kunden står värdeförändringsrisken	117 925	-	762	118 687
Emitterade värdepapper	-	5 763	-	5 763
Derivatinstrument	443	31 295	-	31 738
Korta positioner	1 097	475	-	1 572
Summa finansiella skulder till verkligt värde	119 465	37 533	762	157 760

Värderingsprocessen

Riskkontrollfunktionen kontrollerar att koncernens finansiella instrument värderas korrekt. Värderingarna baseras på externt genererad data i så stor utsträckning som är möjligt.

Finansiella instrument för vilka det finns prisuppgifter som är lättillgängliga och som representerar verkliga och frekvent förekommande transaktioner värderas till aktuellt marknadspris. För finansiella tillgångar används aktuell köpkurs och för finansiella skulder används aktuell säljkurs. För grupper av finansiella instrument som förvaltas på basis av bankens nettoexponering för marknadsrisk likställs det aktuella marknadspriset med det pris som skulle erhållas eller betalas vid en avyttring av nettopositionen.

För finansiella instrument för vilka tillförlitliga uppgifter om marknadspris saknas, bestäms verkligt värde med hjälp av värderingsmodeller. Sådana modeller kan exempelvis bygga på prisjämförelser, nuvärdesberäkning alternativt optionsvärderingsteori, beroende på instrumentets karaktär.

Värderingshierarkin

Finansiella instrument värderade till verkligt värde har i tabellerna kategoriserats med avseende på hur de värderats och graden av transparens kring marknadsdata som använts vid värderingen.

Kategoriseringen framgår som nivå 1–3 i tabellerna. Finansiella instrument som värderas till ett direkt och likvitt marknadspris kategoriseras som nivå 1. Dessa finansiella instrument består främst av statspapper och andra räntebärande värdepapper som handlas aktivt, noterade aktier samt korta positioner i motsvarande tillgångar. I nivå 1 ingår även merparten av de fondandelar och andra tillgångar som är kopplade till fondförsäkringskontrakt och liknande avtal samt motsvarande skulder. Finansiella instrument som värderas med värderingsmodeller som i allt väsentligt bygger på marknadsdata kategoriseras som nivå 2. I nivå 2 ingår främst räntebärande värdepapper samt ränte- och valutarelaterade derivat. Finansiella instrument vars värdering i väsentlig utsträckning påverkas av indata som inte går att verifiera med externa marknadsuppgifter kategoriseras som nivå 3. I nivå 3 ingår onoterade aktier, vissa innehav i riskkapitalfonder samt vissa derivat.

Som grund för indelningen ligger den värderingsmetod som använts på balansdagen. Om kategorin för ett specifikt instrument har förändrats i jämförelse med föregående balansdag (2016-12-31) har instrumentet flyttats mellan nivåerna i tabellen. Under räkenskapsåret 2017 har vissa volymer flyttats mellan nivå 1 och nivå 2 till följd av en ny bedömning av marknadsaktiviteten. På tillgångssidan har räntebärande värdepapper till ett värde av 212 mkr och aktier till ett värde av 88 mkr flyttats från nivå 1 till nivå 2. Räntebärande

värdepapper till ett värde av 556 mkr och aktier till ett värde av 16 mkr har flyttats från nivå 2 till nivå 1. På skuldsidan har derivat till ett värde av 9 mkr flyttats från nivå 1 till nivå 2 och derivat till ett värde av 7 mkr flyttats från nivå 2 till 1. Årets förändring av innehav i nivå 3 redovisas i separat tabell.

Innehav i nivå 3 består främst av onoterade aktier. Koncernens innehav av onoterade aktier består till övervägande del av bankens andelar av olika typer av gemensamägda verksamheter med anknytning till bankens affär. Det kan exempelvis röra sig om andelar i clearingorganisationer och infrastruktursamarbeten på Handelsbankens hemmamarknader. Sådana innehav värderas i regel till bankens andel av substansvärdet i bolaget, alternativt till det pris den senaste transaktionen genomfördes. Onoterade aktier är i allt väsentligt klassificerade som tillgängliga för försäljning. Värdeförändringar på dessa innehav redovisas därmed i övrigt totalresultat.

Utöver onoterade aktier kategoriseras även vissa innehav i riskkapitalfonder i nivå 3. De värderas med värderingsmodeller som huvudsakligen bygger på relativvärdering av jämförbara noterade företag i samma bransch. Det resultatmått som jämförelsen bygger på justeras för faktorer som stör jämförelsen mellan investeringen och jämförelsebolaget. Därefter beräknas värdet på basis av vinstmultiplar, exempelvis P/E-tal. Merparten av dessa innehav utgör placeringstillgångar i koncernens försäkringsrörelse. Värdeförändringar på placeringstillgångarna ingår i underlaget för beräkning av avkastningsdelning i försäkringsrörelsen och redovisas därmed inte direkt i resultaträkningen.

Under 2017 har derivatkomponenten i vissa av bankens emitterade strukturerade obligationer och dess tillhörande säkrande derivat flyttats från nivå 2 till nivå 3. Flytt till nivå 3 av dessa derivat motiveras

av att interna antaganden som har väsentlig påverkan för beräkningen av det verkliga värdet har reviderats. Säkrande derivat i nivå 3 är handlade under CSA avtal, där marknadsvärdena stäms av och säkerställs på daglig basis med bankens motparter.

Skillnader mellan transaktionspris och det värde som räknas fram med hjälp av en värderingsmodell

I modellerna används indata i form av marknadspriser och andra variabler som bedöms påverka prissättningen. De modeller och indata som ligger till grund för värderingarna valideras regelbundet för att säkerställa att de överensstämmer med marknadspraxis och vedertagen finansiell teori. I de fall det uppstår väsentliga positiva skillnader mellan det värde som tagits fram med hjälp av en värderingsmodell vid det första redovisningstillfället och transaktionspriset (s.k. dag-1 resultat), periodiseras mellanskillnaden över instrumentets löptid. Sådana skillnader orsakas av att den tillämpade värderingsmodellen inte fullt ut fångar upp alla komponenter som påverkar instrumentets värde.

Principen innebär att en periodiseringseffekt om 144 mkr (143) redovisats i nettoresultat av finansiella transaktioner under räkenskapsåret 2017. Vid utgången av perioden uppgick sammanlagda ännu ej resultatförda dag-1 resultat till 638 mkr, vilket vid årsskiftet 2016 motsvarade 585 mkr.

Banken gör löpande en fristående värdering av den sammanlagda kreditriskkomponenten (såväl egen kreditrisk som motpartsrisk) i utestående modellvärderade derivat. Förändringar i verkligt värde till följd av förändrad kreditrisk tas till resultatet i den utsträckning den sammanlagda effekten överstiger ännu ej resultatförda dag-1 resultat.

Förändring av innehav i nivå 3

Januari – december 2017 mkr	Aktier och andelar	Derivat- tillgångar	Derivat- skulder	Utlåning till allmänheten	Tillgångar där kunden står värde- förändrings- risken	Skulder där kunden står värde- förändrings- risken
Redovisat värde vid årets ingång	1 837	-	-	17	762	-762
Inköp/emitterat	25	-	-	-	-	-
Återköp/avyttrat	-62	-	-	-	-318	318
Förfallet	-	-	-	-5	-	-
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	-77	-	-	-	20	-20
Orealiserad värdeförändring i övrigt totalresultat	-477	-	-	-	-	-
Förflyttning från nivå 1 eller 2	-	87	-88	1	-	-
Förflyttning till nivå 1 eller 2	-	-	-	-	-	-
Redovisat värde vid periodens utgång	1 246	87	-88	13	464	-464

Januari – december 2016 mkr	Aktier och andelar	Derivat- tillgångar	Derivat- skulder	Utlåning till allmänheten	Tillgångar där kunden står värde- förändrings- risken	Skulder där kunden står värde- förändrings- risken
Redovisat värde vid årets ingång	1 283	-	-	10	732	-732
Inköp/emitterat	14	-	-	-	-	-
Återköp/avyttrat	-90	-	-	-	-	-
Förfallet	-	-	-	-2	-	-
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	-55	-	-	0	30	-30
Orealiserad värdeförändring i övrigt totalresultat	685	-	-	1	-	-
Förflyttning från nivå 1 eller 2	-	-	-	8	-	-
Förflyttning till nivå 1 eller 2	-	-	-	-	-	-
Redovisat värde vid periodens utgång	1 837	-	-	17	762	-762

Not 17 Tillgångar och skulder i valuta

31 december 2017								
mkr	SEK	EUR	NOK	DKK	GBP	USD	Övriga valutor	Totalt
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	83	85 625	3 916	2 139	84 768	48 079	1 704	226 314
Övrig utlåning till centralbanker	6 683	-	7 170	24 198	492	-	377	38 920
Utlåning till övriga kreditinstitut	2 059	5 700	566	45	811	9 711	1 358	20 250
Utlåning till allmänheten	1 287 467	200 448	235 215	94 108	213 208	28 186	7 129	2 065 761
varav företag	481 250	133 080	145 245	33 661	143 347	27 955	6 324	970 862
varav hushåll	806 217	67 368	89 970	60 447	69 861	231	805	1 094 899
Belåningsbara statsskuldförbindelser	100 576	6 853	-	12	-	20 804	761	129 006
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	36 964	2 383	1 090	-	1 378	7 786	-	49 601
Övriga ej valutafördelade poster	237 125							237 125
Summa tillgångar	1 670 957	301 009	247 957	120 502	300 657	114 566	11 329	2 766 977
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	62 784	61 572	13 866	7 860	3 373	18 915	6 450	174 820
In- och upplåning från allmänheten	559 212	104 453	57 429	39 416	146 293	29 973	5 191	941 967
varav företag	221 345	86 046	36 994	22 164	98 176	27 633	4 666	497 024
varav hushåll	337 867	18 407	20 435	17 252	48 117	2 340	525	444 943
Emitterade värdepapper	468 766	282 725	24 175	556	93 884	376 959	29 530	1 276 595
Efterställda skulder	8 349	14 751	-	-	-	9 796	-	32 896
Övriga ej valutafördelade poster, inkl. eget kapital	340 699							340 699
Summa skulder och eget kapital	1 439 810	463 501	95 470	47 832	243 550	435 643	41 171	2 766 977
Valutafördelade övriga tillgångar och skulder (netto)		162 627	-152 299	-72 590	-56 970	321 072	29 891	
Nettoposition i valuta		135	188	80	137	-5	49	584

31 december 2016								
mkr	SEK	EUR	NOK	DKK	GBP	USD	Övriga valutor	Totalt
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	140	99 547	6 199	102	61 774	30 463	1 137	199 362
Övrig utlåning till centralbanker	4 820	-		20 269	394	-	44	25 527
Utlåning till övriga kreditinstitut	7 630	6 983	360	5	976	14 127	1 266	31 347
Utlåning till allmänheten	1 220 175	187 649	232 704	92 299	192 953	28 636	9 206	1 963 622
varav företag	460 084	128 416	139 985	36 741	128 371	28 413	8 287	930 297
varav hushåll	760 091	59 233	92 719	55 558	64 582	223	919	1 033 325
Belåningsbara statsskuldförbindelser	72 683	6 431	-	11	-	17 344	736	97 205
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	43 464	2 181	1 329	-	1 701	15 234	-	63 909
Övriga ej valutafördelade poster	246 608							246 608
Summa tillgångar	1 595 520	302 791	240 592	112 686	257 798	105 804	12 389	2 627 580
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	36 630	73 200	4 454	17 700	4 775	27 768	14 254	178 781
In- och upplåning från allmänheten	503 890	78 736	59 761	34 733	122 374	23 181	6 661	829 336
varav företag	192 720	61 542	38 662	19 051	86 076	21 003	6 170	425 224
varav hushåll	311 170	17 194	21 099	15 682	36 298	2 178	491	404 112
Emitterade värdepapper	463 704	240 231	30 826	324	84 338	405 286	37 056	1 261 765
Efterställda skulder	8 230	14 355	-	-	-	10 815	-	33 400
Övriga ej valutafördelade poster, inkl. eget kapital	324 298							324 298
Summa skulder och eget kapital	1 336 752	406 522	95 041	52 757	211 487	467 050	57 971	2 627 580
Valutafördelade övriga tillgångar och skulder (netto)		103 917	-145 364	-59 815	-46 342	361 349	45 650	
Nettoposition i valuta		186	187	114	-31	103	68	627

Not 18 Kapitalbas och kapitalkrav i den konsoliderade situationen

Kraven på beräkning av kapitalbas och kapitalkrav regleras i förordning (EU) nr 575/2013 (CRR) samt direktiv 2013/36/EU, vilka utgör EU:s implementering av det internationella Basel III-regelverket. Samtliga hänvisningar till CRR i denna bokslutskommuniké avser hela detta EU-regelverk oavsett rättsakt (förordning, direktiv, genomförandeakt eller nationell implementering). Uppgifter som redovisas i detta avsnitt avser minimikapitalkraven enligt Pelare 1 och svarar upp mot kraven på offentliggörande av information om kapitaltäckning i CRR del åtta samt FFFS 2014:12.

Kapitalbas

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
PRIMÄRT KAPITAL					
Eget kapital, koncernen	141 604	138 951	134 900	131 741	136 381
Upparbetad ej utbetald utdelning föregående år	-	-	-	-	-
Upparbetad utdelning innevarande år	-14 581	-7 759	-5 127	-2 595	-9 721
Koncerninterna justeringar av resultat	-820	-629	-429	-195	3 829
Koncerninterna justeringar i eget kapital	3 337	3 311	3 289	3 267	-593
Minoritetsintressen	-11	-9	-6	-6	-6
Eget kapital, konsoliderad situation	129 529	133 865	132 627	132 212	129 890
Avgående poster					
Goodwill och andra immateriella tillgångar	-9 787	-9 599	-9 513	-9 409	-9 355
Prisjusteringar (verkligt värde)	-409	-426	-477	-633	-645
Särskilt avdrag för IRK-institut	-2 357	-2 246	-2 272	-2 270	-1 527
Positioner i värdepapperisering	-	-	-	-	-
Övervärde pensionstillgångar	-	-	-	-	-
Egna aktier	-569	-619	-607	-622	-636
Justeringar enligt stabilitetsfilter					
Kassafliödessäkringar	-654	-1 464	-1 907	-2 749	-2 487
Orealiserad ackumulerad positiv värdeförändring, aktier	-	-	-	-	-
Kärnprimärkapital, brutto	115 753	119 511	117 851	116 529	115 240
Tröskelavdrag					
Kapitaltillskott i ej konsoliderade finansiella företag överstigande 10% kärnprimärkapital	-	-	-	-	-
Uppskjuten skattefordran överstigande 10% kärnprimärkapital	-	-	-	-	-
Summa kapitaltillskott och uppskjuten skattefordran överstigande 15% kärnprimärkapital	-	-	-	-	-
Kärnprimärkapital	115 753	119 511	117 851	116 529	115 240
Primärkapitaltillskott	11 746	11 718	12 011	12 598	12 768
Summa primärt kapital	127 499	131 229	129 862	129 127	128 008
SUPPLEMENTÄRT KAPITAL					
Förlagslån	17 745	14 469	17 431	17 293	17 354
Avgående poster					
Supplementärkapitaltillskott i bolag som inte konsolideras	-1 129	-1 129	-1 129	-1 129	-1 129
Summa supplementärt kapital	16 616	13 340	16 302	16 164	16 225
Total kapitalbas	144 115	144 569	146 164	145 291	144 233

Kapitalrelationer och buffertar

	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Kärnprimärkapitalrelation, CRR	22,7%	23,6%	23,4%	23,8%	25,1%
Primärkapitalrelation, CRR	25,0%	25,9%	25,8%	26,4%	27,9%
Total kapitalrelation, CRR	28,3%	28,5%	29,0%	29,7%	31,4%
Riskexponeringsbelopp CRR	509 032	507 413	504 199	489 456	458 787
Kapitalbas i förhållande till kapitalkrav enligt Basel I-golv	142%	144%	148%	149%	148%
Institutsspecifika buffertkrav*	6,7%	6,7%	6,6%	6,6%	6,4%
varav krav på kapitalkonserveringsbuffert	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
varav krav på kontryckisk kapitalbuffert	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%	0,9%
varav krav på systemriskbuffert	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert	18,2%	19,1%	18,9%	19,3%	20,6%

* Uppgifter lämnas endast för buffertkrav som trätt i kraft.

Kapitalkrav

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Kreditrisk enligt schablonmetoden	6 707	6 579	6 609	6 330	6 472
Kreditrisk enligt Internmetoden	27 871	27 630	27 560	26 334	23 950
Marknadsrisk	825	995	800	936	873
Kreditvärdighetsjusteringsrisk (CVA)	391	460	438	627	594
Operativ risk	4 929	4 929	4 929	4 929	4 815
Summa kapitalkrav	40 723	40 593	40 336	39 156	36 704
Justering enligt Basel I-golv	62 125	61 403	60 239	59 790	61 531
Kapitalkrav, Basel I-golv	102 848	101 996	100 575	98 946	98 235
Total kapitalbas, Basel I-golv	146 472	146 815	148 436	147 561	145 760

Riskexponeringsbelopp

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Kreditrisk enligt schablonmetoden	83 833	82 243	82 608	79 126	80 896
Kreditrisk enligt Internmetoden	348 386	345 377	344 497	329 180	299 370
Marknadsrisk	10 310	12 437	10 004	11 705	10 910
Kreditvärdighetsjusteringsrisk (CVA)	4 890	5 743	5 477	7 832	7 429
Operativ risk	61 613	61 613	61 613	61 613	60 182
Summa Riskexponeringsbelopp	509 032	507 413	504 199	489 456	458 787

Kapitalkrav kreditrisk schablonmetoden**

mkr	Exponeringsvärde		Riskvägt exponeringsbelopp		Kapitalkrav		Genomsnittlig riskvikt, %	
	31 dec 2017	31 dec 2016	31 dec 2017	31 dec 2016	31 dec 2017	31 dec 2016	31 dec 2017	31 dec 2016
Stater och centralbanker	236	255 748	-	77	-	6	0,0	0,0
Kommuner	-	54 908	-	22	-	2	0,0	0,0
Multilaterala utvecklingsbanker	568	636	-	0	-	0	0,0	0,0
Internationella organisationer	35	49	-	0	-	0	0,0	0,0
Institut	7 290	4 215	506	343	40	27	6,9	8,1
Företag	9 407	10 640	9 312	10 017	745	801	99,0	94,1
Hushåll	16 824	17 042	12 580	12 737	1 006	1 019	74,8	74,7
Säkerheter i fastigheter	106 316	92 087	38 158	33 316	3 053	2 665	35,9	36,2
Fallerande exponeringar	654	199	748	258	60	21	114,4	129,6
Fonder	86	0	86	0	7	0	100,0	0,0
Aktier	6 813	6 796	16 143	16 126	1 291	1 290	236,9	237,3
Övriga poster	6 780	8 571	6 300	8 000	505	641	92,9	93,4
Summa	155 009	450 891	83 833	80 896	6 707	6 472	54,1	17,9

** Uppgifter om kapitalkrav för de exponeringsklasser där det förekommer exponeringar.

Kreditrisker Internmetoden

mkr	Exponeringsbelopp		Riskvägt exponeringsbelopp		Kapitalkrav		Genomsnittlig riskvikt, %	
	31 dec 2017	31 dec 2016	31 dec 2017	31 dec 2016	31 dec 2017	31 dec 2016	31 dec 2017	31 dec 2016
Stater & centralbanker	357 719		7 474		598		2,1	
Företag	852 845	821 000	237 107	194 650	18 969	15 572	27,8	23,7
Företagsutlåning	835 665	798 330	233 707	190 709	18 697	15 257	28,0	23,9
varav övrig utlåning, grundmetoden *	109 608	116 048	32 467	35 946	2 598	2 876	29,6	31,0
varav övrig utlåning, avancerad metod *	726 057	682 282	201 240	154 763	16 099	12 381	27,7	22,7
varav stora företag	152 189	126 774	58 176	57 176	4 654	4 574	38,2	45,1
varav medelstora företag	80 590	81 640	37 839	32 486	3 027	2 599	47,0	39,8
varav fastighetsbolag	493 278	473 868	105 225	65 101	8 418	5 208	21,3	13,7
Motpartsrisk	17 180	22 670	3 400	3 941	272	315	19,8	17,4
Bostadsrättsföreningar	195 265	187 897	9 974	7 555	798	604	5,1	4,0
Hushåll	1 026 668	982 270	72 574	72 398	5 806	5 792	7,1	7,4
Privatpersoner	1 001 733	955 346	65 742	65 258	5 259	5 221	6,6	6,8
varav fastighetskrediter	925 491	874 253	51 092	48 178	4 087	3 854	5,5	5,5
varav övriga	76 242	81 093	14 650	17 080	1 172	1 367	19,2	21,1
Små företag	24 935	26 924	6 832	7 140	547	571	27,4	26,5
varav fastighetskrediter	6 929	7 650	1 707	1 706	137	137	24,6	22,3
varav övriga	18 006	19 274	5 125	5 434	410	434	28,5	28,2
Institut	72 223	105 185	13 929	17 397	1 114	1 392	19,3	16,5
Institutsutlåning	16 332	20 066	5 232	6 175	418	494	32,0	30,8
Motpartsrisk	55 891	85 119	8 697	11 222	696	898	15,6	13,2
varav repor och värdepapperslån	7 667	14 070	173	631	14	50	2,3	4,5
varav derivat	48 224	71 049	8 524	10 591	682	848	17,7	14,9
Aktieexponeringar	1 512	1 340	5 068	4 959	405	397	335,1	370,0
varav börsnoterade aktier	661	-	1 916	-	153	-	290,0	-
varav övriga aktier	851	1 340	3 152	4 959	252	397	370,0	370,0
Motpartslösa exponeringar	2 238	2 387	2 238	2 387	179	191	100,0	100,0
Värdepapperisering	20	22	22	24	2	2	106,0	105,9
varav Traditionell värdepapperisering	20	22	22	24	2	2	106,0	105,9
varav Syntetisk värdepapperisering	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt Internmetoden	2 508 490	2 100 101	348 386	299 370	27 871	23 950	13,9	14,3

* Med grundmetoden avses internmetoden utan egna skattningar av LGD och KF. Med avancerad metod avses internmetoden med egna skattningar av LGD och KF.

Kapitalkravet för kreditrisk beräknas enligt schablonmetoden och internmetoden i enlighet med CRR. För internmetoden återfinns två olika metoder: internmetod utan egna skattningar av LGD och KF och internmetod med egna skattningar av LGD och KF.

I internmetoden utan egna skattningar av LGD och KF beräknar banken med en egen metod sannolikheten för att kunden ska falla inom ett år (PD), medan övriga parametrar är givna i regelverket CRR. I internmetoden med egna skattningar av LGD och KF använder banken egna metoder för att beräkna förlust givet fallissemang (LGD) och exponeringsbeloppet.

Handelsbanken tillämpar internmetoden utan egna skattningar av LGD och KF för exponeringar mot institut, för vissa produkt- och säkerhetstyper avseende företagsexponeringar samt, från och med andra kvartalet 2017, för statsexponeringar för hela regionbanksrörelsen samt i dotterbolagen Stadshypotek AB, Handelsbanken Finans AB, Ecster AB, Handelsbanken Finans (Shanghai) Financial Leasing Co. Ltd och Rahoitus Oy.

Internmetoden med egna skattningar av LGD och KF tillämpas för merparten av exponeringarna mot stora företag, medelstora företag, fastighetsbolag och bostadsrättsföreningar i kontorsrörelsen (exklusive Nederländerna), Handelsbanken Capital Markets, Stadshypotek AB och Handelsbanken Finans AB, Ecster AB, samt hushållsexponeringar i

Sverige, Norge, Finland och Danmark samt i dotterbolagen Stadshypotek AB, Handelsbanken Finans AB, Ecster AB, och Rahoitus Oy.

Internmetoden omfattade vid utgången av kvartalet 81% av det totala riskvägda exponeringsbeloppet för kreditrisk. För resterande kreditriskexponeringar beräknas kapitalkravet enligt schablonmetoden.

I tabellen Kreditriskexponeringar godkända för internmetoden särredovisas repor och värdepapperslån för institut eftersom dessa ger upphov till mycket låga kapitalkrav samtidigt som volymerna varierar betydligt över tiden. Det låga kapitalkravet beror på att exponeringen presenteras brutto och att exponeringen är säkerställd.

Den totala genomsnittliga riskvikten för exponeringar godkända för internmetoden ökade under kvartalet och uppgick till 13,9% (12,7).

Kreditkvaliteten är god. Av Handelsbankens företagsexponeringar var 97% kunder med en bedömd återbetalningsförmåga som var normal, eller bättre än normal, det vill säga hade en riskklassificering mellan 1 och 5 i bankens niogradiga skala för riskklassificering. Internmetoden baseras på historiska förluster från såväl de senaste årens finanskris som den svenska bankkrisen i början av 1990-talet. Riskvikterna speglar det faktum att Handelsbanken under lång tid uppvisat låga kreditförluster. De tillämpade riskmåten innehåller försiktighetsmarginaler för att säkerställa att risken inte underskattas.

Nivån på riskvikten för företagsexponeringar återspeglar portföljsammansättningen och hur olika lån klassificeras till olika exponeringsklasser.

Kapitalkravet för aktieexponeringar i internmetoden beräknas enligt förenklad riskviktsmetod.

Kapitalkrav marknadsrisker

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Direkta produkter					
Ränterisk	808	973	784	916	854
<i>varav generell risk</i>	572	649	497	616	598
<i>varav specifik risk</i>	236	324	287	300	256
Aktiekursrisk	9	6	6	6	4
<i>varav generell risk</i>	3	1	1	2	1
<i>varav specifik risk</i>	6	5	4	4	3
<i>varav fonder</i>	0	0	1	0	0
Valutakursrisk	-	-	-	-	-
Råvarurisk	5	10	7	8	9
Optioner					
Scenariometod	3	6	3	6	6
<i>varav ränterisk</i>	0	1	0	1	1
<i>varav aktiekursrisk</i>	3	5	3	5	5
<i>varav valutakursrisk</i>	-	-	-	-	-
<i>varav råvarurisk</i>	0	0	0	0	0
Värdepapperisering (specifik risk)	-	-	-	-	-
Avvecklingsrisk	0	-	0	-	0
Totalt kapitalkrav för marknadsrisker	825	995	800	936	873

Kapitalkravet för marknadsrisker beräknas för bankens konsoliderade situation. Kapitalkravet för ränterisker och aktiekursrisker beräknas dock endast för positioner i handelslagret. Vid beräkning av kapitalkravet för marknadsrisker tillämpas schablonmetoden.

Kapitalkrav operativa risker

Handelsbanken använder schablonmetoden för att beräkna kapitalkravet för operativa risker. Kapitalkravet enligt schablonmetoden beräknas genom att en i regelverket bestämd faktor multipliceras med den genomsnittliga rörelseintäkten under de tre senaste verksamhetsåren. Olika faktorer tillämpas för olika affärssegment.

Bruttosoliditetsgrad (leverage ratio)

Enligt CRR finns ett rapporteringskrav avseende en icke-riskbaserad så kallad bruttosoliditetsgrad (leverage ratio). Måttet ska utvärderas och ett eventuellt bindande krav är ännu inte beslutat.

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Balansräkning enligt redovisningsreglerna	2 766 977	2 981 055	2 961 094	2 922 929	2 627 580
Avdrag för tillgångar som inte ingår i konsoliderad situation	-131 176	-128 302	-123 620	-120 443	-114 858
Justering för skillnader mellan bokfört värde och bruttosoliditetsexponering - derivat	-17 115	-17 943	-21 485	-26 092	-20 341
Justering för skillnader mellan bokfört värde och bruttosoliditetsexponering - repor och värdepapperslån	2 176	4 104	3 342	3 860	4 436
<i>Tillgångar redovisade utanför balansräkningen, brutto (före justeringar för konverteringsfaktorer)</i>	<i>501 292</i>	<i>498 940</i>	<i>500 667</i>	<i>485 559</i>	<i>492 788</i>
<i>Avdrag från tillgångar utanför balansräkningen eller tillämpning av konverteringsfaktorer</i>	<i>-320 747</i>	<i>-319 972</i>	<i>-321 387</i>	<i>-312 461</i>	<i>-314 413</i>
Tillgångar redovisade utanför balansräkningen, netto	180 545	178 968	179 280	173 098	178 375
Ytterligare justeringar	-13 775	-14 354	-14 775	-15 683	-14 650
Tillgångar som bruttosoliditetsgraden beräknas på	2 787 632	3 003 528	2 983 836	2 937 669	2 660 542
Kapital som bruttosoliditetsgraden kan beräknas på					
Primärkapital	127 499	131 229	129 862	129 127	128 008
Bruttosoliditetsgrad					
Bruttosoliditetsgrad beräknat på primärkapital	4,6%	4,4%	4,4%	4,4%	4,8%

Uppgifter i detta avsnitt avser Handelsbankens väsentliga risker och kapitalkrav vid publiceringstidpunkten av denna bokslutskommuniké. En fullständig beskrivning av bankens risker och kapitalhantering finns i Handelsbankens årsredovisning och i bankens Risk och kapitalhantering – information enligt Pelare 3.

Not 19 Risk och likviditet

Uppgifter som redovisas i detta avsnitt svarar upp mot kraven på offentliggörande av information om risk och kapitalhantering i CRR del åtta.

Risk- och osäkerhetsfaktorer

Handelsbanken lämnar krediter genom kontorsrörelsen och tillämpar en låg risktolerans. Kreditprocessen utgår från övertygelsen att en decentraliserad organisation med lokal närvaro ger hög kvalitet i kreditbesluten. Priserna på bostäder har de senaste månaderna visat en svagare utveckling vilket påverkat företag med inriktning på bostadsutveckling. Bankens kreditprocess och låga risktolerans innebär att banken undviker att ge krediter till bolag med inriktning mot bostadsutveckling med hög risk. Handelsbankens exponering mot marknadsrisker är samtidigt låg. Marknadsrisker i bankens affärsverksamhet tas i allt väsentligt endast som ett led i att lösa kunders placerings- och riskhanteringsbehov. Utvecklingen inom

regelverksområdet fortsätter i snabb takt. Storbritanniens beslut att lämna EU innebär en osäkerhet om vilka regler som kommer att gälla för bankens verksamhet i Storbritannien. Banken förbereder sig för ett fullbordat Brexit i nära dialog med myndigheterna i både Sverige och Storbritannien. Bankens låga risktolerans, goda kapitalisering och starka likviditetssituation gör Handelsbanken väl rustad att verka även under betydligt svårare marknadsförutsättningar än de som varit under de senaste åren. Likviditetssituationen beskrivs närmare nedan under rubriken Likviditet och finansiering.

Likviditet och finansiering

Handelsbanken har en stark likviditetssituation. Banken har under lång tid arbetat aktivt med likviditetsfrågorna med en konservativ inriktning. Ett led i detta arbete har varit att centralisera likviditets-hanteringen i syfte att stärka kontrollen över likviditetsriskerna och att i varje scenario säkerställa och optimera bankens finansiering.

Banken har också under lång tid arbetat med att förlänga finansieringen genom ökade obligationsemissioner och genom att se till att likviditetsrisker inkluderas i den interna prissättningen. Bankens finansieringsprogram täcker in de löptider i samtliga valutor som banken behöver för att finansiera sin utlåning och möjliggör för banken att emittera i alla för banken relevanta valutor.

Upplåningsprogram/ramar inom koncernen per den 31 december 2017

Program (belopp i miljoner)	Ramvaluta	Rambelopp	Nyttjat belopp	Motvärde mkr
ECP*	EUR	15 000	6 984	68 728
ECP (Stadshypotek)*	EUR	4 000	-	-
Franska certifikat	EUR	7 500	4 051	39 860
Svenska certifikat	SEK	25 000	-	-
Svenska certifikat (Stadshypotek)	SEK	90 000	-	-
USCP	USD	15 000	3 497	28 697
AMTN	AUD	5 000	1 275	8 175
AMTCN (Stadshypotek)	AUD	5 000	-	-
EMTN*	USD	50 000	17 432	143 032
EMTCN (Stadshypotek)*	EUR	20 000	11 252	110 729
US 144A/3(a)(2)	USD	20 000	12 150	99 692
Stadshypotek US 144A	USD	15 000	5 000	41 026
Samurai	JPY	400 000	147 800	10 779
MTN*	SEK	100 000	10 000	10 000
Övrig funding >1 år*	USD	15 000	3 206	26 306
Extendible Notes	USD	15 000	-	-
Summa				587 024
Totala program- och rambelopp, mkr		1 832 544		
Outnyttjat belopp, mkr		1 245 520		
Kvar att utnyttja		68%		

* Inom dessa program finns möjlighet att emittera i ett antal olika valutor förutom ramvalutan, där valutaomräkning sker vid emissionstillfället.

Tillgodohavanden i centralbanker och banker samt innehav av värdepapper som är belåningsbara i centralbanker framgår av tabellen nedan och uppgick den 31 december 2017 till 444 mdkr.

Därutöver tillkommer outnyttjat emissionsutrymme av säkerställda obligationer och övriga likviditetsskapande åtgärder.

Tillgodohavanden i centralbanker och banker samt värdepappersinnehav i likviditetsreserven

Marknadsvärde					
mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Kassa samt tillgodohavanden hos och övrig utlåning till centralbank	265 234	488 559	489 210	465 038	224 533
Tillgodohavanden hos banker och Riksgälden, overnight	2 041	2 086	1 555	2 301	7 712
Värdepapper emitterade av stater och offentliga enheter	132 385	114 761	123 699	99 652	96 217
Säkerställda obligationer	44 249	46 387	48 011	53 093	53 647
Värdepapper emitterade av icke-finansiella företag	141	262	934	287	27
Värdepapper emitterade av finansiella företag	275	277	106	301	124
Summa	444 325	652 332	663 515	620 672	382 260
<i>varav i SEK</i>	<i>142 452</i>	<i>197 104</i>	<i>135 228</i>	<i>151 277</i>	<i>126 241</i>
<i>varav i EUR</i>	<i>94 685</i>	<i>107 857</i>	<i>122 095</i>	<i>123 353</i>	<i>108 380</i>
<i>varav i USD</i>	<i>74 168</i>	<i>196 348</i>	<i>246 228</i>	<i>195 289</i>	<i>47 449</i>
<i>varav i övriga valutor</i>	<i>133 020</i>	<i>151 023</i>	<i>159 964</i>	<i>150 753</i>	<i>100 190</i>

31 december 2017					
Marknadsvärde, mkr	SEK	EUR	USD	Övrigt	Summa
Kassa samt tillgodohavanden hos och övrig utlåning till centralbank	6 766	85 624	48 079	124 765	265 234
Tillgodohavanden hos andra banker och Riksgälden, overnight	1 831	13	19	178	2 041
Värdepapper emitterade av stater	92 916	6 916	22 173	-	122 005
Värdepapper emitterade av kommuner och övriga offentliga enheter	6 433	-	3 897	50	10 380
Säkerställda obligationer, externa emittenter	31 911	1 973	-	6 625	40 509
Egna säkerställda obligationer	2 338	-	-	1 402	3 740
Värdepapper emitterade av icke-finansiella företag	126	15	-	-	141
Värdepapper emitterade av finansiella företag	131	144	-	-	275
Summa	142 452	94 685	74 168	133 020	444 325

Löptider för finansiella tillgångar och skulder

31 december 2017 mkr	Upp till 30 dagar	31 dagar - 6 mån	6 - 12 mån	1 - 2 år	2 - 5 år	Över 5 år	Ospec. löptid	Summa
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden i centralbanker	265 234	-	-	-	-	-	-	265 234
Belåningsbara statsskuldsförbindelser	129 006	-	-	-	-	-	-	129 006
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	49 601	-	-	-	-	-	-	49 601
Utlåning till kreditinstitut	13 654	1 349	782	270	1 479	2 615	101	20 250
-varav omvända repor	1 338	-	-	-	-	-	-	1 338
Utlåning till allmänheten	54 445	241 057	173 900	174 446	394 647	1 027 266	-	2 065 761
-varav omvända repor	6 607	-	-	-	-	-	-	6 607
Övrigt	20 858	-	-	-	-	-	216 267	237 125
-varav aktier och andelar	14 052	-	-	-	-	-	-	14 052
-varav fordringar på fondlikvider	6 806	-	-	-	-	-	-	6 806
Summa	532 798	242 406	174 682	174 716	396 126	1 029 881	216 368	2 766 977
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	90 298	48 732	3 532	4 191	485	4 623	22 959	174 820
-varav repor	126	-	-	-	-	-	-	126
-varav inlåning från centralbanker	34 268	26 293	546	-	-	-	1 496	62 603
In- och upplåning från allmänheten	9 398	29 494	4 846	671	2 272	5 635	889 651	941 967
-varav repor	0	-	-	-	-	-	-	0
Emitterade värdepapper	61 473	361 749	183 550	191 460	420 836	57 527	-	1 276 595
-varav säkerställda obligationer	4 528	91 078	79 757	117 232	276 370	52 993	-	621 958
-varav certifikat och andra värdepapper med ursprunglig löptid understigande ett år	55 467	240 266	66 229	-	-	-	-	361 962
-varav värdepapper med ursprunglig löptid över ett år	1 478	30 405	37 564	74 228	144 466	4 534	-	292 675
Efterställda skulder	-	-	-	20 100	12 796	-	-	32 896
Övrigt	8 661	-	-	-	-	-	332 038	340 699
-varav korta positioner	2 072	-	-	-	-	-	-	2 072
-varav fondlikvidskulder	6 589	-	-	-	-	-	-	6 589
Summa	169 830	439 975	191 928	216 422	436 389	67 785	1 244 648	2 766 977

I tabellen redovisas innehav i obligationer och andra räntebärande värdepapper i det tidsintervall i vilket de kan omsättas till likviditet vid en eventuell belåning eller försäljning. Det innebär att tabellen inte återspeglar de faktiska löptiderna för de ingående värdepappren.

I "Övrigt" redovisas tillgångar och skulder som förfaller i de tidsintervall som motsvarar kontraktssenliga förfallodatum, med beaktande av kontraktssenlig amorteringsplan.

Avistainlåning redovisas i kolumnen "Ospecifierad löptid". Posterna "Övrigt" inkluderar marknadsvärden i derivattransaktioner.

För löptidtabeller i SEK, EUR och USD hänvisas till Faktaboken som finns tillgänglig på handelsbanken.se/ir.

Liquidity Coverage Ratio (LCR)

	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Liquidity coverage ratio (LCR), %					
EUR	175	139	132	178	136
USD	482	225	177	236	322
Totalt*	133	126	120	148	126

* Beräknad i enlighet med Finansinspektionens föreskrift 2012:6.

	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Liquidity coverage ratio (LCR) - delkomponenter, mkr					
Likvida tillgångar	431 037	642 891	650 117	606 507	290 058
Likvida tillgångar nivå 1	396 615	606 023	613 808	565 626	251 189
Likvida tillgångar nivå 2	34 422	36 868	36 309	40 881	38 869
Kassautflöden	366 396	556 910	593 185	489 050	359 659
Kundinlåning	213 769	246 569	242 608	220 330	173 496
Marknadsupplåning	107 727	256 752	308 352	228 791	151 735
Övriga kassaflöden	44 900	53 589	42 225	39 929	34 428
Kassainflöden	43 467	48 652	50 132	79 554	129 176
Inflöden från förfallande utlåning till icke-finansiella kunder	23 508	20 285	14 486	22 186	21 146
Övriga kassainflöden	19 959	28 367	35 646	57 368	108 030

Delkomponenterna definieras i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och krav på likviditetstäckningsgrad och rapportering av likvida tillgångar och kassaflöden FFFS 2012:6. Likvida tillgångar nivå 1 motsvarar 3 kap 6 §. Likvida tillgångar nivå 2 motsvarar 3 kap 7 §. Kundinlåning motsvarar 4 kap 4-9 §§. Marknadsupplåning motsvarar 4 kap 10-13 §§. Övriga kassaflöden motsvarar 4 kap 14-25 §§. Utlåning till icke-finansiella kunder motsvarar 5 kap 4 §. Övriga kassainflöden motsvarar 5 kap 6-12 §§.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) har sedan 2013 varit ett bindande krav för svenska banker och Handelsbanken har redovisat enligt Finansinspektionens definition. Måttet uttrycker kvoten mellan bankens likviditetsbuffert och nettokassaflöden i ett mycket stressat scenario under en 30-dagarsperiod. Kvoten ska överstiga 100%. Kravet har gällt LCR på aggregerad nivå och separat för USD och EUR. Från och med den 1 oktober 2015 finns i och med Europeiska kommissionens delegerade akt ett europeiskt minimikrav på LCR. Minimikravet, som gäller på aggregerad nivå, var 80% under 2017 men är från den 1 januari i år 100% då den delegerade akten blev fullt implementerad. I samband med detta upphävdes Finansinspektionens föreskrifter om krav på likviditetstäckningskvot. Finansinspektionen har aviserat att de framöver avser utöva tillsyn av likviditetstäckningskvot i enskilda valutor inom ramen för översyn och utvärderingsprocessen i Pelare 2. Minimikrav för det strukturella likviditetsmålet Net Stable Funding Ratio (NSFR), relationen mellan tillgänglig stabil finansiering och behovet av stabil finansiering, förväntas införas i EU tidigast 2019.

Vid årsskiftet uppgick koncernens aggregerade LCR i enlighet med Finansinspektionens definition till 133%, Bankens LCR enligt Europeiska kommissionens delegerade akt uppgick till 139%, vilket visar att banken har stor motståndskraft mot kortsiktiga störningar på finansieringsmarknaden. Detta gäller också i USD och EUR. LCR

som ett snitt av dagliga observationer i enlighet med Finansinspektionens föreskrift uppgick under året till 135%.

Stresstest med likviditetsskapande åtgärder

Bankens likviditetssituation stresstestas löpande. I testen stressas bankens kassaflöden under vissa definierade antaganden. I stresstestet som visar motståndskraften mot mer långsiktiga störningar på marknaden antas till exempel att banken inte kan finansiera sig på de finansiella marknaderna samtidigt som 10% av inlåningen från hushåll och företag försvinner successivt under den första månaden. Vidare antas att banken fortsätter att bedriva sin kärnverksamhet, det vill säga utlåning till hushåll och företag, och att utställda kreditlöften och andra kreditfaciliteter delvis utnyttjas av kunderna. Samtidigt beaktas att tillgodohavanden i centralbanker tas i anspråk och att Group Treasurys likviditetsportfölj omedelbart kan ge ett tillskott av likviditet. Därutöver används likviditetsskapande åtgärder – till exempel outnyttjat utrymme att emittera säkerställda obligationer – för att successivt ge likviditet till banken. Resultatet av stresstestet är att likviditetsreserverna, även i ett stressat scenario, täcker bankens likviditetsbehov i över tre år även om tillgången till ny marknadsfinansiering skulle försvinna.

Icke pantsatta tillgångar, IPT (Non-Encumbered Assets, NEA)

31 december 2017		
mdkr	IPT (NEA)	Ack. andel av icke säkerställd upplåning*
Behållning i centralbanker samt värdepapper i likviditetsportföljen	444	53%
Hypotekslån	549	118%
Övrig hushållsutlåning	190	141%
Fastighetsföretagsutlåning lägsta riskklass (1-3)	276	174%
Övrig företagsutlåning lägsta riskklass (1-3)	141	191%
Utlåning till kreditinstitut lägsta riskklass (1-3)	19	193%
Övrig företagsutlåning	248	223%
Övriga tillgångar	9	224%
Summa icke pantsatta tillgångar	1 876	224%
Pantsatta tillgångar utan underliggande skuld**	61	
Pantsatta tillgångar med underliggande skuld	830	
Summa tillgångar, koncernen	2 767	

31 december 2016		
mdkr	IPT (NEA)	Ack. andel av icke säkerställd upplåning*
Behållning i centralbanker samt värdepapper i likviditetsportföljen	382	46%
Hypotekslån	470	102%
Övrig hushållsutlåning	182	124%
Fastighetsföretagsutlåning lägsta riskklass (1-3)	260	155%
Övrig företagsutlåning lägsta riskklass (1-3)	144	172%
Utlåning till kreditinstitut lägsta riskklass (1-3)	32	176%
Övrig företagsutlåning	241	205%
Övriga tillgångar	44	210%
Summa icke pantsatta tillgångar	1 755	210%
Pantsatta tillgångar utan underliggande skuld**	61	
Pantsatta tillgångar med underliggande skuld	812	
Summa tillgångar, koncernen	2 628	

* Emitterad kort och lång icke säkerställd upplåning samt skulder till kreditinstitut.

** Överpantsättning i Cover pool (OC).

Uppgifter i detta avsnitt avser Handelsbankens väsentliga risker och riskhantering vid publiceringstidpunkten av denna delårsrapport. En fullständig beskrivning av bankens risker och kapitalhantering finns i Handelsbankens årsredovisning och i bankens Risk och kapitalhantering – information enligt Pelare 3.

Not 20 Transaktioner med närstående

Inga affärstransaktioner av väsentlig betydelse med närstående har skett under perioden.

Not 21 Segmentinformation

Information om bankens segmentsredovisning lämnas på sidorna 9-23.

Not 22 Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har skett efter balansdagen.

Finansiella rapporter i sammandrag – Moderbolaget

RESULTATRÄKNING – MODERBOLAGET

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Räntenetto	4 125	4 225	-2%	4 000	3%	16 326	15 011	9%
Erhållna utdelningar	12 631	34		12 252	3%	13 705	17 045	-20%
Provisionsnetto	1 655	1 586	4%	1 710	-3%	6 592	6 509	1%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	239	235	2%	285	-16%	1 339	3 076	-56%
Övriga rörelseintäkter	465	412	13%	498	-7%	1 690	1 647	3%
Summa intäkter	19 115	6 492	194%	18 745	2%	39 652	43 288	-8%
Personalkostnader	-2 353	-2 832	-17%	-2 141	10%	-10 938	-10 427	5%
Övriga administrativa kostnader	-1 650	-1 301	27%	-1 461	13%	-5 702	-5 224	9%
Av- och nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar	-306	-257	19%	-184	66%	-1 094	-591	85%
Summa kostnader före kreditförluster	-4 309	-4 390	-2%	-3 786	14%	-17 734	-16 242	9%
Resultat före kreditförluster	14 806	2 102		14 959	-1%	21 918	27 046	-19%
Kreditförluster, netto	-1 083	-220	392%	-831	30%	-1 685	-1 730	-3%
Nedskrivning av finansiella tillgångar	-	-		-20		-	-20	
Rörelseresultat	13 723	1 882		14 108	-3%	20 233	25 296	-20%
Bokslutsdispositioner	29	29	0%	-261		115	-193	
Resultat före skatt	13 752	1 911		13 847	-1%	20 348	25 103	-19%
Skatter	-3 181	-507		-3 287	-3%	-4 662	-4 503	4%
Periodens resultat	10 571	1 404		10 560	0%	15 686	20 600	-24%

TOTALRESULTAT – MODERBOLAGET

mkr	Kv 4 2017	Kv 3 2017	För- ändr.	Kv 4 2016	För- ändr.	Helår 2017	Helår 2016	För- ändr.
Periodens resultat	10 571	1 404		10 560	0%	15 686	20 600	-24%
Övrigt totalresultat								
Poster som kan komma att omklassificeras till periodens resultat								
Kassaflödessäkringar	-424	-259	-64%	-4 054	90%	41	-1 882	
Instrument tillgängliga för försäljning	-552	24		-23		-470	-1 152	59%
Periodens omräkningsdifferens	-44	-180	76%	300		-2 261	387	
varav säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	-353	-303	-17%	253		-1 476	-65	
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	158	144	10%	837	-81%	311	538	-42%
varav kassaflödessäkringar	93	65	43%	892	-90%	-9	414	
varav instrument tillgängliga för försäljning	-13	12		1		-5	110	
varav säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	78	67	16%	-56		325	14	
Summa poster som kan komma att omklassificeras till periodens resultat	-862	-271	-218%	-2 940	71%	-2 379	-2 109	-13%
Summa övrigt totalresultat	-862	-271	-218%	-2 940	71%	-2 379	-2 109	-13%
Periodens totalresultat	9 709	1 133		7 620	27%	13 307	18 491	-28%

Resultatkommentar moderbolaget januari – december 2017 jämfört med januari – december 2016

Moderbolagets räkenskaper omfattar delar av den verksamhet som organisatoriskt ingår i kontorsrörelsen i och utanför Sverige, Capital Markets samt centrala avdelningar och staber. Även om Handelsbankens affärer till övervägande del utgår från och samordnas av de lokala bankkontoren, ligger en betydande del av affärsvolymerna juridiskt utanför moderbolaget i helägda dotterbolag, i synnerhet bolåneinstitutet Stadshypotek AB. Utvecklingen i moderbolaget är därmed inte att likställa med utvecklingen av affärsverksamheten i koncernen som helhet.

Moderbolagets rörelseresultat minskade med 20% till 20 233 mkr (25 296), huvudsakligen på grund av minskade utdelningar samt minskat nettoresultat av finansiella transaktioner. Årets resultat minskade med 24% till 15 686 mkr (20 600). Räntenettet ökade med 9% till 16 326 mkr (15 011) och provisionsnettot ökade med 1% till 6 592 mkr (6 509). Moderbolagets egna kapital har sedan årsskiftet ökat till 120 200 mkr (116 642).

BALANSRÄKNING – MODERBOLAGET

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Tillgångar					
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	226 314	377 821	436 848	387 092	199 362
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	125 887	109 219	116 399	94 096	94 236
Utlåning till kreditinstitut	664 018	751 645	692 429	670 211	593 125
Utlåning till allmänheten	795 691	788 996	779 600	778 918	763 567
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	46 220	58 614	57 779	61 788	60 311
Aktier och andelar	13 073	19 865	20 400	22 363	19 339
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag	47 302	47 207	47 205	46 358	46 363
Tillgångar där kunden står värdeförändringsrisken	5 005	4 285	4 079	3 969	4 172
Derivatinstrument	59 767	61 914	66 804	77 322	87 061
Immateriella tillgångar	2 610	2 477	2 428	2 336	2 268
Fastigheter, inventarier och leasingobjekt	2 822	2 982	2 911	2 914	2 970
Aktuella skattefordringar	191	2 076	1 313	448	-
Uppskjutna skattefordringar	283	269	310	365	425
Övriga tillgångar	18 807	10 647	8 968	12 727	16 713
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4 886	4 587	4 139	3 761	4 792
Summa tillgångar	2 012 876	2 242 604	2 241 612	2 164 668	1 894 704
Skulder och eget kapital					
Skulder till kreditinstitut	193 822	220 467	212 715	209 637	189 176
In- och upplåning från allmänheten	941 401	1 110 978	1 118 658	1 048 659	827 753
Skulder där kunden står värdeförändringsrisken	5 005	4 385	4 166	4 027	4 271
Emitterade värdepapper	654 637	681 674	684 792	674 987	648 977
Derivatinstrument	41 771	47 144	48 645	44 266	54 491
Korta positioner	2 072	10 081	7 876	11 753	1 572
Aktuella skatteskulder	-	-	-	-	184
Uppskjutna skatteskulder	582	759	932	1 066	1 066
Avsättningar	146	235	328	307	429
Övriga skulder	12 746	15 446	12 909	20 939	8 786
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	6 915	7 676	7 717	6 841	7 164
Efterställda skulder	32 896	32 560	32 782	33 199	33 400
Summa skulder	1 891 993	2 131 405	2 131 520	2 055 681	1 777 269
Obeskattade reserver	683	708	734	762	793
Aktiekapital	3 013	3 013	3 013	3 013	3 013
Överkursfond	5 629	5 629	5 629	5 629	5 628
Andra fonder	7 320	8 025	8 218	9 156	9 242
Balanserad vinst	88 552	88 709	88 787	88 936	78 159
Periodens resultat	15 686	5 115	3 711	1 491	20 600
Summa eget kapital	120 200	110 491	109 358	108 225	116 642
Summa skulder och eget kapital	2 012 876	2 242 604	2 241 612	2 164 668	1 894 704

FÖRÄNDRING EGET KAPITAL - MODERBOLAGET

Januari – december 2017 mkr	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital					Summa
	Aktie- kapital	Reserv- fond	Fond för internt utvecklad programvara	Överkurs- fond	Säkrings- reserv *	Verkligt värde- reserv *	Omräknings- reserv *	Balanserade vinstmedel	
Ingående eget kapital	3 013	2 682	1 766	5 628	-119	974	3 939	98 759	116 642
Periodens resultat								15 686	15 686
Övrigt totalresultat					32	-475	-1 936		-2 379
Periodens totalresultat					32	-475	-1 936	15 686	13 307
Utdelning								-9 721	-9 721
Lämnade koncernbidrag								-37	-37
Skatteeffekt på koncernbidrag								8	8
Effekter av konvertibla förlagslån	0			1					1
Fond för internt utvecklad programvara			457					-457	
Utgående eget kapital	3 013	2 682	2 223	5 629	-87	499	2 003	104 238	120 200

Januari – december 2016 mkr	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital					Summa
	Aktie- kapital	Reserv- fond	Fond för internt utvecklad programvara	Överkurs- fond	Säkrings- reserv *	Verkligt värde- reserv *	Omräknings- reserv *	Balanserade vinstmedel	
Ingående eget kapital	2 956	2 682		3 204	1 349	2 016	3 538	91 367	107 112
Periodens resultat								20 600	20 600
Övrigt totalresultat					-1 468	-1 042	401		-2 109
Periodens totalresultat					-1 468	-1 042	401	20 600	18 491
Utdelning								-11 442	-11 442
Effekter av konvertibla förlagslån	57			2 424					2 481
Fond för internt utvecklad programvara			1 766					-1 766	
Utgående eget kapital	3 013	2 682	1 766	5 628	-119	974	3 939	98 759	116 642

* Ingår i fond för verkligt värde.

Under perioden januari–december 2017 hade konvertibler till ett nominellt värde av 1 mkr (2 513 mkr) avseende konvertibla förlagslån konverterats till 22 151 A-aktier (37 105 318). Vid periodens slut uppgick antalet egna aktier i handelslaget till 0 aktier (0).

KASSAFLÖDESANALYS I SAMMANDRAG – MODERBOLAGET

mkr	Helår 2017	Helår 2016
Rörelseresultat	20 233	25 296
Justering för ej kassaflödespåverkande poster i rörelseresultatet	-8 032	-12 351
Betalda inkomstskatter	-5 064	-5 281
Förändring i den löpande verksamhetens tillgångar och skulder	21 738	-11 861
Kassaflöde av löpande verksamhet	28 875	-4 197
Förvärv / avyttring av dotterföretag	-	-408
Förändring aktier	-924	5 437
Förändring räntebärande värdepapper	-	1 000
Förändring materiella anläggningstillgångar	-886	-2 257
Förändring immateriella anläggningstillgångar	-645	-598
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-2 455	3 174
Amortering av förlagslån	-	-2 512
Emitterade förlagslån	-	-
Utbetald utdelning	-9 721	-11 442
Erhållna koncernbidrag	12 257	10 971
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	2 536	-2 983
Likvida medel vid periodens början	199 362	202 630
Periodens kassaflöde	28 956	-4 006
Kursdifferens i likvida medel	-2 004	738
Likvida medel vid periodens slut	226 314	199 362

KAPITALBAS OCH KAPITALKRAV – MODERBOLAGET

Kapitalbas och kapitalrelationer – moderbolaget

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Kärnprimärkapital	100 782	101 971	101 639	101 698	102 883
Summa primärt kapital	112 528	113 689	113 650	114 296	115 651
Summa supplementärt kapital	16 616	13 340	16 302	16 164	16 225
Total kapitalbas	129 144	127 029	129 952	130 460	131 876
Kapitalrelationer och buffertar					
Kärnprimärkapitalrelation, CRR	21,4%	21,7%	21,8%	22,3%	23,4%
Primärkapitalrelation, CRR	23,9%	24,2%	24,4%	25,0%	26,3%
Total kapitalrelation, CRR	27,5%	27,0%	27,9%	28,5%	30,0%
Risikexponeringsbelopp, CRR	470 353	469 808	466 443	456 975	439 657
Kapitalbas i förhållande till kapitalkrav enligt övergångsregler	249%	246%	255%	258%	260%
Institutspecifika buffertkrav	3,7%	3,7%	3,7%	3,6%	3,4%
<i>varav krav på kapitalkonserveringsbuffert</i>	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
<i>varav krav på kontracyklisk kapitalbuffert</i>	1,2%	1,2%	1,2%	1,1%	0,9%
<i>varav krav på systemriskbuffert</i>	-	-	-	-	-
Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert	16,9%	17,2%	17,3%	17,8%	18,9%

Kapitalkrav – moderbolaget

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Kreditrisk enligt schablonmetoden	11 496	11 354	11 367	11 136	11 258
Kreditrisk enligt internmetoden	21 524	21 383	21 317	20 466	19 043
Marknadsrisk	825	995	800	936	873
Kreditvärdighetsjusteringsrisk (CVA)	390	460	438	627	594
Operativ risk	3 393	3 393	3 393	3 393	3 405
Summa kapitalkrav	37 628	37 585	37 315	36 558	35 173
Justering enligt Basel I-golv	14 886	14 839	14 421	14 686	16 010
Kapitalkrav, Basel I-golv	52 514	52 424	51 736	51 244	51 183
Total kapitalbas, Basel I-golv	130 967	128 839	131 739	132 262	133 016

Kapitalkrav kreditrisker schablonmetoden* – moderbolaget

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Stater och centralbanker	-	-	0	14	6
Kommuner	-	-	0	2	2
Multilaterala utvecklingsbanker	-	-	0	0	0
Internationella organisationer	-	-	0	0	0
Institut	75	72	65	61	64
Företag	740	766	903	771	783
Hushåll	997	981	995	992	1 011
Säkerheter i fastigheter	3 053	2 920	2 808	2 762	2 665
Fallerande exponeringar	34	35	27	26	21
Aktier	6 121	6 116	6 115	6 111	6 111
Övriga poster	476	465	455	397	595
Summa	11 496	11 355	11 367	11 136	11 258

* Uppgifter om kapitalkrav för de exponeringsklasser där det förekommer exponeringar.

Kapitalkrav kreditrisker internmetoden – moderbolaget

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Stater & centralbanker	428	606	587		
Företag	17 061	16 468	16 429	15 875	14 512
Hushåll	1 949	1 996	2 050	2 261	2 265
Privatpersoner	1 493	1 538	1 575	1 779	1 788
varav fastighetskrediter	795	812	845	821	812
varav övriga	698	726	730	958	976
Små företag	456	458	475	482	477
Institut	1 114	1 177	1 121	1 443	1 392
Aktieexponeringar	891	1 041	1 038	794	780
varav börsnoterade aktier	1	-	-	-	-
varav övriga aktier	890	1 041	1 038	794	780
Motpartslösa exponeringar	79	93	90	91	92
Värdepapperisering	2	2	2	2	2
Total Internmetoden	21 524	21 383	21 317	20 466	19 043

Kapitalkrav marknadsrisker – moderbolaget

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Positionsrisk i handelslaget	820	985	793	928	864
Ränterisk	808	974	784	917	855
varav positioner i värdepapperiseringsinstrument	-	-	-	-	-
Aktiekursrisk	12	11	9	11	9
Valutakursrisk	-	-	-	-	-
Råvarurisk	5	10	7	8	9
Avvecklingsrisk	0	-	0	-	0
Totalt kapitalkrav för marknadsrisker	825	995	800	936	873

Bruttosoliditetsgrad (Leverage ratio) – moderbolaget

mkr	31 dec 2017	30 sep 2017	30 jun 2017	31 mar 2017	31 dec 2016
Balansräkning enligt redovisningsreglerna	2 012 876	2 242 604	2 241 612	2 164 668	1 894 704
Justering för skillnader mellan bokfört värde och bruttosoliditetsexponering - derivat	-17 888	-20 230	-23 522	-24 891	-12 825
Justering för skillnader mellan bokfört värde och bruttosoliditetsexponering - repor och värdepapperslån	2 199	4 106	3 342	3 856	4 440
<i>Tillgångar redovisade utanför balansräkningen, brutto (före justeringar för konverteringsfaktorer)</i>	<i>542 726</i>	<i>540 406</i>	<i>541 924</i>	<i>530 052</i>	<i>539 468</i>
<i>Avdrag från tillgångar utanför balansräkningen efter tillämpning av konverteringsfaktorer</i>	<i>-351 822</i>	<i>-351 177</i>	<i>-352 673</i>	<i>-345 307</i>	<i>-348 431</i>
Tillgångar redovisade utanför balansräkningen, netto	190 904	189 229	189 251	184 745	191 037
Ytterligare justeringar	-631 185	-623 472	-619 930	-574 506	-572 136
Tillgångar som bruttosoliditetsgraden beräknas på	1 556 906	1 792 237	1 790 753	1 753 872	1 505 220
Kapital som bruttosoliditetsgraden kan beräknas på					
Primärkapital	112 528	113 689	113 650	114 296	115 651
Bruttosoliditetsgrad					
Bruttosoliditetsgrad beräknat på primärkapital	7,2%	6,3%	6,3%	6,5%	7,7%

PRESS- OCH TELEFONKONFERENS

Press- och analytikerkonferens arrangeras på bankens huvudkontor den 7 februari klockan 09.00.

Telefonkonferens arrangeras den 7 februari klockan 11.00.

Pressmeddelande, presentationsmaterial, Faktabok och inspelning av telefonkonferens finns tillgängligt på handelsbanken.se/ir.

Årsredovisning 2017 publiceras under vecka 7 och finns då tillgänglig på handelsbanken.se.

Årsstämman 2018 hålls i Grand Hotels Vinterträdgård, ingång Royal, Stallgatan 4 i Stockholm, den 21 mars kl 10.00.

Delårsrapporten för perioden januari – mars 2018 publiceras den 25 april 2018.

Ytterligare information lämnas av:

Anders Bouvin, President & Group Chief Executive
telefon 08-22 92 20

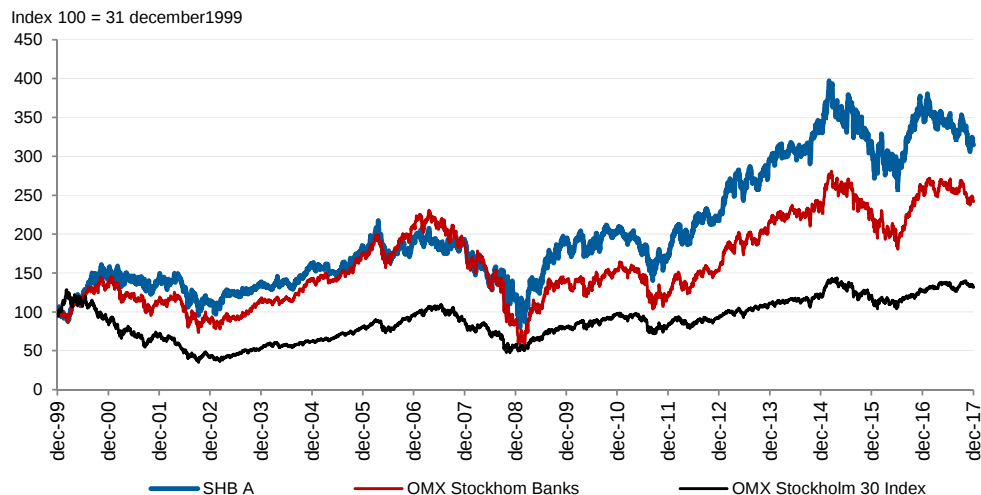
Rolf Marquardt, CFO
telefon 08-22 92 20

Lars Höglund, Head of Investor Relations
telefon 08-701 51 70, laho01@handelsbanken.se

Aktiekursutveckling och övrig information

Den svenska aktiemarknaden steg under året med 4%. Stockholmsbörsens bankindex sjönk dock med 5%. Handelsbankens A-aktie stängde på 112,20 kronor, en nedgång med 11%, men inklusive lämnad utdelning på 5,00 kronor uppgick totalavkastningen till -7%. Sedan millennieskiftet har Handelsbankenaktien, exklusive utdelningar, stigit med 215% samtidigt som Stockholmsbörsen ökat med 32%.

KURSUUTVECKLING SEDAN 31 DEC 1999

ANALYTIKER SOM FÖLJER BANKEN

Bolag	Analytiker	E-postadress
ABG SUNDAL COLLIER	Magnus Andersson	magnus.andersson@abgsc.se
ARCTIC SECURITIES	Roy Tilley	roy.tilley@arcticsec.no
AUTONOMOUS	Jacob Kruse	jkruse@autonomous-research.com
BANK OF AMERICA MERRILL LYNCH		
BARCLAYS	Paulina Sokolova	paulina.x.sokolova@barclays.com
BERENBERG BANK	Adam Barrass	adam.barrass@berenberg.com
CARNEGIE	Jens Hallen	jens.hallen@carnegie.se
CITIGROUP	Ronit Ghose	ronit.ghose@citi.com
CREDIT SUISSE	Jan Wolter	jan.wolter@credit-suisse.com
DANSKE BANK	Matti Ahokas	matti.ahokas@danskebank.com
DEUTSCHE BANK	Kim Bergoe	kim.bergoe@db.com
DNB	Nicholas McBeath	nicholas.mcbeath@dnb.se
EVLI	Jaakko Tyrväinen	jaakko.tyrvainen@evli.com
EXANE BNP PARIBAS	Andreas Håkansson	andreas.hakansson@exanebnpparibas.com
GOLDMAN SACHS	Willis Palermo	willis.palermo@gs.com
JEFFERIES INTERNATIONAL	Kapilan Pillai	kpillai@jefferies.com
J P MORGAN	Vivek Gautam	vivek.gautam@jpmorgan.com
KEEFE, BRUYETTE & WOODS	Karl Morris	kmorris@kbw.com
KEPLERCHEUVREUX	Robin Rane	rrane@keplercheuvreux.com
MACQUARIE SECURITIES	Edward Firth	edward.firth@macquarie.com
MEDIOBANCA	Riccardo Rovere	riccardo.rovere@mediobanca.it
MORGAN STANLEY	Bruce Hamilton	bruce.hamilton@morganstanley.com
NORDEA	Rickard Henze	rickard.henze@nordea.com
PARETO	Simon Julin	simon.julin@paretosec.com
REDBURN	Amal Shah	amal.shah@redburn.com
ROYAL BANK OF CANADA	Adrian Cighi	adrian.cighi@rbccm.com
SEB ENSKILDA EQUITIES	Peter Kessiakoff	peter.kessiakoff@seb.se
SOCIETE GENERALE	Geoff Dawes	geoff.dawes@sgcib.com
SPAREBANK 1 MARKETS	Odd Weidel	odd.weidel@sb1markets.no
SWEDBANK	Bengt Kirkøen	bengt.kirken@swedbank.no
UBS	Johan Ekblom	johan.ekblom@ubs.com

Handelsbanken

Svenska Handelsbanken AB (publ), Organisationsnummer 502007-7862
106 70 Stockholm, Telefon 08-701 10 00, handelsbanken.se